

Τράπεζα Κύπρου

Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
για το εννιάμηνο που έληξε στις

30 Σεπτεμβρίου 2016

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις
για το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016

Περιεχόμενα	Σελ.
Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων	1
Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων	2
Ενδιάμεσος Ενοποιημένος Ισολογισμός	3
Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	4
Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών	6
Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις	
1. Πληροφορίες για την Εταιρία	8
2. Μη ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις	8
3. Βάση ετοιμασίας	8
4. Λογιστικές πολιτικές	8
5. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα	9
6. Λειτουργικό περιβάλλον	10
7. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές	13
8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα	17
9. Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα	26
10. Δαπάνες προσωπικού και άλλα λειτουργικά έξοδα	27
11. Απομείωση χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών μέσων και κέρδος από αποαναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές	28
12. Φορολογία	29
13. Κέρδη κατά μετοχή	29
14. Επενδύσεις	30
15. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	33
16. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας	34
17. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	39
18. Αποθέματα ακινήτων	39
19. Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	40
20. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	41
21. Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	41
22. Καταθέσεις πελατών	42
23. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	43
24. Μετοχικό κεφάλαιο	49
25. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	50
26. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης	52
27. Διαχείριση κινδύνων – Πιστωτικός κίνδυνος	53
28. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς	77
29. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης	77
30. Διαχείριση κεφαλαίου	83
31. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα	84
32. Εταιρίες του Συγκροτήματος	86
33. Εξαγορές και πωλήσεις	89
34. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες	92
35. Συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες	93
36. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς	93
Έκθεση Επισκόπησης στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	95

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων

		Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
		2016	2015	2016	2015
	Σημ.	€000	€000	€000	€000
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Κύκλος εργασιών		928.621	1.108.090	287.799	342.654
Έσοδα από τόκους		680.323	863.416	212.665	272.301
Έξοδα από τόκους		(155.836)	(219.068)	(48.640)	(66.539)
Καθαρά έσοδα από τόκους		524.487	644.348	164.025	205.762
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες		118.908	121.783	40.496	38.525
Έξοδα από αμοιβές και προμήθειες		(6.877)	(6.746)	(2.333)	(2.605)
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος		27.904	30.963	11.591	7.671
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα	9	65.727	28.254	8.338	(463)
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες		34.672	31.818	10.039	11.549
Κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα		5.649	(36.128)	(157)	(12.744)
(Ζημιές)/κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων		(3.042)	647	491	404
Λοιπά έσοδα		10.421	12.045	2.844	3.199
		777.849	826.984	235.334	251.298
Δαπάνες προσωπικού	10	(233.558)	(176.599)	(54.279)	(58.582)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	10	(163.747)	(146.585)	(54.191)	(49.184)
		380.544	503.800	126.864	143.532
Κέρδος από αποαναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές	11	37.994	263.392	15.828	33.353
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις πελατών (Απομείωση)/αναστροφή απομείωσης άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	11	(304.876)	(592.764)	(124.951)	(128.838)
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων	11	(11.822)	(37.105)	406	(5.937)
	11	(22.012)	-	(12.650)	-
Κέρδη πριν το μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών		79.828	137.323	5.497	42.110
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών		3.189	3.641	1.583	203
Κέρδη πριν τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		83.017	140.964	7.080	42.313
Φορολογία	12	(17.839)	(17.631)	(4.144)	(7.156)
Κέρδη μετά τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		65.178	123.333	2.936	35.157
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Ζημιές μετά τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	-	(65.107)	-	(28.840)
Κέρδη για την περίοδο		65.178	58.226	2.936	6.317
Αναλογούνται σε:					
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας – συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	61.627	129.048	5.255	39.723
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας – μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	-	(55.839)	-	(26.734)
Σύνολο κερδών που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας		61.627	73.209	5.255	12.989
Δικαιώματα μειοψηφίας – συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	3.551	(5.715)	(2.319)	(4.566)
Δικαιώματα μειοψηφίας – μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	-	(9.268)	-	(2.106)
Σύνολο κερδών/(ζημιών) που αναλογούν στα δικαιώματα μειοψηφίας		3.551	(14.983)	(2.319)	(6.672)
Κέρδη για την περίοδο		65.178	58.226	2.936	6.317
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή (σεντ) αναλογούνται στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας - συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
	13	0,7	1,4	0,1	0,4
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή (σεντ) αναλογούνται στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας					
	13	0,7	0,8	0,1	0,1

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015	2016	2015
	€000	€000	€000	€000
Κέρδη για την περίοδο	65.178	58.226	2.936	6.317
Λοιπά συνολικά εισοδήματα				
<i>Λοιπά συνολικά εισοδήματα που πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους</i>				
Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος				
(Ζημιές)/κέρδη από τη μετατροπή της καθαρής επένδυσης σε υποκαταστήματα του εξωτερικού και θυγατρικές	(42.262)	6.894	(8.269)	19.536
Κέρδη/(ζημιές) από αντισταθμίσεις της καθαρής επένδυσης σε υποκαταστήματα του εξωτερικού και θυγατρικές	44.352	(9.227)	8.066	(16.998)
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω διάλυσης/πώλησης των δραστηριοτήτων στο εξωτερικό	1.049	21.020	-	31.082
	3.139	18.687	(203)	33.620
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση				
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία πριν τη φορολογία	1.427	(2.445)	2.608	(795)
Μερίδιο από καθαρά κέρδη στην εύλογη αξία συγγενών εταιριών	1.652	-	990	-
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω απομείωσης	498	2.656	(32)	404
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	(47.239)	(3.814)	4.025	(1.147)
	(43.662)	(3.603)	7.591	(1.538)
	(40.523)	15.084	7.388	32.082
<i>Λοιπά συνολικά εισοδήματα που δεν πρόκειται να επανακατηγοριοποιηθούν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους</i>				
Επανεκτίμηση ακινήτων				
Φορολογία	159	(255)	180	(433)
Αναλογιστικές ζημιές για προγράμματα καθορισμένων παροχών				
Ζημιές κατά την επαναμέτρηση των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	(18.975)	-	(3.832)	-
	(18.816)	(255)	(3.652)	(433)
Λοιπές συνολικές (ζημιές)/εισοδήματα μετά τη φορολογία	(59.339)	14.829	3.736	31.649
Συνολικά εισοδήματα για την περίοδο	5.839	73.055	6.672	37.966
Αναλογούνται σε:				
Ιδιοκτήτες της Εταιρίας	6.907	84.729	8.911	37.314
Δικαιώματα μειοψηφίας	(1.068)	(11.674)	(2.239)	652
Συνολικά εισοδήματα για την περίοδο	5.839	73.055	6.672	37.966

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
Ενδιάμεσος Ενοποιημένος Ισολογισμός

		30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
		€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία	<i>Σημ.</i>		
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	25	1.587.386	1.422.602
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	25	1.183.579	1.314.380
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	15	11.965	14.023
Επενδύσεις	14	193.308	588.255
Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση	14	401.914	421.032
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	17	15.939.593	17.191.632
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους		490.503	475.403
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	19	232.731	281.780
Αποθέματα ακινήτων	18	1.304.628	515.858
Επενδύσεις σε ακίνητα		37.519	34.628
Ακίνητα και εξοπλισμός		282.127	264.333
Άυλα περιουσιακά στοιχεία		142.297	133.788
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες	34	112.582	107.753
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις		450.397	456.531
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	20	11.569	48.503
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		22.382.098	23.270.501
Υποχρεώσεις			
Καταθέσεις από τράπεζες		371.378	242.137
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	21	1.950.045	4.452.850
Συμφωνίες επαναγοράς		329.325	368.151
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	15	50.460	54.399
Καταθέσεις πελατών	22	15.642.924	14.180.681
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων		574.586	566.925
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	23	315.576	282.831
Ομολογιακά δάνεια		-	712
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις		45.140	40.807
Μη κυκλοφορούντες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	20	-	3.677
Σύνολο υποχρεώσεων		19.279.434	20.193.170
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	24	892.294	892.294
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	24	552.618	552.618
Αποθεματικό από μείωση κεφαλαίου	24	1.952.486	1.952.486
Αποθεματικά επανεκτίμησης και άλλα αποθεματικά		240.647	258.709
Συσσωρευμένες ζημιές		(575.442)	(601.152)
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας		3.062.603	3.054.955
Δικαιώματα μειοψηφίας		40.061	22.376
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		3.102.664	3.077.331
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		22.382.098	23.270.501

Prof. Dr. J. Ackerman
κ. Ι. Ζωγραφάκης

Πρόεδρος
Σύμβουλος

κ. J. P. Hourican
κα. Ε. Λειβαδιώτου

Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής
Διευθύντρια Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

	Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας												Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο (Σημ. 24)	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 24)	Αποθεματικό από μείωση κεφαλαίου (Σημ. 24)	Ίδιες μετοχές (Σημ. 24)	Συσσωρευμένες ζημιές	Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	Αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση	Άλλα αποθεματικά	Αποθεματικό ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος	Αποθεματικό της ομάδας εκποίησης και των περιουσιακών στοιχείων που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 20)	Σύνολο		
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου 2016	892.294	552.618	1.952.486	(41.301)	(601.152)	99.218	47.125	6.059	99.050	30.939	17.619	3.054.955	22.376	3.077.331
Κέρδη για την περίοδο	-	-	-	-	61.627	-	-	-	-	-	-	61.627	3.551	65.178
Λοιπές συνολικές (ζημιές)/ εισοδήματα μετά τη φορολογία για την περίοδο	-	-	-	-	(18.975)	159	(39.043)	-	-	3.139	-	(54.720)	(4.619)	(59.339)
Συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) για την περίοδο	-	-	-	-	42.652	159	(39.043)	-	-	3.139	-	6.907	(1.068)	5.839
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	-	(2.520)	-	-	-	2.520	-	-	-	-	-
Φορολογία για αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	-	209	-	-	-	(209)	-	-	-	-	-
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων κερδών από πωλήσεις ακινήτων	-	-	-	-	8.310	(8.310)	-	-	-	-	-	-	-	-
Πώληση θυγατρικής (Σημ. 33.2.1)	-	-	-	-	17.619	-	-	-	-	-	(17.619)	-	-	-
Εξαγορά θυγατρικής (Σημ. 33.1.1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18.753	18.753
Πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	41.301	(40.560)	-	-	-	-	-	-	741	-	741
30 Σεπτεμβρίου 2016	892.294	552.618	1.952.486	-	(575.442)	91.067	8.082	6.059	101.361	34.078	-	3.062.603	40.061	3.102.664

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

	Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας													Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο (Σημ. 24)	Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο (Σημ. 24)	Αποθεματικό από μείωση κεφαλαίου (Σημ. 24)	Μετοχές που υπόκεινται σε προσωρινά διατάγματα	Ίδιες Μετοχές (Σημ. 24)	Συσσωρευμένες ζημιές	Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	Αποθεματικό επανεκτίμησης επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση	Άλλα αποθεματικά	Αποθεματικό ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	Αποθεματικό Μετατροπής ξένου συναλλάγματος	Αποθεματικό της ομάδας εκποίησης και των περιουσιακών στοιχείων που κατέχονται προς πώληση (Σημ. 20)	Σύνολο		
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου 2015	892.238	552.539	1.952.486	441	(88.051)	(79.021)	115.830	2.226	6.059	97.698	22.929	(9.882)	3.465.492	15.555	3.481.047
Κέρδη/(ζημιές) για την περίοδο	-	-	-	-	-	73.209	-	-	-	-	-	-	73.209	(14.983)	58.226
Λοιπές συνολικές (ζημιές)/ εισοδήματα μετά τη φορολογία για την περίοδο	-	-	-	-	-	-	(255)	(2.510)	-	-	(14.374)	28.659	11.520	3.309	14.829
Συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) για την περίοδο	-	-	-	-	-	73.209	(255)	(2.510)	-	-	(14.374)	28.659	84.729	(11.674)	73.055
Έκδοση μετοχών	56	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135	-	135
Μεταφορά πραγματοποιηθέντων ζημιών από πωλήσεις ακινήτων	-	-	-	-	-	(1.565)	1.641	-	-	-	-	(76)	-	-	-
Αγορά δικαιωμάτων μειοψηφίας	-	-	-	-	-	(68)	-	-	-	-	-	-	(68)	68	-
Πώληση θυγατρικών	-	-	-	-	-	6.805	-	-	-	-	-	(6.805)	-	(18.112)	(18.112)
Αύξηση συμμετοχής στις θυγατρικές	-	-	-	-	-	(37.094)	-	-	-	-	11.693	-	(25.401)	25.401	-
Κεφαλαιοποίηση χρέους θυγατρικής – δικαιώματα μειοψηφίας	-	-	-	-	-	(9.293)	-	-	-	-	-	-	(9.293)	9.293	-
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	-	-	(1.323)	-	-	-	1.323	-	-	-	-	-
Φορολογία για αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ	-	-	-	-	-	121	-	-	-	(121)	-	-	-	-	-
Μέρισμα που πληρώθηκε στα δικαιώματα μειοψηφίας	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(918)	(918)
Πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	(441)	42.242	(38.934)	-	-	-	-	-	-	2.867	-	2.867
Επαναταξινόμηση από τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση	-	-	-	-	-	-	272	-	-	-	11.624	(11.896)	-	-	-
30 Σεπτεμβρίου 2015	892.294	552.618	1.952.486	-	(45.809)	(87.163)	117.488	(284)	6.059	98.900	31.872	-	3.518.461	19.613	3.538.074

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
Ενδιάμεση Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών

	Σημ.	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
		2016 €000	2015 €000
Καθαρές ταμειακές ροές από εργασίες			
Κέρδη πριν τη φορολογία από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	83.017	140.964
Ζημιές πριν τη φορολογία από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	-	(65.062)
Κέρδη για την περίοδο πριν τη φορολογία		83.017	75.902
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών		(3.189)	(3.641)
Κέρδος από αποαναγνώριση, αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές και προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις πελατών		266.882	372.037
Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού και άυλων περιουσιακών στοιχείων		13.958	15.411
Αύξηση στην αξία ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής σε ισχύ		(2.520)	(1.323)
Απομείωση κατά την επιμέτρηση ομάδας εκποίησης σε εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης		-	3.288
Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων		11.822	37.105
(Κέρδος)/ζημιές από την πώληση των ομάδων εκποίησης που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων		(2.545)	17.392
Αποσβέσεις διαφορών προεξοφλήσεων/υπέρ το άρτιο, κέρδος από αποπληρωμή τόκων και ομολόγων		(18.258)	(56.677)
Μερίσματα		(247)	-
Καθαρά κέρδη από την πώληση διαθέσιμων προς πώληση επενδύσεων σε μετοχές και επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση και επενδύσεων που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις σε ομόλογα		(67.204)	(959)
Τόκοι χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες		27.337	63.821
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων	11	22.012	-
Κέρδος από πώληση κοινοπραξιών		-	(10.005)
Ζημιά από διάλυση θυγατρικών εταιριών		1.049	-
Ζημιές/(κέρδη) από πώληση αποθεμάτων ακινήτων		3.042	(581)
Ζημιές από επενδύσεις και πωλήσεις επενδύσεων σε ακίνητα, εξοπλισμού και άυλων περιουσιακών στοιχείων		4.142	43.721
		339.298	555.491
Καθαρή μείωση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και άλλους λογαριασμούς		233.451	249.939
Καθαρή αύξηση σε καταθέσεις πελατών και άλλους λογαριασμούς		1.578.817	835.105
		2.151.566	1.640.535
Φόροι που εισπράχθηκαν/(πληρώθηκαν)		258	(1.310)
Καθαρή ταμειακή ροή από εργασίες		2.151.824	1.639.225
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορές ομολόγων, κρατικών αξιογράφων και μετοχών		(67.855)	(28.473)
Εισπράξεις από πωλήσεις/αποπληρωμές επενδύσεων		458.493	991.684
Τόκοι που εισπράχθηκαν από επενδύσεις σε ομόλογα και κρατικά αξιόγραφα		19.632	30.536
Μέρισμα από επενδύσεις σε μετοχές		247	629
Εισπράξεις από πώληση θυγατρικών εταιριών και δραστηριοτήτων		26.500	3.396
Εισπράξεις από πώληση κοινοπραξιών		-	89.011
Αγορές ακινήτων και εξοπλισμού		(9.554)	(6.676)
Εισπράξεις από πωλήσεις ακινήτων και εξοπλισμού		152	305
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων		(11.446)	(10.669)
Εισπράξεις από πώληση άυλων περιουσιακών στοιχείων		12	-
Εισπράξεις από πώληση επενδύσεων σε ακίνητα		13.634	18.098
		429.815	1.087.841
Καθαρή ταμειακή ροή από επενδυτικές δραστηριότητες			
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Εισπράξεις από έκδοση μετοχών		-	135
Καθαρή αποπληρωμή για χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες		(2.502.805)	(2.881.172)
Αποπληρωμή ομολογιακών δανείων		(712)	(1.733)
Τόκοι δανειακού κεφαλαίου		-	(25)
Εισπράξεις από πώληση ιδίων μετοχών		741	2.867
Τόκοι χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες		(27.337)	(63.821)
Μέρισμα που πληρώθηκε από θυγατρικές στα δικαιώματα μειοψηφίας		-	(918)
		(2.530.113)	(2.944.667)
Καθαρή ταμειακή ροή για χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών για την περίοδο		51.526	(217.601)
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών			
1 Ιανουαρίου		2.406.344	2.238.601
Συναλλαγματικές διαφορές		6.687	18.373
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών για την περίοδο		51.526	(217.601)
30 Σεπτεμβρίου	25	2.464.557	2.039.373

Μη ταμειακές συναλλαγές

Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016

Εξαγορά της S.Z. Eliades Leisure Ltd

Κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, το Συγκρότημα απέκτησε το 70% του μετοχικού κεφαλαίου της S.Z. Eliades Leisure Ltd ως ανταλλαγή για την εξόφληση της πλειοψηφίας του χρέους που οφειλόταν από την S.Z. Eliades Leisure Ltd προς την Εταιρία ως μέρος της αναδιάρθρωσης του χρέους της. Η εξαγορά δεν περιλάμβανε οποιοδήποτε αντάλλαγμα σε μετρητά. Περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται στη Σημείωση 33.1.1.

Πώληση μετοχών που κατέχονται στη Visa Europe Ltd

Κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, το Συγκρότημα πώλησε τις μετοχές του στη Visa Europe Ltd μετά από την αγορά της Visa Europe Ltd από την Visa Inc. Επιπρόσθετα από τα μετρητά που πληρώθηκαν, η συναλλαγή αφορούσε την παραχώρηση προνομioύχων μετοχών στη Visa Inc. με εύλογη αξία ύψους περίπου €8 εκατ. και αναβαλλόμενες εισπράξεις εύλογης αξίας ύψους περίπου €4 εκατ. κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Ανάκτηση εξασφαλίσεων

Κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, το Συγκρότημα απόκτησε αποθέματα ακινήτων μέσω ανάκτησης εξασφαλίσεων από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, τα οποία κατέχονται από το Συγκρότημα στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, ύψους €845.256 χιλ. (Σημ. 18).

Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015

Πώληση της πλειοψηφίας των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος στη Ρωσία

Το Σεπτέμβριο του 2015, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση της πλειοψηφίας των δραστηριοτήτων του στη Ρωσία. Ως μέρος της συμφωνίας πώλησης, τα μέρη συμφώνησαν σε μια διευθέτηση ανταλλαγής περιουσιακών στοιχείων που περιλάμβανε την ανταλλαγή ορισμένων περιουσιακών στοιχείων μεταξύ τους που οδήγησε σε εισπρακτέο ποσό για το Συγκρότημα ύψους €41.849 χιλ. (Σημ. 33.3.1.).

1. Πληροφορίες για την Εταιρία

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (η 'Εταιρία') είναι η ιθύνουσα εταιρία του Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου (το 'Συγκρότημα'). Οι κύριες δραστηριότητες της Εταιρίας και των θυγατρικών της εταιριών κατά τη διάρκεια της περιόδου συνέχισαν να είναι η παροχή τραπεζικών, χρηματοοικονομικών, ασφαλιστικών υπηρεσιών και η διαχείριση και πώληση ακινήτων.

Η Εταιρία συστάθηκε στην Κύπρο ως εταιρία περιορισμένης ευθύνης το 1930 σύμφωνα με τον περί Εταιριών Νόμο της Κύπρου. Η Εταιρία έχει κύρια εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αξιών της Κύπρου και δευτερογενή εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Θεωρείται επίσης δημόσια εταιρία σύμφωνα με τον περί Φόρου Εισοδήματος Νόμο της Κύπρου.

Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας και των θυγατρικών της και εγκρίθηκαν για έκδοση με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 14 Νοεμβρίου 2016.

2. Μη ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις

Οι Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 δεν έχουν ελεγχθεί από τους εξωτερικούς ελεγκτές του Συγκροτήματος.

Οι εξωτερικοί ελεγκτές του Συγκροτήματος έχουν διενεργήσει επισκόπηση σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο για Επισκοπήσεις 2410 'Επισκόπηση Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης που διενεργείται από τον Ανεξάρτητο Ελεγκτή της Οντότητας'.

3. Βάση ετοιμασίας

Οι Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€) και όλα τα ποσά στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

3.1 Δήλωση συμμόρφωσης

Οι Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (ΔΛΠ) που εφαρμόζεται για την ενδιάμεση οικονομική έκθεση, όπως αυτό υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση ('ΔΛΠ 34').

Οι Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις δεν περιλαμβάνουν όλη την πληροφόρηση και τις γνωστοποιήσεις που απαιτούνται για τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και πρέπει να διαβάζονται σε συνάρτηση με τις Ετήσιες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015.

3.2 Συγκριτικές πληροφορίες

Οι συγκριτικές πληροφορίες επαναπαρουσιάστηκαν για να αντικατοπτρίσουν την αλλαγή στην παρουσίαση στις '(Ζημιές)/κέρδη από πώληση αποθεμάτων ακινήτων' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Αυτή η αλλαγή στην παρουσίαση δεν είχε καμιά επίπτωση στα αποτελέσματα της περιόδου.

4. Λογιστικές πολιτικές

Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες

Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την ετοιμασία των Ενδιάμεσων Συνοπτικών Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 συνάδουν με αυτές που ακολουθήθηκαν για την ετοιμασία των Ετήσιων Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Επιπρόσθετα, το Συγκρότημα υιοθέτησε τα ακόλουθα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις και διερμηνείες, τα οποία δεν είχαν ουσιώδη επίδραση σε αυτές τις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις:

- ΔΛΠ 16 Ενσώματα πάγια και ΔΛΠ 38 Άυλα περιουσιακά στοιχεία (Τροποποίηση): Αποσαφήνιση των αποδεκτών μεθόδων απόσβεσης
- ΔΠΧΑ 11 Σχήματα υπό κοινό έλεγχο: Λογιστικοποίηση απόκτησης συμμετοχικών τίτλων σε σχήματα υπό κοινό έλεγχο
- ΔΛΠ 27 Εταιρικές Οικονομικές Καταστάσεις (Τροποποίηση)
- ΔΛΠ 1: Πρωτοβουλία σχετικά με τις γνωστοποιήσεις (Τροποποίηση)

4. Λογιστικές πολιτικές (συνέχεια)

Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες (συνέχεια)

- Ετήσιος Κύκλος Αναβαθμίσεων στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) 2012-2014 που εξέδωσε το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ), ο οποίος είναι μια συλλογή των τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Αυτές οι αναβαθμίσεις περιλαμβάνουν:
 - ΔΠΧΑ 5 Μη κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία που Κατέχονται προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες - Τροποποιήσεις
 - ΔΠΧΑ 7 Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις - Τροποποιήσεις
 - ΔΛΠ 19 Παροχές σε Εργαζομένους - Τροποποιήσεις
 - ΔΛΠ 34 Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις - Τροποποιήσεις
- ΔΛΠ 19 Παροχές σε εργαζόμενους (Τροποποίηση): Εισφορές των εργαζομένων
- Ετήσιος Κύκλος Αναβαθμίσεων στα ΔΠΧΑ 2010-2012 που εξέδωσε το ΣΔΛΠ, ο οποίος είναι μια συλλογή των τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Αυτές οι αναβαθμίσεις περιλαμβάνουν:
 - ΔΠΧΑ 2 Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών
 - ΔΠΧΑ 3 Συνενώσεις επιχειρήσεων
 - ΔΠΧΑ 8 Λειτουργικοί Τομείς
 - ΔΠΧΑ 13 Επιμέτρηση Εύλογης αξίας
 - ΔΛΠ16 Ενσώματα Πάγια
 - ΔΛΠ 24 Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών
 - ΔΛΠ 38 Άυλα περιουσιακά στοιχεία

5. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα

Η διοίκηση έχει προβεί σε εκτίμηση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα.

Οι συνθήκες που επικρατούσαν κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, καθώς και οι εξελίξεις μέχρι την ημερομηνία έγκρισης αυτών των Ενδιάμεσων Συνοπτικών Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, που έχουν ληφθεί υπόψη από τη διοίκηση για την αξιολόγηση της ικανότητας να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το λειτουργικό περιβάλλον στην Κύπρο και του Συγκροτήματος (Σημ. 6).

Η διοίκηση του Συγκροτήματος πιστεύει ότι το Συγκρότημα λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση της βιωσιμότητάς του και την ανάπτυξη των εργασιών του στα πλαίσια των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν.

Η διοίκηση του Συγκροτήματος, έχοντας λάβει υπόψη τους παράγοντες που περιγράφονται πιο κάτω και τις αβεβαιότητες που υπήρχαν κατά την ημερομηνία αναφοράς, έχει ικανοποιηθεί ότι το Συγκρότημα έχει τα μέσα ώστε να συνεχίσει την επιχειρησιακή του δραστηριότητα κατά το προβλεπτό μέλλον και ως εκ τούτου, οι οικονομικές καταστάσεις συνεχίζουν να ετοιμάζονται με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας για τους λόγους που αναφέρονται πιο κάτω, παρά το γεγονός ότι, όπως αναφέρεται στις Σημειώσεις 6.2.3 και 29, δεν πληροί επί του παρόντος τις εποπτικές απαιτήσεις ρευστότητας στην Κύπρο, το οποίο μπορεί να εκληφθεί ως σημαντική αβεβαιότητα ως προς την δυνατότητα του να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα.

- Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ανέρχεται σε 14,6% (με μεταβατικές διατάξεις), ψηλότερο από τον ελάχιστο απαιτούμενο δείκτη ύψους 11,75% και τα συνολικά κεφάλαια σε 14,7% (Σημ. 6.2.1).
- Η βελτιωμένη χρηματοδοτική δομή του Συγκροτήματος ως αποτέλεσμα των συνεχιζόμενων θετικών πελατειακών ροών στην Κύπρο.
- Η σημαντική μείωση της εξάρτησης του Συγκροτήματος για χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) που στις 14 Νοεμβρίου 2016 ανέρχεται σε €0,8 δις, σε σύγκριση με €3,8 δις στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και με το υψηλότερο επίπεδο ύψους €11,4 δις τον Απρίλιο 2013 (Σημ. 6.2.3).

5. Συνεχιζόμενη δραστηριότητα (συνέχεια)

- Οι βελτιωμένοι δείκτες πιστοληπτικής αξιολόγησης τόσο της Εταιρίας (αναβάθμιση της Μακροπρόθεσμης Αξιολόγησης Αθέτησης από τον οίκο αξιολόγησης Fitch Ratings από 'CCC' σε 'B-' τον Απρίλιο 2016 με σταθερό ορίζοντα, και αναβάθμιση του δείκτη μακροπρόθεσμων καταθέσεων από τον οίκο Moody's Investors Service από Caa3 με σταθερό ορίζοντα σε Caa3 με θετικό ορίζοντα τον Ιούνιο 2016) όσο και της Κυπριακής Δημοκρατίας (αναβάθμιση από τον οίκο αξιολόγησης Fitch Ratings κατά δύο βαθμίδες σε B+ με θετικό ορίζοντα τον Οκτώβριο 2015, τον οίκο S&P Global Rating κατά μία βαθμίδα σε BB- με θετικό ορίζοντα τον Σεπτέμβριο 2015 και τον οίκο Moody's Investors Service κατά δύο βαθμίδες σε B1 με σταθερό ορίζοντα τον Νοέμβριο 2015). Το Σεπτέμβριο 2016, ο οίκος S&P Global Rating βελτίωσε το δείκτη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε BB με θετικό ορίζοντα. Τον Οκτώβριο 2016, ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings βελτίωσε το δείκτη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε BB- με θετικό ορίζοντα. Το Νοέμβριο 2016, ο οίκος αξιολόγησης Moody's Investors Service βελτίωσε τον ορίζοντα της Κυπριακής Δημοκρατίας από σταθερό σε θετικό.

6. Λειτουργικό περιβάλλον

6.1 Κύπρος

Η Κύπρος εξήλθε του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής στα τέλη Μαρτίου 2016 μετά από μια επιτυχημένη επιστροφή στις αγορές και έχοντας χρησιμοποιήσει μόνο περίπου το 70% των €10 δις σε χρηματοδοτικούς πόρους που διατέθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) στα πλαίσια του προγράμματος. Με βάση το Πρόγραμμα Σταθερότητας 2016-2019 του Υπουργείου Οικονομικών που δημοσιεύθηκε τον Μάιο 2016, η δημοσιονομική προσαρμογή στη διάρκεια του προγράμματος υπήρξε ουσιαστική με αποτέλεσμα να επιτευχθεί σχεδόν ισοσκελής κρατικός προϋπολογισμός. Οι δημόσιες δαπάνες μειώθηκαν και η είσπραξη των φόρων έγινε πιο αποτελεσματική.

Η ανεργία μειώθηκε στο 13,1% κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους σε εποχικά προσαρμοσμένη βάση, και μειώθηκε περαιτέρω στο 12,4% το δεύτερο τρίμηνο σε σύγκριση με το μέσο ποσοστό ανεργίας 14,9% για το 2015 ως σύνολο και το υψηλό του 16,5% το τέταρτο τρίμηνο του 2014, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Στατιστικής.

Σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, το πραγματικό ΑΕΠ για το πρώτο εξάμηνο του 2016 αυξήθηκε κατά 2,7% σε σχέση με το αντίστοιχο εξάμηνο του 2015 σε εποχικά προσαρμοσμένη βάση.

Οι τιμές καταναλωτή συνέχισαν να υποχωρούν για τέταρτη συνεχή χρονιά, και μειώθηκαν κατά 1,6% το πρώτο εννιάμηνο του 2016 (αντίστοιχη συγκριτική μείωση: 2,1%). Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2016 ο δείκτης μειώθηκε κατά 0,4% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2015, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Οι αφίξεις τουριστών αυξήθηκαν σημαντικά τους πρώτους οχτώ μήνες του 2016, αυξημένες κατά 19,2% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2015. Η βιομηχανική δραστηριότητα, σύμφωνα με το δείκτη βιομηχανικής παραγωγής αυξήθηκε σημαντικά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου κατά 9,4% σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Οι κίνδυνοι για τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας σχετίζονται με τα υψηλά επίπεδα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, την παρατεταμένη αβεβαιότητα στις αγορές ακινήτων και την αξιοπιστία της κυβέρνησης. Κίνδυνοι μπορεί επίσης να σχετίζονται με επιδείνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος της Κύπρου. Αυτοί εμπεριέχουν συνέχιση της ύφεσης στη Ρωσία σε συνθήκες παρατεταμένης πτώσης των τιμών του πετρελαίου, ασθενέστερη από την αναμενόμενη ανάπτυξη στη ζώνη του ευρώ ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης των παγκόσμιων οικονομικών συνθηκών και της βραδύτερης ανάπτυξης στο Ηνωμένο Βασίλειο με υποτίμηση της στερλίνας μετά το δημοψήφισμα για έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Πολιτική αβεβαιότητα στην Ευρώπη που μπορεί να προκληθεί από την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ ή από την προσφυγική κρίση και την κλιμάκωση πολεμικής δραστηριότητας στην περιοχή περιλαμβανομένου έντασης μεταξύ των ΗΠΑ και της Ρωσίας και της Ουκρανίας θα μπορούσε να οδηγήσει σε αυξημένη οικονομική αβεβαιότητα και μειωμένη οικονομική εμπιστοσύνη. Θα μπορούσε επίσης να οδηγήσει σε αυξημένη οικονομική αβεβαιότητα και να υπονομεύσει την οικονομική εμπιστοσύνη.

6. Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

6.1 Κύπρος (συνέχεια)

Οι θετικοί παράγοντες για τις προοπτικές ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας σχετίζονται με την παρατεταμένη περίοδο χαμηλών τιμών του πετρελαίου, την μεγαλύτερη ανάπτυξη στην ΕΕ και των επενδυτικών αποφάσεων στον τομέα του τουρισμού, της ενέργειας και στα δημόσια έργα.

Διεθνείς οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας έχουν αναβαθμίσει την αξιολόγηση της χώρας. Ο οίκος Fitch Ratings αναβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά δύο βαθμίδες σε B+ με θετικό ορίζοντα τον Οκτώβριο 2015, ο οίκος S&P Global Rating κατά μια βαθμίδα σε BB- με θετικό ορίζοντα τον Σεπτέμβριο 2015 και ο οίκος Moody's Investors Service κατά δύο βαθμίδες σε B1 με σταθερό ορίζοντα τον Νοέμβριο 2015. Το Σεπτέμβριο 2016, ο οίκος S&P Global Rating βελτίωσε το δείκτη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε BB με θετικό ορίζοντα. Τον Οκτώβριο 2016, ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings βελτίωσε το δείκτη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε BB- με θετικό ορίζοντα. Το Νοέμβριο 2016, ο οίκος αξιολόγησης Moody's Investors Service βελτίωσε τον ορίζοντα της Κυπριακής Δημοκρατίας από σταθερό σε θετικό.

Τον Ιούλιο 2016, η Κυπριακή κυβέρνηση άντλησε χρηματοδότηση από τις διεθνείς αγορές για τρίτη φορά από την έναρξη του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, μέσω της έκδοσης επταετούς ομολόγου ύψους €1 δις με απόδοση 3,8%.

6.2 Το Συγκρότημα

6.2.1 Δείκτες εποπτικών κεφαλαίων

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Συγκροτήματος ανέρχεται σε 14,6% (με μεταβατικές διατάξεις) και τα συνολικά κεφάλαια σε 14,7%.

Από τον Ιούνιο 2016, το ελάχιστο επίπεδο του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του Πυλώνα I το οποίο πρέπει να τηρείται από το Συγκρότημα ανέρχεται σε 4,5%. Η ελάχιστη απαίτηση για συνολικά εποπτικά κεφάλαια του Πυλώνα I ανέρχεται σε 8,0% και μπορεί να καλυφθεί, επιπρόσθετα από το 4,5% που απαιτείται από τον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1), μέχρι 1,5% με Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 1 και μέχρι 2,0% με Δευτεροβάθμια Κεφάλαια.

Επίσης, το Συγκρότημα υπόκειται σε επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις για κινδύνους που δεν καλύπτονται από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα I (συμπληρωματικές πρόνοιες του Πυλώνα II). Ο ελάχιστος συνολικός δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με βάση τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα II καθορίστηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) στο 11,75% τον Νοέμβριο του 2015. Η κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ξεπερνά τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα I και τις συμπληρωματικές απαιτήσεις του Πυλώνα II. Σημειώνεται όμως ότι η αξιολόγηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον Πυλώνα II γίνεται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και συνεπώς υπόκειται σε αλλαγές με την πάροδο του χρόνου.

Με την ολοκλήρωση της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) που έγινε από την ΕΚΤ το 2016, και βάσει του προσχέδιου της κοινοποίησης που λήφθηκε τον Σεπτέμβριο του 2016, ο ελάχιστος δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας I (CET1) καθορίστηκε σε 10,75%, που αποτελείται από απαιτήσεις του Πυλώνα I ύψους 4,5%, απαιτήσεις του Πυλώνα II ύψους 3,75% και αποθεματικό ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου το οποίο ανέρχεται σε 2,5% σε πλήρη ισχύ (βάσει της υφιστάμενης νομοθεσίας σε σχέση με την Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV όπως υιοθετήθηκε στην κυπριακή νομοθεσία). Η ΕΚΤ παρέχει επίσης μη δημόσια καθοδήγηση για πρόσθετα αποθέματα του δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) με βάση τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα II.

Το Σύνολο Κεφαλαιακής Απαιτήσης καθορίστηκε σε 14,25% και αποτελείται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα I ύψους 8% (το οποίο μπορεί να καλυφθεί μέχρι 1,5% με Πρόσθετα Μεταβατικά Κεφάλαια Κατηγορίας 1 και μέχρι 2,0% με Δευτεροβάθμια Κεφάλαια, τις απαιτήσεις του Πυλώνα II ύψους 3,75% (υπό μορφή Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1)), καθώς και αποθεματικό ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου ύψους 2,5% σε πλήρη ισχύ, το οποίο έχει οριστεί για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα μέσω των απαιτήσεων του Κανονισμού Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR)/Οδηγία Κεφαλαιακών Απαιτήσεων IV (CRD IV).

6. Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

6.2 Το Συγκρότημα (συνέχεια)

6.2.1 Δείκτες εποπτικών κεφαλαίων (συνέχεια)

Οι νέες απαιτήσεις της ΔΕΕΑ θα τεθούν σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2017 και κατά την ημερομηνία της δημοσίευσης αυτών των Ενδιάμεσων Συνοπτικών Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων, αυτές οι απαιτήσεις υπόκεινται στην τελική επικύρωση της ΕΚΤ, που αναμένεται μέχρι το τέλος του 2016.

6.2.2 Ποιότητα χαρτοφυλακίου

Τα δάνεια του Συγκροτήματος που είναι απομειωμένα ή σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών μειώθηκαν κατά 23% κατά το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και ανήλθαν σε €8.768 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, αντιπροσωπεύοντας το 42,6% του συνόλου των δανείων (Σημ. 27). Το ποσοστό κάλυψης των δανείων με προβλέψεις βελτιώθηκε σε 54% συγκριτικά με 48% στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις (ΜΕΧ) του Συγκροτήματος όπως ορίζονται από την ΕΑΤ ανήλθαν σε €11.901 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και αναλογούν στο 58% του συνόλου των δανείων. Το ποσοστό κάλυψης των ΜΕΧ ανήλθε σε 40% στις 30 Σεπτεμβρίου 2016.

Το Συγκρότημα αντιμετωπίζει την πρόκληση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου μέσω της λειτουργίας ανεξάρτητων, κεντρικοποιημένων και εξειδικευμένων μονάδων αναδιάρθρωσης και ανάκτησης χρεών για τη διαχείριση των μεγάλων ή προβληματικών δανείων. Ως αποτέλεσμα αυτών των προσπαθειών, τα δάνεια που είναι απομειωμένα ή σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών έχουν μειωθεί κατά 31% τα τελευταία έξι τρίμηνα από το υψηλότερο των €12.789 εκατ. στις 31 Μαρτίου 2015. Οι ΜΕΧ έχουν μειωθεί κατά 22% τα τελευταία έξι τρίμηνα από το υψηλότερο των €15.175 εκατ. στις 31 Μαρτίου 2015. Οι ΜΕΧ συμμορφώνονται με τις τεχνικές απαιτήσεις αναφοράς των προτύπων Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) και την περί Δανείων Προβλέψεων Οδηγία.

Η νομοθεσία για τις εκποιήσεις και την αφερεγγυότητα και ο νόμος που διέπει την πώληση δανείων, παρέχουν στο Συγκρότημα πρόσθετα εργαλεία και εξουσίες για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της ποιότητας του χαρτοφυλακίου του.

6.2.3 Ρευστότητα

Η χρηματοδοτική δομή του Συγκροτήματος συνεχίζει να βελτιώνεται με τις καταθέσεις πελατών να αυξάνονται κατά €1.462 εκατ. ή 10% το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου του 2016.

Οι καταθέσεις πελατών του Συγκροτήματος ανήλθαν σε €15.643 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, σε σύγκριση με €14.181 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι καταθέσεις πελατών στην Κύπρο ανήλθαν σε €14.210 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και €12.691 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι καταθέσεις πελατών αντιπροσωπεύουν το 70% των συνολικών περιουσιακών στοιχείων στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 (συγκριτικά με 61% στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και το χαμηλό 48% στις 31 Μαρτίου 2014).

Το ύψος της χρηματοδότησης από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ΕΛΑ) στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ανήλθε σε €1,3 δις (Σημ. 21), από €3,8 δις στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και από το υψηλότερο της σημείο των €11,4 δις τον Απρίλιο του 2013. Στις 14 Νοεμβρίου 2016, το ύψος της χρηματοδότησης από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ΕΛΑ) έχει περαιτέρω μειωθεί κατά €500 εκατ. σε €0,8 δις αντιπροσωπεύοντας 93% μείωση από το υψηλότερο της σημείο. Το Συγκρότημα σχεδιάζει να προβεί σε περαιτέρω μείωση του δανεισμού από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ΕΛΑ), ο ρυθμός της οποίας θα εξαρτηθεί από το ρυθμό της αύξησης των καταθέσεων πελατών και από τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς οι οποίες επηρεάζουν την ικανότητα της Εταιρίας για άντληση χρηματοδότησης. Σε αυτό το πλαίσιο, η Εταιρία πέτυχε για πρώτη φορά μετά τα γεγονότα του Μάρτη 2013, επιτυχή πρόσβαση στις διεθνείς αγορές για άντληση χρηματοδότησης τον Μάιο του 2016 διεκπεραιώνοντας μία συναλλαγή χρηματοδότησης έναντι εξασφάλισης (υπό μορφή συναλλαγής συμφωνίας επαναγοράς) με μία μεγάλη διεθνή τράπεζα. Η χρηματοδότηση αποπληρώθηκε μερικώς τον Αύγουστο 2016 και τερματίστηκε από την Εταιρία τον Οκτώβριο 2016.

Σημειώνεται ότι το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του Συγκροτήματος που εγκρίθηκε το 2013 από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (ΚΤΚ) περιλάμβανε χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ΕΛΑ) καθόλη τη διάρκεια του (2013-2017).

6. Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

6.2 Το Συγκρότημα (συνέχεια)

6.2.3 Ρευστότητα (συνέχεια)

Επί του παρόντος, η Εταιρία δεν πληροί τις εποπτικές απαιτήσεις ρευστότητας σε σχέση με τις δραστηριότητές της στην Κύπρο και ως εκ τούτου βασίζεται στην συνεχιζόμενη ανοχή των ρυθμιστικών αρχών. Επιπρόσθετες πληροφορίες για τη ρευστότητα και λεπτομέρειες για ορισμένους εποπτικούς δείκτες ρευστότητας περιλαμβάνονται στη Σημ. 29.

Η Κύπρος εξήλθε από τη Σύμβαση Δανειακής Διευκόλυνσης το Μάρτιο 2016. Οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας από τους κύριους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας συνεχίζουν να είναι κάτω από τον επενδυτικό βαθμό. Ως αποτέλεσμα, η ΕΚΤ δεν μπορεί πλέον να αποδέχεται τα ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας στο πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων, ή ως αποδεκτή εξασφάλιση για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, όπως ίσχυε, λόγω του ότι η χώρα ήταν κάτω από ένα πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής. Αυτό οδήγησε στην αποπληρωμή χρηματοδότησης από την ΕΚΤ στο τέλος Μαρτίου 2016 για ποσό €100 εκατ. η οποία ήταν εξασφαλισμένη με ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας και μείωσε σημαντικά τα διαθέσιμα αποθεματικά της ΕΚΤ (τα διαθέσιμα αποθεματικά αντιπροσωπεύουν το ποσό που θα μπορούσε να διατεθεί από την ΕΚΤ βάσει των εξασφαλίσεων που εκχωρήθηκαν). Παρόλα αυτά, ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας τα οποία παραμένουν μη εξασφαλισμένα μπορούν να θεωρηθούν ως αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για εξασφάλιση για σκοπούς χρηματοδότησης από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA).

Παρόλο που η Εταιρία δεν έχει λάβει καμία συγκεκριμένη διαβεβαίωση, η διοίκηση αναμένει ότι θα συνεχίσει να έχει πρόσβαση στις διευκολύνσεις ρευστότητας από κεντρικές τράπεζες, σε σχέση με τις νομοθεσίες που ισχύουν. Τον Ιανουάριο του 2014, η Κυπριακή Βουλή ενέκρινε την έκδοση μέχρι και €2,9 δις κυβερνητικών εγγυήσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε τον Ιούνιο του 2016 την όγδοη ανανέωση για το σχέδιο τραπεζικών εγγυήσεων που καλύπτει μέχρι και τις 31 Δεκεμβρίου 2016. Επί του παρόντος, η Εταιρία δεν αναμένει να χρησιμοποιήσει το σχέδιο κυβερνητικών εγγυήσεων.

Ο Μηχανισμός Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) είναι διαθέσιμος σε όλα τα φερέγγυα πιστωτικά ιδρύματα στην Ευρωζώνη και έτσι αναμένεται να παραμείνει διαθέσιμος στην Εταιρία (μετά την αποπληρωμή της υφιστάμενης ρευστότητας που αντλήθηκε μέσω του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA)) εάν η Εταιρία αντιμετώπιζε 'περιστατικό έκτακτης ανάγκης' που οδηγούσε σε προσωρινά προβλήματα ρευστότητας. Εάν συνέβαινε περιστατικό έκτακτης ρευστότητας στο μέλλον, η Εταιρία θα επιδίωκε να χρησιμοποιήσει ρευστότητα από τον Μηχανισμό Έκτακτης Ρευστότητας (ELA), προϋποθέτοντας ότι υπήρχαν κατά την χρονική στιγμή επαρκείς αποδεκτές εξασφαλίσεις.

6.2.4 Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές

Η διοίκηση έχει αξιολογήσει τις πιθανές επιπτώσεις εκκρεμών δικαστικών διαδικασιών, απαιτήσεων και ερευνών κατά του Συγκροτήματος που περιλαμβάνουν αυτές που αφορούν τη μετατροπή καταθέσεων σε μετοχές και την απορρόφηση ζημιών από τους κατόχους μετοχών και πιστωτικών τίτλων της Εταιρίας. Το Συγκρότημα έχει λάβει νομικές συμβουλές σε σχέση με τις απαιτήσεις αυτές.

Παρά τη μοναδικότητα των εν λόγω απαιτήσεων και τις αβεβαιότητες που προκύπτουν από αυτή την πρωτοφανή κατάσταση, με βάση την υπάρχουσα διαθέσιμη πληροφόρηση και το πλαίσιο του νόμου ως έχει σήμερα, η διοίκηση θεωρεί ότι οι εν λόγω απαιτήσεις είναι πιθανότερο να μην έχουν ουσιώδη αρνητική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση και στην κεφαλαιακή επάρκεια του Συγκροτήματος (Σημ. 23).

7. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές

Η ετοιμασία των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαιτεί όπως το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας και η διοίκηση να προβαίνει σε κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές, οι οποίες μπορεί να έχουν ουσιώδη επίπτωση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και στις σχετικές γνωστοποιήσεις, όπως επίσης στις γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Η αβεβαιότητα σε σχέση με αυτές τις παραδοχές και εκτιμήσεις μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα τα οποία απαιτούν σημαντική προσαρμογή στη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων ή των υποχρεώσεων που επηρεάζονται σε μελλοντικές περιόδους.

7. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

Οι βασικές παραδοχές για το μέλλον και άλλοι κύριοι παράγοντες αβεβαιότητας των εκτιμήσεων κατά την ημερομηνία αναφοράς, που έχουν σημαντικό κίνδυνο να προκαλέσουν ουσιώδεις προσαρμογές στις λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων περιγράφονται στις Ετήσιες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015.

Οι σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές παρουσιάζονται πιο κάτω.

7.1 Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Το Συγκρότημα προβαίνει σε εξέταση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες για να αξιολογήσει εάν χρειάζεται να καταχωρηθεί πρόβλεψη για απομείωση στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, η διοίκηση χρειάζεται να υπολογίσει το ύψος και το χρονικό πλαίσιο των μελλοντικών ταμειακών ροών για να καθορίσει το ποσό της απαιτούμενης πρόβλεψης και ο υπολογισμός της ζημιάς απομείωσης βασίζεται σε κρίσεις. Τέτοιες εκτιμήσεις βασίζονται σε παραδοχές για έναν αριθμό παραγόντων και ως εκ τούτου οι πραγματικές ζημιές απομείωσης μπορεί να διαφέρουν.

Η λογιστική αξία του δανείου μειώνεται μέσω της χρήσης λογαριασμού πρόβλεψης και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα δάνεια και οι σχετικές προβλέψεις διαγράφονται όταν δεν είναι εφικτή η μελλοντική είσπραξή τους. Μέρος των διαγραφών, περιλαμβανομένων μη συμβατικών διαγραφών, μπορεί επίσης να προκύψει όταν εκτιμάται ότι δεν υπάρχει εφικτή προοπτική για ανάκτηση των μελλοντικών ταμειακών ροών. Επιπλέον οι διαγραφές μπορεί να αντικατοπτρίζουν ενέργειες αναδιάρθρωσης με πελάτες και είναι μέρος των ορών συμφωνίας και υπόκεινται στην ικανοποιητική επίδοση.

Το Συγκρότημα μπορεί να αλλάξει ορισμένες εκτιμήσεις από περίοδο σε περίοδο, ωστόσο είναι ανέφικτο να υπολογιστεί η επίδραση αυτών των εκτιμήσεων λόγω των αλληλοεπιδράσεων των εκτιμήσεων και καθώς το προφίλ του πληθυσμού των δανείων αλλάζει από περίοδο σε περίοδο.

Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την εκτίμηση της πρόβλεψης είναι το χρονικό πλαίσιο και το καθαρό ανακτήσιμο ποσό από την ανάκτηση εξασφαλίσεων που κυρίως περιλαμβάνουν γη και κτήρια.

Οι παραδοχές που έχουν γίνει αφορούν τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες ακινήτων, καθώς και το χρονικό ορίζοντα της ρευστοποίησης της εξασφάλισης, το κόστος φορολογίας και τα έξοδα ανάκτησης και μετέπειτα πώλησης της εξασφάλισης. Έχει χρησιμοποιηθεί ο ανάλογος δείκτης για τον υπολογισμό της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων, ενώ έγιναν παραδοχές με βάση ένα μακροοικονομικό σενάριο για τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων. Το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων ακινήτων έχει υπολογιστεί σε 3 έτη κατά μέσο όρο, με εξαίρεση συγκεκριμένων περιπτώσεων όπου έχει χρησιμοποιηθεί μια διαφορετική περίοδος βασισμένη σε συγκεκριμένα στοιχεία και περιστάσεις και για πελάτες της Υπηρεσίας Ανάκτησης Χρεών όπου έχει χρησιμοποιηθεί κατά μέσο όρο περίοδος 6 χρόνων. Σύμφωνα με τις περί της Απομείωσης Δανείων και των Διαδικασιών Διενέργειας Προβλέψεων Οδηγίες 2014 και 2015 της ΚΤΚ, η συσσωρευμένη μέση μελλοντική μεταβολή της αξίας των ακινήτων κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου έχει περιοριστεί στο μηδέν. Ο μέσος όρος της έκπτωσης λόγω έλλειψης ρευστότητας και των εξόδων πωλήσεων που χρησιμοποιήθηκε στον υπολογισμό των προβλέψεων είναι στο 10% της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων για εκείνες τις εξασφαλίσεις για τις οποίες η αξία τους περιορίστηκε στο μηδέν και στο 10% της προβλεπόμενης αγοραίας αξίας των ακινήτων για εκείνες τις εξασφαλίσεις για τις οποίες η αξία τους αναμένεται να μειωθεί.

Οποιοσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές ή διαφορά μεταξύ των παραδοχών που έγιναν και τα πραγματικά αποτελέσματα θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στα ποσά των απαιτούμενων προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων.

Για περιουσιακά στοιχεία που είναι σημαντικά σε ατομική βάση, υπολογίζονται προβλέψεις για απομείωση σε ατομική βάση λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές παραμέτρους που επηρεάζουν τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές (για παράδειγμα, τις επιχειρηματικές προοπτικές του πελάτη, την ανακτήσιμη αξία της εξασφάλισης, τη θέση του Συγκροτήματος σε σχέση με τους άλλους πιστωτές, την αξιοπιστία των πελατειακών πληροφοριών και το πιθανό κόστος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εργασίας). Το ποσό της πρόβλεψης για απομείωση, είναι η διαφορά μεταξύ των προεξοφλημένων αναμενόμενων ταμειακών ροών (προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του δανείου) και τη λογιστική του αξία. Ο υπολογισμός των μελλοντικών ταμειακών ροών είναι υποκειμενικός. Επίσης, οι εκτιμήσεις αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου καθώς νέες πληροφορίες γίνονται διαθέσιμες ή εξελίσσονται οι διαδικασίες ανάκτησης. Σαν αποτέλεσμα, γίνονται συχνές αλλαγές στις προβλέψεις για απομείωση με τη λήψη αποφάσεων σε ατομική βάση. Σαν αποτέλεσμα των αλλαγών αυτών στις εκτιμήσεις, γίνονται αλλαγές στις προβλέψεις και υπάρχει άμεση επίδραση στο κόστος της πρόβλεψης για απομείωση.

7. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

7.1 Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

Επιπρόσθετα εκτός από τις προβλέψεις για απομείωση σε ατομική βάση, το Συγκρότημα προβαίνει και σε πρόβλεψη για απομείωση σε συλλογική βάση. Το Συγκρότημα υιοθετεί μια τυποποιημένη προσέγγιση για τις προβλέψεις σε συλλογική βάση που περιλαμβάνει τον καθορισμό πιθανοτήτων και ποσοστών ζημιών σε περίπτωση αθέτησης του δανείου για κάθε χαρτοφυλάκιο δανείων. Η μεθοδολογία αυτή υπόκειται σε αβεβαιότητα εν μέρει λόγω του ότι δεν είναι πρακτικό να εντοπιστούν οι ζημιές του κάθε δανείου σε ατομική βάση, λόγω του μεγάλου αριθμού δανείων στο κάθε χαρτοφυλάκιο. Επιπλέον, η χρήση ιστορικών πληροφοριών για τον καθορισμό πιθανότητας αθέτησης και ποσοστών ζημιάς συμπληρώνεται με σημαντικές εκτιμήσεις από τη διοίκηση για να αξιολογηθεί κατά πόσο οι τρέχουσες οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες είναι τέτοιες, έτσι ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσον το πραγματικό επίπεδο των ζημιών είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από αυτό που προκύπτει από την ιστορική εμπειρία.

Ο έλεγχος απομείωσης περιλαμβάνει και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού, δηλαδή τις εγγυήσεις ή αμετάκλητα όρια πιστωτικών διευκολύνσεων. Οι υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού για περιουσιακά στοιχεία που αξιολογούνται σε ατομική βάση απαιτούν εκτιμήσεις σε σχέση με την πιθανότητα, την χρονική περίοδο και το ποσό των ταμειακών εκροών, διαφορετικά οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού ελέγχονται για απομείωση σε συλλογική βάση, λαμβάνοντας υπόψη την πιθανότητα ζημιάς του χαρτοφυλακίου στο οποίο περιλαμβάνονται οι εντός ισολογισμού υποχρεώσεις του πελάτη. Το Συγκρότημα μπορεί να αλλάξει τις παραδοχές από περίοδο σε περίοδο, παρόλο αυτά δεν είναι πρακτικά εφικτό να εκτιμήσει την επίδραση τέτοιων μεμονωμένων εκτιμήσεων λόγω αλληλοεπιδράσεων μεταξύ των παραδοχών και ενώ τα χαρακτηριστικά του συνόλου της έκθεσης εκτός ισολογισμού μεταβάλλονται από περίοδο σε περίοδο.

Υπό κανονικές συνθήκες, η χρήση της ιστορικής εμπειρίας παρέχει τις πιο αντικειμενικές και σχετικές πληροφορίες για την αξιολόγηση της ιστορικής ζημιάς σε κάθε χαρτοφυλάκιο. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως, η χρήση της ιστορικής εμπειρίας παρέχει λιγότερη σχετική πληροφόρηση όσον αφορά τις πραγματοποιηθείσες ζημιές σε ένα χαρτοφυλάκιο κατά την ημέρα του ισολογισμού. Για παράδειγμα, όταν υπάρχουν αλλαγές στο οικονομικό ή εποπτικό περιβάλλον ή αλλαγές στη συμπεριφορά των πελατών, οι πιο πρόσφατες τάσεις στους παράγοντες κινδύνου του χαρτοφυλακίου δεν απεικονίζονται πλήρως. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η πρόβλεψη για απομείωση που προκύπτει αποκλειστικά από τη χρήση της ιστορικής εμπειρίας προσαρμόζεται ούτως ώστε οι πιο πρόσφατοι παράγοντες κινδύνου να λαμβάνονται υπόψη.

Το συνολικό ποσό της πρόβλεψης για απομείωση δανείων και απαιτήσεων του Συγκροτήματος είναι εκ φύσεως αβέβαιο, λόγω της ευαισθησίας του στις οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες διαφόρων γεωγραφικών περιοχών.

Οι οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες στις διάφορες γεωγραφικές περιοχές επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες με υψηλό βαθμό αλληλεξάρτησης, ως εκ τούτου το ποσό πρόβλεψης για απομείωση των δανείων του Συγκροτήματος ως σύνολο δεν επηρεάζεται από μόνο ένα συγκεκριμένο παράγοντα. Διαφορετικοί παράγοντες κινδύνου εφαρμόζονται σε κάθε χώρα έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν τις τοπικές οικονομικές συνθήκες και τους τοπικούς νόμους και κανονισμούς. Οι παραδοχές στις οποίες βασίζονται αυτές οι εκτιμήσεις είναι υποκειμενικές. Η μεθοδολογία και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για να υπολογιστούν οι προβλέψεις για απομείωση αναθεωρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Είναι πιθανόν οι πραγματικές συνθήκες να διαφέρουν από τις παραδοχές που έχουν γίνει, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικές αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων.

Περισσότερες πληροφορίες για τις προβλέψεις για απομείωση και σχετική πληροφόρηση παρουσιάζονται στη Σημείωση 27.

7.2 Φορολογία

Το Συγκρότημα δραστηριοποιείται και επομένως υπόκειται σε φορολογία σε διάφορες χώρες. Αυτό απαιτεί εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης φορολογίας κατά την ημερομηνία αναφοράς. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για φορολογία σε σχέση με συναλλαγές και υπολογισμούς των οποίων ο φορολογικός χειρισμός είναι αβέβαιος. Όπου η τελική φορολογία διαφέρει από τα αρχικά ποσά που αναγνωρίστηκαν στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων, οι διαφορές επηρεάζουν το έξοδο φορολογίας, τις φορολογικές υποχρεώσεις και τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις της περιόδου όπου συμφωνείται ο τελικός προσδιορισμός της φορολογίας με τις φορολογικές αρχές.

7. Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές (συνέχεια)

7.2 Φορολογία (συνέχεια)

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει απαιτήσεις για αναβαλλόμενη φορολογία σε σχέση με φορολογικές ζημιές, στο βαθμό που είναι πιθανόν να υπάρχουν φορολογητέα κέρδη στο μέλλον έναντι των οποίων να χρησιμοποιηθούν οι ζημιές. Ο καθορισμός του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που μπορεί να αναγνωριστεί, απαιτεί την άσκηση κρίσης και βασίζεται στο χρονισμό και το επίπεδο των μελλοντικών φορολογικών κερδών, σε συνάρτηση με μελλοντικές στρατηγικές φορολογικού σχεδιασμού. Αυτές οι μεταβλητές έχουν καθοριστεί με βάση σημαντικές παραδοχές της διοίκησης και είναι εξ ορισμού αβέβαιες. Είναι δυνατόν οι πραγματικές συνθήκες στο μέλλον να είναι διαφορετικές από τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικές αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

7.3 Ταξινόμηση ακινήτων

Το Συγκρότημα καθορίζει κατά πόσο ένα ακίνητο ταξινομείται ως επενδύσεις σε ακίνητα ή αποθέματα ακινήτων ως ακολούθως:

- Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γη και κτήρια που δεν χρησιμοποιούνται από ή στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος, ούτε είναι προς πώληση στη διεξαγωγή συνήθων εργασιών, αλλά κατέχονται κυρίως για έσοδα από ενοίκια και κεφαλαιουχικό κέρδος. Αυτά τα κτήρια ουσιαστικά ενοικιάζονται σε ενοικιαστές και δεν προορίζονται να πωληθούν στα πλαίσια των συνήθων εργασιών.
- Τα αποθέματα ακινήτων περιλαμβάνουν ακίνητα που κατέχονται με την πρόθεση να πωληθούν. Κυρίως αυτά σχετίζονται με ανακτηθέντα ακίνητα και ακίνητα που αποκτήθηκαν μέσω της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας το 2013, που λόγω της σύστασης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ακινήτων (ΔΔΑ) και Απομόχλευσης Διεθνών Δραστηριοτήτων από το Συγκρότημα το 2015, διαχειρίζονται με σκοπό να πωληθούν.

7.4 Αποθέματα ακινήτων - εκτίμηση της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας

Τα αποθέματα ακινήτων αποτιμώνται στο χαμηλότερο του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η εκτιμώμενη τιμή πώλησης καθορίζεται με αναφορά στην εύλογη αξία των ακινήτων αναπροσαρμοσμένη για την επίδραση συγκεκριμένων περιστάσεων σχετικά με τη διαδικασία πώλησης του κάθε ακινήτου. Ανάλογα με την αξία του εν λόγω ακινήτου και την υπάρχουσα πληροφόρηση στην αγορά, ο καθορισμός του κόστους πώλησης μπορεί να απαιτήσει επαγγελματική κρίση η οποία περιλαμβάνει ένα μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας που οφείλεται σε μειωμένη δραστηριότητα της αγοράς.

Περισσότερες πληροφορίες για τα αποθέματα ακινήτων παρουσιάζονται στη Σημείωση 18.

7.5 Προβλέψεις

Για να καθοριστεί αν μια παρούσα υποχρέωση υπάρχει και για να εκτιμηθεί η πιθανότητα, το χρονικό πλαίσιο και το ποσό για οποιαδήποτε εκροή χρειάζονται εκτιμήσεις. Προβλέψεις για επιδικίες, υπό διαιτησία διαφορές ή κανονιστικές υποθέσεις απαιτούν μεγαλύτερο βαθμό κρίσης από άλλα είδη προβλέψεων. Αναμένεται ότι το Συγκρότημα θα συνεχίσει να έχει σημαντική έκθεση σε επιδικίες και κανονιστικές υποθέσεις και έρευνες που σχετίζονται με παρελθοντικά νομικά ζητήματα μεσοπρόθεσμα. Τα θέματα για τα οποία το Συγκρότημα προσδιορίζει ότι η πιθανότητα για μελλοντική ζημιά είναι περισσότερο από απομακρυσμένη θα μεταβάλλονται από περίοδο σε περίοδο όπως και τα θέματα ως προς τα οποία μπορεί να γίνει μια αξιόπιστη εκτίμηση καθώς και η εκτιμώμενη πιθανή τους ζημιά. Τα πραγματικά αποτελέσματα δύναται να είναι σημαντικά ψηλότερα ή χαμηλότερα από την εκτιμημένη πιθανή ζημιά για τα θέματα που έγινε εκτίμηση. Επιπρόσθετα, ζημιά μπορεί να προκύψει για θέματα για τα οποία το Συγκρότημα θεωρούσε ότι η πιθανότητα ζημιάς ήταν απομακρυσμένη.

Λεπτομερής περιγραφή για τη φύση της αβεβαιότητας και των παραδοχών και την επίδραση στο ποσό και τη χρονική περίοδο για επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές περιλαμβάνεται στη Σημείωση 23.

7.6 Άσκηση σημαντικής επιρροής

Το Συγκρότημα καθορίζει εάν ασκεί σημαντική επιρροή σε εταιρίες που κατέχει ποσοστό λιγότερο από 20% του μετοχικού κεφαλαίου, αν υπάρχουν άλλοι παράγοντες που αποδεικνύουν σημαντική επιρροή. Για αυτή την αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη την εκπροσώπηση του στο Διοικητικό Συμβούλιο που δίνει δικαιώματα ψήφου πέραν του 20% και της συμμετοχής του στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, περιλαμβανομένων αποφάσεων που αφορούν μερίσματα και άλλες διανομές.

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα

Το Συγκρότημα είναι οργανωμένο σε επιχειρηματικούς τομείς οι οποίοι βασίζονται στη γεωγραφική περιοχή όπου λειτουργεί η κάθε μονάδα. Η κύρια γεωγραφική περιοχή που λειτουργεί το Συγκρότημα είναι η Κύπρος.

Επίσης, ο τομέας της Κύπρου είναι περαιτέρω οργανωμένος βάσει των εργασιών του κάθε επιχειρηματικού τομέα.

Οι υπόλοιπες δραστηριότητες του Συγκροτήματος στην Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Ρουμανία και τη Ρωσία είναι ξεχωριστοί επιχειρηματικοί τομείς για τους οποίους παρέχεται πληροφόρηση στη διοίκηση αλλά, λόγω του μεγέθους τους, περιλαμβάνονται για σκοπούς γνωστοποιήσεων στον τομέα 'Άλλες χώρες'.

Οι δραστηριότητες του Συγκροτήματος στην Κύπρο και στις άλλες χώρες περιλαμβάνουν τραπεζικές εργασίες, χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες, όπως επίσης και τη διαχείριση ακινήτων που κρατούνται είτε ως αποθέματα είτε ως επενδύσεις σε ακίνητα.

Η διοίκηση παρακολουθεί τα λειτουργικά αποτελέσματα του κάθε επιχειρηματικού τομέα ξεχωριστά για σκοπούς αξιολόγησης της απόδοσής του και κατανομής πόρων στον κάθε τομέα. Η απόδοση των επιχειρηματικών τομέων αξιολογείται με βάση τα κέρδη μετά τη φορολογία και τα δικαιώματα μειοψηφίας. Οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα μεταξύ τομέων απαλείφονται στην ενοποίηση και γίνονται με βάση τις τιμές της αγοράς.

Οι οικονομικές πληροφορίες κατά επιχειρηματικό τομέα παρατίθενται όπως παρουσιάζονται στην Εκτελεστική Επιτροπή του Συγκροτήματος.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, οι καταθέσεις πελατών και τα σχετικά έσοδα και έξοδα περιλαμβάνονται κυρίως στον τομέα από τον οποίο πηγάζει η σχέση με τον πελάτη, αντί στον τομέα ο οποίος καταχωρεί τη συναλλαγή.

Η πώληση της πλειοψηφίας των δραστηριοτήτων στην Ρωσία ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων στη Ρωσία που πωλήθηκαν παρουσιάζονται ως μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες στη συγκρίσιμη περίοδο. Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων στην Ρωσία που δεν πωλήθηκαν, οι οποίες είναι η διαχείριση προβληματικού δανειακού χαρτοφυλακίου, παρουσιάζονται στις συνεχιζόμενες δραστηριότητες στον τομέα 'Άλλες χώρες'.

Τον Σεπτέμβριο του 2015, ολοκληρώθηκε η πώληση ποσοστού συμμετοχής του Συγκροτήματος στο συγκρότημα Αφροδίτη ύψους 65%. Τα αποτελέσματα του συγκροτήματος Αφροδίτη που αποκτήθηκε το Νοέμβριο του 2014 και πωλήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 παρουσιάζονται ως μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες στη συγκρίσιμη περίοδο.

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες

	Κύπρος	Άλλες χώρες	Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες
Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016	€000	€000	€000
Καθαρά έσοδα από τόκους	490.746	33.741	524.487
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	106.851	5.180	112.031
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	15.200	12.704	27.904
Καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα	65.423	304	65.727
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	34.393	279	34.672
Κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	5.991	(342)	5.649
Ζημιές από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	(2.715)	(327)	(3.042)
Λοιπά έσοδα	8.867	1.554	10.421
	724.756	53.093	777.849
Δαπάνες προσωπικού (εξαιρουμένων του σχεδίου εθελούσιας αποχώρησης) (Σημ. 10)	(158.398)	(12.734)	(171.132)
Δαπάνες προσωπικού – Σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης (Σημ. 10)	(62.426)	-	(62.426)
Άλλα λειτουργικά έξοδα (εξαιρουμένων των εξόδων συμβούλων και άλλων εξόδων αναδιάρθρωσης) (Σημ. 10)	(108.476)	(19.420)	(127.896)
Άλλα λειτουργικά έξοδα – έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης (Σημ. 10)	(34.020)	(1.831)	(35.851)
	361.436	19.108	380.544
Κέρδος από αποαναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές	37.949	45	37.994
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις πελατών	(263.813)	(41.063)	(304.876)
(Απομείωση)/αναστροφή απομείωσης άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	(12.800)	978	(11.822)
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων	(12.566)	(9.446)	(22.012)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών	3.189	-	3.189
Κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία	113.395	(30.378)	83.017
Φορολογία	(15.820)	(2.019)	(17.839)
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία	97.575	(32.397)	65.178
Δικαιώματα μειοψηφίας - κέρδη	(3.551)	-	(3.551)
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	94.024	(32.397)	61.627

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες (συνέχεια)

	Κύπρος	Άλλες χώρες	Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες
Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015	€000	€000	€000
Καθαρά έσοδα από τόκους	602.782	41.566	644.348
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	110.144	4.893	115.037
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	32.719	(1.756)	30.963
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα	29.403	(1.149)	28.254
Έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες	31.104	714	31.818
Ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	(15.865)	(20.263)	(36.128)
Κέρδη/(ζημιές) από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	803	(156)	647
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	15.805	(3.760)	12.045
	806.895	20.089	826.984
Δαπάνες προσωπικού (Σημ. 10)	(163.907)	(12.692)	(176.599)
Άλλα λειτουργικά έξοδα (εξαιρουμένων των εξόδων συμβούλων και άλλων εξόδων αναδιάρθρωσης) (Σημ. 10)	(106.379)	(13.395)	(119.774)
Άλλα λειτουργικά έξοδα – έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης (Σημ. 10)	(22.495)	(4.316)	(26.811)
	514.114	(10.314)	503.800
Κέρδος από αποαναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές	257.113	6.279	263.392
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις πελατών	(511.249)	(81.515)	(592.764)
Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	(25.943)	(11.162)	(37.105)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών	3.641	-	3.641
Κέρδη/(ζημιές) πριν τη φορολογία	237.676	(96.712)	140.964
Φορολογία	(16.428)	(1.203)	(17.631)
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία	221.248	(97.915)	123.333
Δικαιώματα μειοψηφίας - (κέρδη)/ζημιές	(173)	5.888	5.715
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	221.075	(92.027)	129.048

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

	Ρωσία	Θυγατρική που εξαγοράστηκε με σκοπό να πωληθεί	Σύνολο μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες
Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015	€000	€000	€000
Καθαρά έσοδα από τόκους	16.353	-	16.353
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	8.108	-	8.108
Καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος	1.537	-	1.537
Ζημιές από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα	(160)	-	(160)
Ζημιές από πώληση αποθεμάτων ακινήτων	(66)	-	(66)
Λοιπά έσοδα	1.222	18.833	20.055
	26.994	18.833	45.827
Δαπάνες προσωπικού	(17.010)	(5.433)	(22.443)
Άλλα λειτουργικά έξοδα	(17.147)	(7.954)	(25.101)
	(7.163)	5.446	(1.717)
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις πελατών	(42.665)	-	(42.665)
Απομείωση κατά την επιμέτρηση ομάδας εκποίησης σε εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης	(3.288)	-	(3.288)
(Ζημιές)/κέρδη από τη πώληση μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων	(23.032)	5.640	(17.392)
(Ζημιές)/κέρδη πριν τη φορολογία	(76.148)	11.086	(65.062)
Φορολογία	(45)	-	(45)
(Ζημιές)/κέρδη μετά τη φορολογία	(76.193)	11.086	(65.107)
Δικαιώματα μειοψηφίας - ζημιές/(κέρδη)	10.630	(1.362)	9.268
(Ζημιές)/κέρδη μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	(65.563)	9.724	(55.839)

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση συνόλου εσόδων

Το σύνολο εσόδων περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τόκους, τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, τα καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα, τα έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από την επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, τις καθαρές (ζημιές)/κέρδη από την πώληση αποθεμάτων ακινήτων και τα λοιπά έσοδα.

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες

	Κύπρος	Άλλες χώρες	Σύνολο συνεχιζόμενες δραστηριότητες
Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016	€000	€000	€000
Τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	677.587	63.630	741.217
Ασφαλιστικές υπηρεσίες	32.283	390	32.673
Κτηματικές και ξενοδοχειακές εργασίες	3.960	(1)	3.959
Σύνολο εσόδων με τρίτους	713.830	64.019	777.849
Έσοδα/(έξοδα) μεταξύ τομέων	10.926	(10.926)	-
Σύνολο εσόδων	724.756	53.093	777.849

Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015			
Τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	762.467	29.978	792.445
Ασφαλιστικές υπηρεσίες	30.261	965	31.226
Κτηματικές και ξενοδοχειακές εργασίες	2.330	(38)	2.292
Σύνολο εσόδων με τρίτους	795.058	30.905	825.963
Έσοδα/(έξοδα) μεταξύ τομέων	11.837	(10.816)	1.021
Σύνολο εσόδων	806.895	20.089	826.984

Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

	Ρωσία	Θυγατρική που εξαγοράστηκε με σκοπό να πωληθεί	Σύνολο μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες
Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015	€000	€000	€000
Τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	28.015	-	28.015
Κτηματικές και ξενοδοχειακές εργασίες	-	18.833	18.833
Σύνολο εσόδων με τρίτους	28.015	18.833	46.848
Έξοδα μεταξύ τομέων	(1.021)	-	(1.021)
Σύνολο εσόδων	26.994	18.833	45.827

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)**Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων**

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Άλλες χώρες	Σύνολο
	€000	€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία	20.996.485	2.555.394	23.551.879
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ τομέων			(1.169.781)
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων			22.382.098

31 Δεκεμβρίου 2015			
Περιουσιακά στοιχεία	21.666.656	2.746.202	24.412.858
Περιουσιακά στοιχεία μεταξύ τομέων			(1.142.357)
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων			23.270.501

Ανάλυση υποχρεώσεων

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Άλλες χώρες	Σύνολο
	€000	€000	€000
Υποχρεώσεις	17.894.687	2.556.627	20.451.314
Υποχρεώσεις μεταξύ τομέων			(1.171.880)
Σύνολο υποχρεώσεων			19.279.434

31 Δεκεμβρίου 2015			
Υποχρεώσεις	18.665.209	2.672.612	21.337.821
Υποχρεώσεις μεταξύ τομέων			(1.144.651)
Σύνολο υποχρεώσεων			20.193.170

Οι οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα των καταθέσεων και δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 22 και 27 αντίστοιχα.

Ανάλυση ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη

Επιπρόσθετα από την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων κατά γεωγραφικό τομέα, η διοίκηση παρακολουθεί επίσης τα λειτουργικά αποτελέσματα ανά πελατειακού τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη στην Κύπρο και αυτή η πληροφόρηση παρουσιάζεται στην Εκτελεστική Επιτροπή του Συγκροτήματος.

Τα έσοδα και τα έξοδα που σχετίζονται άμεσα με κάθε πελατειακό τομέα περιλαμβάνονται στον καθορισμό της επίδοσής του. Εφαρμόζονται μεθοδολογίες τιμής μεταφοράς μεταξύ των πελατειακών τομέων για να παρουσιάζονται τα αποτελέσματά τους με συνήθεις εμπορικούς όρους. Τα συνολικά άλλα λειτουργικά έσοδα/(έξοδα) περιλαμβάνουν καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος, τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα, τα έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες μείον απαιτήσεις και προμήθειες, τα κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα, τις (ζημιές)/κέρδη από πώληση αποθεμάτων και λοιπά έσοδα. Τα λοιπά λειτουργικά έσοδα, οι δαπάνες προσωπικού και τα άλλα λειτουργικά έξοδα που πραγματοποιούνται από κάθε πελατειακό τομέα περιλαμβάνονται στον πελατειακό τομέα όπου προκύπτουν. Τα έμμεσα λοιπά λειτουργικά έσοδα και τα έμμεσα άλλα λειτουργικά έξοδα κατανέμονται στις κεντρικές υπηρεσίες. Νοητός φόρος 12,5% με βάση το φορολογικό συντελεστή της Κύπρου χρεώνεται/πιστώνεται στα κέρδη ή ζημιές πριν τη φορολογία του κάθε πελατειακού τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη.

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη (συνέχεια)

Ο πελατειακός τομέας 'Λοιπά' περιλαμβάνει κεντρικές υπηρεσίες και υπηρεσίες Συγκροτήματος όπως υπηρεσίες διαχείρισης διαθεσίμων, οικονομική διεύθυνση, διαχείριση κινδύνων, συμμόρφωση, νομικό, εταιρικών υποθέσεων και ανθρώπινου δυναμικού. Οι κεντρικές υπηρεσίες παρέχουν υπηρεσίες στα λειτουργικά τμήματα. Από το 2016, με τη σύσταση της ΔΔΑ τον Δεκέμβριο 2015 τα αποτελέσματα της διαχείρισης ακινήτων παρουσιάζονται επίσης ως ξεχωριστός πελατειακός τομέας αφού θεωρείται ξεχωριστός επιχειρηματικός τομέας και έτσι παρουσιάζεται στη διοίκηση. Δεν περιλήφθηκε συγκριτική πληροφόρηση για τα αποτελέσματα του καινούργιου τομέα, αφού ο τομέας συστάθηκε τον Δεκέμβριο του 2015.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη (συνέχεια)

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιάρθρωσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	Διαχείριση ακινήτων (ΔΔΑ)	Ασφαλιστικές εργασίες	Λοιπά	Σύνολο Κύπρος
Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από τόκους	60.247	47.695	186.658	159.750	46.349	6.372	(8.813)	308	(7.820)	490.746
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από αμοιβές και προμήθειες	7.037	6.249	34.047	9.068	37.914	1.365	-	(3.079)	14.250	106.851
Συνολικά άλλα λειτουργικά έσοδα/(έξοδα)	408	444	3.407	414	5.322	3.152	(1.938)	35.054	80.896	127.159
	67.692	54.388	224.112	169.232	89.585	10.889	(10.751)	32.283	87.326	724.756
Έξοδα προσωπικού και άλλα λειτουργικά έξοδα	(8.133)	(8.709)	(87.471)	(25.256)	(19.076)	(3.427)	(6.604)	(10.378)	(97.820)	(266.874)
Έξοδα αναδιάρθρωσης – σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης	(968)	(1.139)	(22.930)	(8.237)	(4.468)	(224)	(97)	(3.269)	(21.094)	(62.426)
Έξοδα αναδιάρθρωσης – άλλα λειτουργικά έξοδα	(17)	(6)	(74)	(7.282)	(64)	(7)	(2.809)	-	(23.761)	(34.020)
	58.574	44.534	113.637	128.457	65.977	7.231	(20.261)	18.636	(55.349)	361.436
Κέρδος/(ζημιά) από αποαναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές	3.747	3.243	8.501	21.536	1.749	909	-	-	(1.736)	37.949
Αναστροφή προβλέψεων/(προβλέψεις) για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις πελατών	15.760	(16.942)	23.532	(284.547)	(1.571)	(554)	-	-	509	(263.813)
Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	-	-	-	-	-	-	-	-	(12.800)	(12.800)
Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων	-	-	-	-	-	-	(10.335)	-	(2.231)	(12.566)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών	-	-	-	-	-	-	-	-	3.189	3.189
Κέρδη/(ζημιές) πριν την φορολογία	78.081	30.835	145.670	(134.554)	66.155	7.586	(30.596)	18.636	(68.418)	113.395
Φορολογία	(9.760)	(3.854)	(18.209)	16.819	(8.269)	(948)	3.824	(2.205)	6.782	(15.820)
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία	68.321	26.981	127.461	(117.735)	57.886	6.638	(26.772)	16.431	(61.636)	97.575
Δικαιώματα μειοψηφίας - κέρδη	-	-	-	-	-	-	-	-	(3.551)	(3.551)
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	68.321	26.981	127.461	(117.735)	57.886	6.638	(26.772)	16.431	(65.187)	94.024

Επιπρόσθετα, τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και οι καταθέσεις ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη παρουσιάζονται στην Εκτελεστική Επιτροπή του Συγκροτήματος. Αυτή η ανάλυση περιλαμβάνεται στις Σημειώσεις 17 και 22 αντίστοιχα.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

8. Οικονομικές πληροφορίες κατά τομέα (συνέχεια)

Ανάλυση ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη (συνέχεια)

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Καταναλωτικά	Αναδιάρθρωσεις και ανακτήσεις χρεών	Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	Διαχείριση περιουσίας	Ασφαλιστικές εργασίες	Λοιπά	Σύνολο Κύπρος
Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Καθαρά έσοδα από τόκους	51.726	51.702	187.196	221.105	45.612	4.900	504	40.037	602.782
Καθαρά έσοδα/(έξοδα) από αμοιβές και προμήθειες	5.726	6.686	40.971	10.884	36.257	1.209	(1.992)	10.403	110.144
Συνολικά άλλα λειτουργικά έσοδα	476	453	3.434	236	5.358	2.835	31.749	49.428	93.969
	57.928	58.841	231.601	232.225	87.227	8.944	30.261	99.868	806.895
Έξοδα προσωπικού και άλλα λειτουργικά έξοδα	(7.847)	(9.162)	(89.204)	(24.006)	(16.101)	(3.764)	(11.479)	(108.723)	(270.286)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	-	-	(385)	(16.564)	(3)	(168)	-	(5.375)	(22.495)
	50.081	49.679	142.012	191.655	71.123	5.012	18.782	(14.230)	514.114
Κέρδος από αποαναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές (Προβλέψεις)/αναστροφή προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις πελατών	31.134	26.755	58.180	127.238	2.332	1.546	-	9.928	257.113
Απομείωση άλλων χρηματοοικονομικών μέσων	(4.250)	6.797	(37.503)	(466.959)	(3.280)	(6.225)	-	171	(511.249)
	-	-	-	-	-	-	-	(25.943)	(25.943)
Μερίδιο στα κέρδη συγγενών εταιριών και κοινοπραξιών	-	-	-	-	-	-	-	3.641	3.641
Κέρδη/(ζημιές) πριν την φορολογία	76.965	83.231	162.689	(148.066)	70.175	333	18.782	(26.433)	237.676
Φορολογία	(9.621)	(10.404)	(20.384)	16.438	(8.772)	(63)	(2.131)	18.509	(16.428)
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία	67.344	72.827	142.305	(131.628)	61.403	270	16.651	(7.924)	221.248
Δικαιώματα μειοψηφίας - κέρδη	-	-	-	-	-	-	-	(173)	(173)
Κέρδη/(ζημιές) μετά τη φορολογία που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας	67.344	72.827	142.305	(131.628)	61.403	270	16.651	(8.097)	221.075

9. Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015	2016	2015
	€000	€000	€000	€000
Χρηματοοικονομικά μέσα προς εμπορία:				
- μετοχές	(419)	310	(103)	(366)
- ομόλογα	23	11	16	-
- παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	975	(13.324)	105	198
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:				
- ομόλογα	(314)	379	(78)	(22)
- μετοχές	(133)	157	(510)	275
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από πώληση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση:				
- μετοχές	58.373	971	43	27
- ομόλογα	18	(12)	-	-
Καθαρά κέρδη από πώληση/αποπληρωμή δανείων και απαιτήσεων:				
- ομόλογα	8.813	30.820	8.770	-
Πραγματοποιηθέντα κέρδη από πώληση δανείων	106	35	796	35
Μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας:				
- αντισταθμιστικά μέσα	(2.655)	8.948	1.163	345
- αντισταθμισμένα μέσα	1.989	(10.046)	(1.864)	(898)
Ζημιά από διάλυση θυγατρικών εταιριών	(1.049)	-	-	-
Κέρδος/(ζημιά) από πώληση κοινοπραξιών	-	10.005	-	(57)
	65.727	28.254	8.338	(463)

Το κέρδος από την πώληση των μετοχών διαθέσιμων προς πώληση αφορά κυρίως το κέρδος από την πώληση μετοχών της Visa Europe Ltd μετά από την εγκεκριμένη αγορά της Visa Europe Limited από την Visa Inc.

Στην συγκρίσιμη περίοδο, το κέρδος από πώληση κοινοπραξιών αφορούσε κυρίως την πώληση της Marfin Diversified Strategy Fund Plc (MDSF) τον Απρίλιο του 2015 και αντιπροσωπεύει τη μεταφορά των σχετικών συναλλαγματικών αποθεματικών στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Επιπλέον, το κέρδος από πώληση ομολόγων που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις αφορούσε το κέρδος από την πρόωρη μερική αποπληρωμή ομολόγου της Κυπριακής Κυβέρνησης.

10. Δαπάνες προσωπικού και άλλα λειτουργικά έξοδα

Δαπάνες προσωπικού

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015	2016	2015
	€000	€000	€000	€000
Μισθοί	139.824	140.676	44.731	46.932
Εισφορές εργοδότη σε κυβερνητικά ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων και συντάξεων	19.863	19.826	5.878	7.236
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	11.445	16.097	3.657	4.414
	171.132	176.599	54.266	58.582
Έξοδα αναδιάρθρωσης - σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης	62.426	-	13	-
	233.558	176.599	54.279	58.582

Ο αριθμός προσωπικού του Συγκροτήματος στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ανήλθε σε 4.229 (31 Δεκεμβρίου 2015: 4.605, 30 Σεπτεμβρίου 2015: 4.610). Το Φεβρουάριο και Ιούνιο του 2016 το Συγκρότημα προχώρησε με σχέδια εθελούσιας αποχώρησης για το μόνιμο προσωπικό στην Κύπρο, το κόστος των οποίων περιλαμβάνεται στις δαπάνες προσωπικού και ανέρχεται στις €62.426 χιλ. Συνολικά 429 υπάλληλοι αποδέχτηκαν το σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης και κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, 419 υπάλληλοι αποχώρησαν από το Συγκρότημα με το σχέδιο.

Άλλα λειτουργικά έξοδα

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015	2016	2015
	€000	€000	€000	€000
Έξοδα επιδιόρθωσης και συντήρησης ακινήτων και εξοπλισμού	20.115	16.257	6.115	5.688
Λοιπά έξοδα ακινήτων	10.195	10.078	4.013	4.776
Λειτουργικές μισθώσεις ακινήτων και εξοπλισμού	7.558	7.770	2.721	2.551
Ειδικός φόρος επί των καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο	14.603	12.761	5.022	4.253
Συμβουλευτικές και άλλες επαγγελματικές αμοιβές	7.456	11.966	3.130	4.438
Ασφάλειες	8.195	11.067	2.463	3.804
Έξοδα διαφήμισης και προβολής	11.948	8.585	3.844	5.591
Αποσβέσεις ακινήτων και εξοπλισμού	8.638	9.259	2.850	3.100
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	5.320	5.259	1.814	1.833
Έξοδα επικοινωνίας	5.631	5.586	2.080	2.071
(Αναστροφή προβλέψεων)/προβλέψεις και διακανονισμοί επιδικιών ή υπό διαιτησία διαφορών (Σημ. 23)	(90)	1.630	101	(374)
Εκτυπωτικά έξοδα και έξοδα γραφικής ύλης	2.551	3.137	861	1.181
Έξοδα τοπικών μεταφορών μετρητών	2.030	1.992	624	669
Εισφορά σε ταμείο προστασίας καταθετών	161	274	137	29
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	23.585	14.153	7.524	4.216
	127.896	119.774	43.299	43.826
Έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης	35.851	26.811	10.892	5.358
	163.747	146.585	54.191	49.184

10. Δαπάνες προσωπικού και άλλα λειτουργικά έξοδα (συνέχεια)

Τα έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης αποτελούνται κυρίως από το κόστος εξωτερικών συμβούλων που αφορά: (i) τέλη για τις δραστηριότητες αναδιάρθρωσης δανείων πελατών, τα οποία δεν είναι μέρος του πραγματικού επιτοκίου, (ii) την αναμενόμενη εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου και (iii) την πώληση δραστηριοτήτων και μη κύριων περιουσιακών στοιχείων.

11. Απομείωση χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών μέσων και κέρδος από αποαναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015	2016	2015
	€000	€000	€000	€000
Κέρδος από αποαναγνώριση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και αλλαγές στις αναμενόμενες ταμειακές ροές	(37.994)	(263.392)	(15.828)	(33.353)

<i>Καθαρές προβλέψεις από αναστροφή προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και άλλες ζημιές από πιστωτικές διευκολύνσεις πελατών</i>				
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 27)	302.576	628.801	122.818	161.692
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και ανειλημμένες υποχρεώσεις	2.300	(36.037)	2.133	(32.854)
	304.876	592.764	124.951	128.838

<i>Απομείωση/(αναστροφή απομείωσης) άλλων χρηματοοικονομικών μέσων</i>				
Μετοχές διαθέσιμες προς πώληση	498	1.616	(32)	388
Αμοιβαία κεφάλαια διαθέσιμα προς πώληση	56	810	-	15
Ομόλογα δανείων και απαιτήσεων	-	(167)	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	13.820	13.270	-	(200)
Άλλα εισπρακτέα	(2.999)	21.576	(374)	5.734
Καταθέσεις από τράπεζες	447	-	-	-
	11.822	37.105	(406)	5.937

<i>Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων</i>				
Αποθέματα ακινήτων (Σημ. 18)	22.012	-	12.650	-

12. Φορολογία

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015	2016	2015
	€000	€000	€000	€000
Τρέχουσα φορολογία:				
- Κύπρου	2.824	1.867	761	512
- εξωτερικού	1.989	2.119	885	1.362
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας	44	113	13	23
Αναβαλλόμενη φορολογία	6.414	12.687	844	5.226
Αναπροσαρμογή φορολογίας προηγούμενων ετών	3.008	845	15	33
Λοιπές φορολογικές χρεώσεις	3.560	-	1.626	-
	17.839	17.631	4.144	7.156

13. Κέρδη κατά μετοχή

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015	2016	2015
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας				
Κέρδη για την περίοδο που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας (€ χιλ.)	61.627	73.209	5.255	12.989
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια της περιόδου, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	8.920.437	8.909.583	8.922.945	8.909.583
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή (€ σεντ)	0,7	0,8	0,1	0,1

Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Κέρδη για την περίοδο που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ χιλ.)	61.627	129.048	5.255	39.723
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια της περιόδου, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	8.920.437	8.909.583	8.922.945	8.909.583
Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη κατά μετοχή-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ σεντ)	0,7	1,4	0,1	0,4

13. Κέρδη κατά μετοχή (συνέχεια)

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου		Τρίμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015	2016	2015
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες				
Ζημιές για την περίοδο που αναλογούν στους ιδιοκτήτες της Εταιρίας -μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ χιλ.)	-	(55.839)	-	(26.734)
Μεσοσταθμικός αριθμός μετοχών που ήταν εκδομένες κατά τη διάρκεια της περιόδου, εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών (χιλ.)	8.920.437	8.909.583	8.922.945	8.909.583
Βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές κατά μετοχή-μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (€ σεντ)	-	(0,6)	-	(0,3)

14. Επενδύσεις

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Επενδύσεις		
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	46.013	50.785
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	113.947	100.535
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	33.348	436.935
	193.308	588.255

Οι επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση σε συμφωνίες επαναγοράς με τράπεζες παρουσιάζονται πιο κάτω:

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Επενδύσεις που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση		
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	352.889	421.032
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	49.025	-
	401.914	421.032

Όλες οι επενδύσεις που έχουν εκχωρηθεί ως εξασφάλιση στα πλαίσια των συμφωνιών επαναγοράς μπορούν είτε να πωληθούν είτε να επανεκχωρηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 περιλαμβάνουν ομόλογα ύψους €49.129 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €146.444 χιλ.) εκδομένα από την Κυπριακή Κυβέρνηση και εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου τα οποία αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση ως απομειωμένα, από προηγούμενα έτη.

Δεν υπήρχαν επαναταξινομήσεις επενδύσεων μεταξύ των κατηγοριών κατά την τρέχουσα περίοδο ή κατά το 2015.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

14. Επενδύσεις (συνέχεια)

Επαναταξινόμηση επενδύσεων

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται τα ομόλογα τα οποία έχουν επαναταξινομηθεί από το Συγκρότημα, κατά ημερομηνία επαναταξινόμησης.

	Ημερομηνία επαναταξινόμησης	Λογιστική και εύλογη αξία κατά την ημερομηνία επαναταξινόμησης	30 Σεπτεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015		Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016		Πραγματικό επιτόκιο κατά την ημερομηνία επαναταξινόμησης
			Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	Επιπρόσθετα κέρδη στο λογαριασμό αποτελεσμάτων αν τα ομόλογα δεν είχαν επαναταξινομηθεί	Επιπρόσθετα κέρδη στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αν τα ομόλογα δεν είχαν επαναταξινομηθεί	
		€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	
Επαναταξινόμηση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση:									
- στα δάνεια και απαιτήσεις	1 Οκτωβρίου 2008	49.800	49.129	49.852	48.021	50.232	-	723	4,6%-4,7%

14. Επενδύσεις (συνέχεια)

Επαναταξινόμηση επενδύσεων (συνέχεια)

	Ημερομηνία επαναταξινόμησης	Λογιστική και εύλογη αξία κατά την ημερομηνία επαναταξινόμησης	30 Σεπτεμβρίου 2015		31 Δεκεμβρίου 2014		Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015		Πραγματικό επιτόκιο κατά την ημερομηνία επαναταξινόμησης
			Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	Επιπρόσθετες ζημιές στο λογαριασμό αποτελεσμάτων αν τα ομόλογα δεν είχαν επαναταξινομηθεί	Επιπρόσθετα κέρδη/ (ζημιές) στα λοιπά συνολικά εισοδήματα αν τα ομόλογα δεν είχαν επαναταξινομηθεί	
		€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	
Επαναταξινόμηση επενδύσεων προς εμπορία:									
- στα δάνεια και απαιτήσεις	1 Απριλίου 2010	34.810	35.261	34.934	36.722	35.056	(122)	-	1,2%-4,4%
Επαναταξινόμηση επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση:									
- στα δάνεια και απαιτήσεις	1 Οκτωβρίου 2008	129.497	129.214	140.954	130.500	130.520	-	11.740	4,6%-4,7%
- στα δάνεια και απαιτήσεις	30 Ιουνίου 2011	151.967	167.959	165.306	166.724	157.918	-	(2.653)	2,8%-6,3%
Επαναταξινόμηση επενδύσεων που κρατούνται μέχρι τη λήξη:									
- στις επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	1 Νοεμβρίου 2012	42.151	41.773	41.773	43.358	43.358	-	-	0,4%-3,1%

15. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Η αξία συμβολαίων και η εύλογη αξία των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων παρουσιάζονται πιο κάτω:

	30 Σεπτεμβρίου 2016			31 Δεκεμβρίου 2015		
	Αξία συμβολαίων	Εύλογη αξία		Αξία συμβολαίων	Εύλογη αξία	
		Περιουσιακά στοιχεία	Υποχρεώσεις		Περιουσιακά στοιχεία	Υποχρεώσεις
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας						
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	21.206	129	157	90.870	1.113	2.103
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	1.560.525	6.846	3.768	1.484.763	12.235	5.720
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	262.982	793	2.077	34.511	141	2.305
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	9.038	193	383	175	8	167
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς σε δείκτες τιμών μετοχών	-	-	-	1.515	477	441
Συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων	-	-	-	6.562	-	53
	1.853.751	7.961	6.385	1.618.396	13.974	10.789
Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική						
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	392.400	-	44.045	425.900	45	39.570
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	167.951	4.004	30	151.246	4	4.040
	560.351	4.004	44.075	577.146	49	43.610
Σύνολο	2.414.102	11.965	50.460	2.195.542	14.023	54.399

Αντισταθμιστική λογιστική

Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης

Ο ενοποιημένος ισολογισμός του Συγκροτήματος επηρεάζεται από συναλλαγματικές διαφορές μεταξύ του Ευρώ και των άλλων νομισμάτων λειτουργίας των θυγατρικών και υποκαταστημάτων εξωτερικού και άλλων δραστηριοτήτων του εξωτερικού. Το Συγκρότημα αντισταθμίζει τον δομικό συναλλαγματικό κίνδυνο όταν κρίνει ότι το κόστος αυτής της αντιστάθμισης είναι εντός αποδεκτών πλαισίων (σε σχέση με τον υποκείμενο κίνδυνο). Αυτές οι αντισταθμίσεις πραγματοποιούνται μέσω δανεισμού στο ίδιο νόμισμα λειτουργίας των θυγατρικών εταιριών και υποκαταστημάτων εξωτερικού, καθώς και συγγενών εταιριών εξωτερικού και κοινοπραξιών και μέσω προθεσμιακών συμβολαίων συναλλάγματος.

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, καταθέσεις και προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος ύψους €162.092 χιλ. και €167.951 χιλ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2015: €178.101 χιλ. και €151.246 χιλ. αντίστοιχα) έχουν προσδιοριστεί ως αντισταθμιστικά μέσα από τα οποία προέκυψε κέρδος ύψους €44.352 χιλ. (αντίστοιχη περίοδος του 2015: ζημιά €9.227 χιλ., έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015: ζημιά €22.860 χιλ.) το οποίο αναγνωρίστηκε στο 'Αποθεματικό μετατροπής ξένου συναλλάγματος' στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων, έναντι των κερδών ή ζημιών από τη μετατροπή της αντίστοιχης καθαρής θέσης των θυγατρικών και υποκαταστημάτων εξωτερικού.

16. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική και εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος.

	30 Σεπτεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία
	€000	€000	€000	€000
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	1.587.386	1.587.386	1.422.602	1.422.602
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	1.183.579	1.208.950	1.314.380	1.303.414
Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	46.013	46.013	50.785	50.785
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	466.836	466.836	521.567	521.567
Επενδύσεις που ταξινομήθηκαν ως δάνεια και απαιτήσεις	82.373	83.513	436.935	445.521
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	11.965	11.965	14.023	14.023
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	15.939.593	17.329.397	17.191.632	18.150.401
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	476.602	476.602	462.613	462.613
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	132.798	132.798	179.661	179.661
	19.927.145	21.343.460	21.594.198	22.550.587
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Οφειλές σε κεντρικές τράπεζες και καταθέσεις από τράπεζες	2.321.423	2.321.423	4.694.987	4.694.987
Συμφωνίες επαναγοράς	329.325	369.968	368.151	406.014
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	50.460	50.460	54.399	54.399
Καταθέσεις πελατών	15.642.924	15.628.250	14.180.681	14.185.996
Ομολογιακά δάνεια	-	-	712	712
Λοιπές υποχρεώσεις	151.666	151.666	141.357	141.357
	18.495.798	18.521.767	19.440.287	19.483.465

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στον πιο πάνω πίνακα παρουσιάζεται κατά την ημερομηνία αναφοράς και δεν αντιπροσωπεύει οποιεσδήποτε προσδοκίες ως προς τη μελλοντική τους αξία.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί την ακόλουθη ιεραρχία για τον καθορισμό και τη γνωστοποίηση της εύλογης αξίας:

Επίπεδο 1: επενδύσεις που επιμετρούνται στην εύλογη αξία με βάση χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργείς αγορές.

Επίπεδο 2: επενδύσεις που επιμετρούνται στην εύλογη αξία με βάση μοντέλα αποτίμησης στα οποία όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς.

Επίπεδο 3: επενδύσεις που επιμετρούνται στην εύλογη αξία με βάση μοντέλα αποτίμησης στα οποία τα στοιχεία που επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία δεν είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς.

Οι τεχνικές αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμούνται στην εύλογη αξία σε επαναλαμβανόμενη και μη επαναλαμβανόμενη βάση, καθώς και χρηματοοικονομικών μέσων που δεν αποτιμούνται στην εύλογη αξία αλλά για τα οποία γνωστοποιείται η εύλογη αξία μέσω μοντέλων αποτίμησης, περιγράφονται πιο κάτω. Τα μοντέλα αυτά περιλαμβάνουν τις εκτιμήσεις του Συγκροτήματος σχετικά με τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσε ένας επενδυτής στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας.

16. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που αποτιμούνται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς αποτελούνται κυρίως από συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων, συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος, δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος, προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος, δικαιώματα προαίρεσης αγοράς σε δείκτες τιμών μετοχών και συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων. Τα μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούνται συχνότερα περιλαμβάνουν τα μοντέλα προθεσμιακής τιμολόγησης (forward pricing models) και μοντέλα ανταλλαγής ταμειακών ροών (swap models), χρησιμοποιώντας υπολογισμούς παρούσας αξίας. Τα μοντέλα χρησιμοποιούν διάφορα δεδομένα συμπεριλαμβανομένων της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλόμενων μερών, τρέχουσες ισοτιμίες συναλλάγματος, προθεσμιακές τιμές συναλλάγματος καθώς και καμπύλες επιτοκίων.

Προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης (CVA) και προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης (DVA)

Οι προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης (CVA) και προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης (DVA) ενσωματώνονται σε εκτιμήσεις των παραγώγων, ώστε να αντικατοπτρίζουν στην εύλογη αξία την επίδραση του κινδύνου του αντισυμβαλλόμενου μέρους και την πιστωτική ποιότητα της Εταιρίας αντίστοιχα.

Το Συγκρότημα υπολογίζει τις προσαρμογές πιστωτικής αποτίμησης εφαρμόζοντας την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) του αντισυμβαλλόμενου μέρους, σε σχέση με τη μη αθέτηση υποχρέωσης του Συγκροτήματος, στην αναμενόμενη θετική έκθεση του Συγκροτήματος στον αντισυμβαλλόμενο και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με τη ζημιά που αναμένεται σε περίπτωση αθέτησης. Αντίθετα, το Συγκρότημα υπολογίζει τις προσαρμογές χρεωστικής αποτίμησης, εφαρμόζοντας τη δική του πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης, σε σχέση με τη μη αθέτηση του αντισυμβαλλόμενου, στην αναμενόμενη θετική έκθεση του αντισυμβαλλόμενου στο Συγκρότημα και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με τη ζημιά που αναμένεται σε περίπτωση αθέτησης. Και οι δύο υπολογισμοί υπολογίζονται για όλη τη διάρκεια της πιθανής έκθεσης.

Η αναμενόμενη έκθεση των παραγώγων υπολογίζεται σύμφωνα με τους νέους κανονισμούς κεφαλαιακών απαιτήσεων (CRR) και λαμβάνει υπόψη τις συμφωνίες συμψηφισμού, εφόσον αυτές υπάρχουν. Έχει υιοθετηθεί μια γενική παραδοχή για καθορισμό ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) σύμφωνα με τα πρότυπα του κλάδου. Εναλλακτικές παραδοχές για τον καθορισμό ζημιάς από αθέτηση υποχρέωσης (LGD) μπορούν να υιοθετηθούν όταν αυτό υποστηρίζεται από τον τύπο της έκθεσης και τα διαθέσιμα δεδομένα.

Το Συγκρότημα δεν έχει στην κατοχή του σημαντικά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία αποτιμούνται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης που δεν είναι βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία της αγοράς.

Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση και άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Οι επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση και άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων που επιμετρούνται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης ή τιμολόγησης, αποτελούνται κυρίως από μη εισηγμένες μετοχές και ομόλογα. Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμούνται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης που άλλοτε περιλαμβάνουν δεδομένα βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία αγοράς και άλλοτε βασισμένα σε παρατηρήσιμα και σε μη παρατηρήσιμα στοιχεία.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες βασίζεται στην παρούσα αξία των αναμενόμενων ταμειακών ροών. Οι αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές έχουν υπολογιστεί βάσει των αναμενόμενων ποσοστών ζημιών ανά χαρτοφυλάκιο δανείου, λαμβάνοντας υπόψη την προσδοκώμενη πιστοληπτική ποιότητα των δανειοληπτών. Το προεξοφλητικό επιτόκιο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν το κόστος χρηματοδότησης και το κόστος κεφαλαίου.

Καταθέσεις πελατών

Η εύλογη αξία των καταθέσεων προσδιορίζεται με υπολογισμούς της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών. Ο συντελεστής προεξοφλήσεως λαμβάνει υπόψη το τρέχον επιτόκιο και την πιστοληπτική διαβάθμιση της Εταιρίας. Η εύλογη αξία των καταθέσεων αποπληρωτέων σε πρώτη ζήτηση και των καταθέσεων που προστατεύονται από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων προσεγγίζει τη λογιστική τους αξία.

Συμφωνίες επαναγοράς

Οι συμφωνίες επαναγοράς είναι εξασφαλισμένες καταθέσεις τραπεζών. Με δεδομένο ότι η εξασφάλιση που παρέχει το Συγκρότημα είναι μεγαλύτερη από το ποσό που δανείζεται, ο υπολογισμός της εύλογης αξίας αυτών των συμφωνιών επαναγοράς λαμβάνει μόνο υπόψη τη διαχρονική αξία του χρήματος.

16. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες

Τα δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες με λήξη πέραν του ενός έτους, προεξοφλούνται με ένα κατάλληλο επιτόκιο χωρίς κίνδυνο (risk-free rate) συν το πιστωτικό περιθώριο του κάθε αντισυμβαλλομένου. Για βραχυπρόθεσμο δανεισμό η εύλογη αξία προσεγγίζει τη λογιστική αξία.

Καταθέσεις από τράπεζες

Δεδομένου ότι σχεδόν όλες οι καταθέσεις από τράπεζες είναι πολύ βραχυπρόθεσμες, η εύλογη αξία προσεγγίζει τη λογιστική αξία.

Στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τα μοντέλα αποτίμησης

Τα παρατηρήσιμα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στα μοντέλα για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας των μη εισηγμένων μετοχών και ομολόγων περιλαμβάνουν, όπου ισχύει, τρέχουσες και αναμενόμενες τιμές επιτοκίων της αγοράς, αναμενόμενα από την αγορά ποσοστά αθέτησης, τον κίνδυνο της χώρας και τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου μέρους, καθώς και εκπτώσεις ρευστότητας της αγοράς.

Η ανάλυση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος που επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά επίπεδο, παρουσιάζεται πιο κάτω:

30 Σεπτεμβρίου 2016	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
<i>Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας</i>				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	129	-	129
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	6.846	-	6.846
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	793	-	793
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	193	-	193
	-	7.961	-	7.961
<i>Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική</i>				
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	4.004	-	4.004
<i>Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων</i>				
Επενδύσεις προς εμπορία	11.916	-	672	12.588
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	19.107	14.057	261	33.425
	31.023	14.057	933	46.013
<i>Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση</i>	456.090	41	10.705	466.836
	487.113	26.063	11.638	524.814

Για τις επενδύσεις σε μετοχές διαθέσιμες προς πώληση που κατηγοριοποιήθηκαν σε Επίπεδο 3, ύψους €8.730 χιλ., μια αλλαγή στο συντελεστή μετατροπής κατά 10% θα είχε ως αποτέλεσμα αλλαγή στην αξία των επενδύσεων σε μετοχές κατά €873 χιλ.

16. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τα μοντέλα αποτίμησης (συνέχεια)

30 Σεπτεμβρίου 2016	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
<i>Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας</i>				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	157	-	157
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	3.768	-	3.768
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	2.077	-	2.077
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	383	-	383
	-	6.385	-	6.385
<i>Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική</i>				
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	30	-	30
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	44.045	-	44.045
	-	44.075	-	44.075
	-	50.460	-	50.460
31 Δεκεμβρίου 2015				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
<i>Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας</i>				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	1.113	-	1.113
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	12.235	-	12.235
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	141	-	141
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	8	-	8
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς σε δείκτες τιμών μετοχών	-	477	-	477
	-	13.974	-	13.974
<i>Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική</i>				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	45	-	45
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	4	-	4
	-	49	-	49
<i>Επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων</i>				
Επενδύσεις προς εμπορία	12.865	-	489	13.354
Άλλες επενδύσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	19.293	17.905	233	37.431
	32.158	17.905	722	50.785
<i>Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση</i>	466.995	41	54.531	521.567
	499.153	31.969	55.253	586.375

16. Επιμέτρηση της εύλογης αξίας (συνέχεια)

Στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τα μοντέλα αποτίμησης (συνέχεια)

Για τις επενδύσεις σε μετοχές διαθέσιμες προς πώληση που κατηγοριοποιήθηκαν σε Επίπεδο 3, ύψους €51.263 χιλ., μια αλλαγή στο συντελεστή μετατροπής κατά το 10% θα είχε ως αποτέλεσμα αλλαγή στην αξία των επενδύσεων σε μετοχές κατά €750 χιλ.

31 Δεκεμβρίου 2015	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
<i>Παράγωγα για σκοπούς εμπορίας</i>				
Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	2.103	-	2.103
Συμβόλαια ανταλλαγής συναλλάγματος	-	5.720	-	5.720
Συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	2.305	-	2.305
Δικαιώματα προαίρεσης συναλλάγματος	-	167	-	167
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς σε δείκτες τιμών μετοχών	-	441	-	441
Συμβόλαια ανώτατου/κατώτατου ορίου επιτοκίων	-	53	-	53
	-	10.789	-	10.789
<i>Παράγωγα τα οποία πληρούν τα κριτήρια για αντισταθμιστική λογιστική</i>				
Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας - συμβόλαια ανταλλαγής επιτοκίων	-	39.570	-	39.570
Καθαρές επενδύσεις - προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	-	4.040	-	4.040
	-	43.610	-	43.610
	-	54.399	-	54.399

Κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και κατά τη διάρκεια του έτους 2015 δεν υπήρχαν σημαντικές μεταφορές μεταξύ του Επίπεδου 1 και Επίπεδου 2.

Η κίνηση των χρηματοοικονομικών μέσων στο Επίπεδο 3 που επιμετρούνται στην εύλογη αξία παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2016	2015
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	55.253	3.688
Προσθήκες	7.850	339
Πωλήσεις και διαγραφές	(90.808)	(45)
Μεταφορές από τα Επίπεδα 1 και 2	-	321
Καθαρά κέρδη από μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίστηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων	495	50.695
Πραγματοποιηθέντα κέρδη που αναγνωρίστηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	39.047	-
Συναλλαγματικές διαφορές	(199)	255
30 Σεπτεμβρίου/31 Δεκεμβρίου	11.638	55.253

17. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες πριν τις προβλέψεις	19.606.830	21.385.065
Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (Σημ. 27)	(3.667.237)	(4.193.433)
	15.939.593	17.191.632

Επιπρόσθετες αναλύσεις και πληροφορίες αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο καθώς και ανάλυση των προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες παρατίθενται στη Σημείωση 27.

18. Αποθέματα ακινήτων

Η λογιστική αξία των αποθεμάτων ακινήτων καθορίζεται ως η χαμηλότερη τιμή μεταξύ του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Απομείωση αναγνωρίζεται αν η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι χαμηλότερη του κόστους του αποθέματος ακινήτων. Κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης ύψους €22.012 χιλ. στην 'Απομείωση μη χρηματοοικονομικών μέσων' στον ενοποιημένο λογαριασμό αποτελεσμάτων που προκύπτει από την αποτίμηση των στοιχείων στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, αποθέματα ύψους €623.464 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €496.594 χιλ.) επιμετρούνται στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία που είναι περίπου η εύλογη αξία μείον το κόστος πώλησης.

Τα αποθέματα ακινήτων συμπεριλαμβάνουν οικιστικά, γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα, βιοτεχνίες και βιομηχανίες, ξενοδοχεία, γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια) και ακίνητα υπό κατασκευή. Τα αποθέματα ακινήτων που εκχωρήθηκαν ως εξασφάλιση για διευκολύνσεις χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες στα πλαίσια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) ανέρχονται σε €21.375 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €21.875 χιλ.).

Η λογιστική αξία των αποθεμάτων ακινήτων αναλύεται στους πίνακες πιο κάτω.

	2016	2015
	€000	€000
Λογιστική αξία 1 Ιανουαρίου	515.858	12.662
Αγορά θυγατρικής (Σημ. 33.1.1)	48.632	-
Προσθήκες	845.256	32.216
Πωλήσεις	(83.649)	(4.298)
Μεταφορά από επενδύσεις ακινήτων	-	492.927
Μεταφορά από ιδιόκτητα ακίνητα	-	541
Μεταφορά από ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση	-	247
Απομείωση (Σημ. 11)	(22.012)	(17.792)
Συναλλαγματικές διαφορές	543	(645)
Λογιστική αξία 30 Σεπτεμβρίου/31 Δεκεμβρίου	1.304.628	515.858

18. Αποθέματα ακινήτων (συνέχεια)

Ανάλυση ανά είδος και χώρα	Κύπρος	Ελλάδα	Ρουμανία	Σύνολο
30 Σεπτεμβρίου 2016	€000	€000	€000	€000
Οικιστικά	85.510	37.069	10.921	133.500
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	188.621	59.615	12.820	261.056
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	62.296	55.981	521	118.798
Ξενοδοχεία	65.848	2.161	-	68.009
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	706.545	5.766	10.606	722.917
Ακίνητα υπό κατασκευή	348	-	-	348
Σύνολο	1.109.168	160.592	34.868	1.304.628

31 Δεκεμβρίου 2015				
Οικιστικά	17.664	39.222	13.030	69.916
Γραφεία και άλλα εμπορικά ακίνητα	122.885	63.934	13.553	200.372
Βιοτεχνίες και βιομηχανίες	18.174	59.279	513	77.966
Ξενοδοχεία	73.630	2.221	-	75.851
Γη (οικόπεδα και αγροτεμάχια)	75.494	6.347	9.547	91.388
Ακίνητα υπό κατασκευή	365	-	-	365
Σύνολο	308.212	171.003	36.643	515.858

19. Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Εισπρακτέα από πωλήσεις δραστηριοτήτων	56.952	98.454
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	50.070	56.763
Φόροι επιστρεπτέοι	33.906	38.204
Χρεώστες	23.723	23.020
Προπληρωμένα έξοδα	1.048	1.411
Περιουσιακά στοιχεία προγραμμάτων αφυπηρέτησης	816	1.203
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	66.216	62.725
	232.731	281.780

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, τα εισπρακτέα ποσά από πωλήσεις δραστηριοτήτων αφορούν την πώληση των δραστηριοτήτων στην Ουκρανία ενώ το υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2015 αφορούσε την πώληση των δραστηριοτήτων στην Ουκρανία και τη Ρωσία.

Κατά το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, αναγνωρίστηκε αναστροφή απομείωσης ύψους €2.999 χιλ. που αφορά τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία (αντίστοιχη περίοδος του 2015: απομείωση ύψους €21.576 χιλ.) (Σημ. 11).

20. Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση*Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση*

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση	-	26.168
Επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση	11.569	22.335
	11.569	48.503

Μη τρέχουσες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση

Ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση	-	3.677
---	---	-------

Τα ακόλουθα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδα εκποίησης κατέχονταν προς πώληση στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015:

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση*Επενδύσεις σε ακίνητα*

Οι επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση είναι ακίνητα για τα οποία η διοίκηση έχει δεσμευθεί ως προς την πώλησή τους και έχει προχωρήσει σε ένα ενεργό πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της πώλησης αυτής. Οι πωλήσεις αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός 12 μηνών από την ημερομηνία ταξινόμησης. Οι επενδύσεις σε ακίνητα που κατέχονται προς πώληση επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Τα αποτελέσματα από την αλλαγή στην εύλογη αξία τους παρουσιάζονται στα 'Κέρδη/(ζημιές) από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα' στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στον επιχειρηματικό τομέα της Κύπρου για τις επενδύσεις σε ακίνητα στην Κύπρο και στον τομέα Άλλες χώρες για τις επενδύσεις σε ακίνητα στην Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο και Ρουμανία.

Ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση

Στις 31 Δεκεμβρίου 2015 η ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση αφορά τις ξενοδοχειακές εργασίες Kermia του Συγκροτήματος. Τον Ιούνιο του 2016 το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση της Kermia Hotel Ltd και παρακείμενης γης έναντι τιμήματος ύψους €26.500 χιλ. (Σημ. 33.2.1).

21. Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες

Η χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες αποτελείται από δανεισμό από την ΕΚΤ στα πλαίσια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, και χρηματοδότηση μέσω του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) από την ΚΤΚ, όπως παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Μηχανισμός Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA)	1.300.045	3.802.058
Πράξεις Κύριας Αναχρηματοδότησης	650.000	150.000
Στοχευμένες Πράξεις πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ)	-	500.792
	1.950.045	4.452.850

21. Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες (συνέχεια)

Η χρηματοδότηση μέσω πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης φέρει τόκο ίσο με το επιτόκιο του Ευρωσυστήματος. Η Εταιρία αποπλήρωσε πλήρως το πρώτο τρίμηνο του 2016 τη χρηματοδότηση μέσω των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης. Τον Μάιο του 2016, η Εταιρία άντλησε νέα χρηματοδότηση μέσω των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος χρησιμοποιώντας ως εξασφάλιση σύνολο ομαδοποιημένων στεγαστικών δανείων τα οποία πληρούν τα κριτήρια καταλληλότητας του Πλαισίου των πρόσθετων δανειακών απαιτήσεων όπως περιγράφονται στις περί της Εφαρμογής του Πλαισίου της Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωσυστήματος Οδηγίες του 2015 και 2016.

Το 2014, το Συγκρότημα συμμετείχε στις ΣΠΠΜΑ της ΕΚΤ. Το επιτόκιο για τις ΣΠΠΜΑ ήταν καθορισμένο σε 15 μονάδες βάσης για όλη τη διάρκειά τους (δηλαδή σταθερή επιβάρυνση 10 μονάδων βάσης πέραν του κόστους πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης που επικρατούσαν κατά το χρόνο κατανομής). Η Εταιρία αποπλήρωσε την χρηματοδότηση μέσω ΣΠΠΜΑ ύψους €500 εκατ. στις 29 Ιουνίου 2016 και άντλησε χρηματοδότηση για το ίδιο ποσό μέσω των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης. Από το τέλος Ιουνίου 2016 όλη η χρηματοδότηση της Εταιρίας από την ΕΚΤ είναι μέσω των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης.

Η χρηματοδότηση της Εταιρίας μέσω του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) φέρει τόκο ίσο με το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος, συν ένα περιθώριο.

Λεπτομέρειες σχετικά με τα επιβαρυνόμενα περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με τις πιο πάνω διευκολύνσεις χρηματοδότησης παρουσιάζονται στη Σημείωση 29.

22. Καταθέσεις πελατών

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
<i>Ανά κατηγορία κατάθεσης</i>		
Όψεως	5.696.677	4.987.078
Ταμιευτηρίου	1.012.162	1.033.991
Προθεσμίας ή με προειδοποίηση	8.934.085	8.159.612
	15.642.924	14.180.681
<i>Ανά γεωγραφικό τομέα</i>		
Κύπρος	14.210.208	12.691.090
Ηνωμένο Βασίλειο	1.430.965	1.486.551
Ρουμανία	1.751	3.040
	15.642.924	14.180.681

22. Καταθέσεις πελατών (συνέχεια)

Ανά πελατειακό τομέα	Κύπρος	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
30 Σεπτεμβρίου 2016	€000	€000	€000	€000
Μεγάλες επιχειρήσεις	1.110.219	44.487	1.398	1.156.104
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	515.575	204.254	192	720.021
Ιδιώτες	7.449.112	1.138.960	161	8.588.233
Αναδιάρθρωσεις χρεών				
– Μεγάλες επιχειρήσεις	222.875	-	-	222.875
– Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	27.302	-	-	27.302
Ανακτήσεις χρεών				
– Μεγάλες επιχειρήσεις	8.725	-	-	8.725
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	4.141.240	-	-	4.141.240
Διαχείριση περιουσίας	735.160	43.264	-	778.424
	14.210.208	1.430.965	1.751	15.642.924
31 Δεκεμβρίου 2015				
Μεγάλες επιχειρήσεις	978.672	40.425	2.242	1.021.339
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	455.133	236.616	461	692.210
Ιδιώτες	6.995.757	1.134.334	337	8.130.428
Αναδιάρθρωσεις χρεών				
– Μεγάλες επιχειρήσεις	189.196	-	-	189.196
– Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	35.363	-	-	35.363
Ανακτήσεις χρεών				
– Μεγάλες επιχειρήσεις	7.865	-	-	7.865
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	3.710.742	-	-	3.710.742
Διαχείριση περιουσίας	318.362	75.176	-	393.538
	12.691.090	1.486.551	3.040	14.180.681

Οι καταθέσεις ανά γεωγραφικό τομέα είναι με βάση τη χώρα στην οποία έγινε η κατάθεση.

23. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις

Οι λοιπές υποχρεώσεις στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 περιλαμβάνουν υποχρεώσεις προγραμμάτων αφυπηρέτησης ύψους €26.449 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €12.588 χιλ.) και προβλέψεις για επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές ύψους €31.805 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €34.749 χιλ.) η κίνηση των οποίων παρουσιάζεται πιο κάτω.

Προβλέψεις για επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές

Η κίνηση για την περίοδο/έτος στις προβλέψεις για επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές παρουσιάζεται πιο κάτω:

	2016	2015
	€000	€000
1 Ιανουαρίου	34.749	27.329
Αύξηση προβλέψεων για την περίοδο/έτος-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 10)	9.760	11.904
Χρήση προβλέψεων	(7.858)	(225)
Αποδέσμευση προβλέψεων για την περίοδο/έτος-συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 10)	(4.724)	(4.300)
Συναλλαγματικές διαφορές	(122)	41
30 Σεπτεμβρίου/31 Δεκεμβρίου	31.805	34.749

23. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις (συνέχεια)**Προβλέψεις για επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)**

Η αύξηση των προβλέψεων για την περίοδο ύψους €9.760 χιλ. περιλαμβάνει ποσό ύψους €5.126 χιλ. που ταξινομήθηκε στα έξοδα συμβούλων και άλλα έξοδα αναδιάρθρωσης στα άλλα λειτουργικά έξοδα (Σημ. 10).

Η αναγνώριση προβλέψεων για επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές καθορίζεται σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές που παρατίθενται στη Σημείωση 3.30.1 των Ετήσιων Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015.

Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές

Το Συγκρότημα, στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων του υπόκειται σε έρευνες και ανακρίσεις, αιτήματα για πληροφορίες, ελέγχους, έρευνες και νομικές και άλλες διαδικασίες από τις εποπτικές αρχές, κυβερνητικούς και άλλους δημόσιους φορείς, πραγματικές και απειλούμενες, που αφορούν την καταλληλότητα και επάρκεια των συμβουλών που δόθηκαν στους πελάτες ή την απουσία συμβουλών, τις πρακτικές δανεισμού και τιμολόγησης, τις απαιτήσεις πώλησης και γνωστοποίησης, την τήρηση αρχείων, την αρχειοθέτηση και διάφορα άλλα θέματα. Επιπρόσθετα, ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης της Κυπριακής οικονομίας και του τραπεζικού τομέα το 2012 και τη Αναδιάρθρωση της Εταιρίας το 2013 ως αποτέλεσμα των Διαταγμάτων Διάσωσης με Ίδια Μέσα, η Εταιρία υπόκειται σε μεγάλο αριθμό διαδικασιών και ερευνών που είτε προηγούνται, ή προκύπτουν από γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της περιόδου των Διαταγμάτων Διάσωσης με Ίδια Μέσα. Οι περισσότερες και πιο σημαντικές έρευνες και διαδικασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη αφορούν θέματα που προέκυψαν πριν την έκδοση των Διαταγμάτων Διάσωσης με τα Ίδια Μέσα.

Εκτός από τα θέματα που περιγράφονται πιο κάτω, το Συγκρότημα δεν θεωρεί ότι οποιαδήποτε θέματα είναι σημαντικά είτε σε ατομική βάση είτε συλλογικά. Το Συγκρότημα δεν γνωστοποίησε την εκτίμηση του για την πιθανή οικονομική επίδραση στις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που προκύπτουν από αυτά τα θέματα, όπου δεν είναι πρακτικά εφικτό να υπολογιστεί επειδή είναι πολύ νωρίς ή η έκβαση τους είναι αβέβαιη ή, σε περιπτώσεις όπου είναι πρακτικά εφικτό, η γνωστοποίηση τους θα μπορούσε να βλάψει τη διεξαγωγή των θεμάτων. Προβλέψεις αναγνωρίστηκαν για εκείνες τις περιπτώσεις για τις οποίες το Συγκρότημα είναι σε θέση να υπολογίσει πιθανές ζημιές. Όταν μια πρόβλεψη σε ατομική βάση είναι σημαντική, το γεγονός ότι έγινε πρόβλεψη αναφέρεται. Η αναγνώριση οποιασδήποτε πρόβλεψης δεν συνιστά παραδοχή αδικοπραγίας ή νομικής υποχρέωσης. Παρόλο που η έκβαση αυτών των θεμάτων είναι από τη φύση τους αβέβαιη, η διεύθυνση πιστεύει ότι, με βάση τη διαθέσιμη πληροφόρηση, έχουν γίνει κατάλληλες προβλέψεις σε σχέση με τις νομικές διαδικασίες και τα κανονιστικά θέματα στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, και ως εκ τούτου δεν προβλέπεται ότι αυτά τα θέματα, όταν θα ολοκληρωθούν, θα έχουν σημαντική επίπτωση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Έρευνες και δικαστικές υποθέσεις τίτλων που εκδόθηκαν από την Εταιρία

Αριθμός θεσμικών και ιδιωτών πελατών έχουν καταχωρήσει διάφορες ξεχωριστές αγωγές εναντίον της Εταιρίας ισχυριζόμενοι ότι είχαν παραπλανηθεί σε σχέση με την αγορά χρεωστικών τίτλων, που είχαν εκδοθεί από την Εταιρία μεταξύ του 2007 και 2011. Οι αποζημιώσεις που απαιτούνται περιλαμβάνουν την επιστροφή χρημάτων που είχαν καταβάλει για αυτούς τους τίτλους. Οι απαιτήσεις εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων στην Κύπρο και την Ελλάδα, καθώς και οι αποφάσεις και τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στην Εταιρία για τα εν λόγω θέματα από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Κύπρου και/ή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Ελλάδος.

Τα χρεόγραφα και αξιόγραφα κεφαλαίου για τα οποία έχουν ασκηθεί αγωγές είναι τα ακόλουθα: Αξιόγραφα Κεφαλαίου 2007, Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2008, Μετατρέψιμα Αξιόγραφα Κεφαλαίου (ΜΑΚ) 2009 και Μετατρέψιμα Αξιόγραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου (ΜΑΕΚ).

Η Εταιρία υπερασπίζεται αυτές τις απαιτήσεις, ιδίως όσον αφορά τους θεσμικούς επενδυτές και ιδιώτες αγοραστές που είχαν λάβει επενδυτικές συμβουλές από ανεξάρτητους συμβούλους επενδύσεων. Στην περίπτωση των ιδιωτών επενδυτών, αν μπορεί να τεκμηριωθεί ότι τα αρμόδια στελέχη της Εταιρίας τους 'έπεισαν' να προχωρήσουν με την αγορά ή/και σκόπευαν να προσφέρουν 'επενδυτική συμβουλή', η Εταιρία πιθανόν να αντιμετωπίσει μεγαλύτερες προκλήσεις. Μέχρι σήμερα, μικρός αριθμός υποθέσεων έχουν εκδικαστεί στην Ελλάδα. Η Εταιρία άσκησε έφεση κατά εκείνων των υποθέσεων που δεν εκδικάστηκαν υπέρ της. Η κατάληξη των αγωγών στα δικαστήρια της Ελλάδας πιθανόν να διαρκέσει αρκετά χρόνια. Έχει γίνει πρόβλεψη με βάση την καλύτερη εκτίμηση της διοίκησης για πιθανές εκροές και της συμβουλής των δικηγόρων.

23. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις (συνέχεια)

Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Έρευνα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Ελλάδος

Η ΕΚ Ελλάδος βρίσκεται στη διαδικασία διερεύνησης θεμάτων που αφορούν την επένδυση του Συγκροτήματος σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου από το 2009 μέχρι το 2011, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη μη δημοσιοποίηση σημαντικών πληροφοριών για τα ΜΑΚ και ΜΑΕΚ της Εταιρίας και για το ενημερωτικό δελτίο έκδοσης δικαιωμάτων προτίμησης (παρακολουθώντας την έρευνα που διενεργήθηκε από την ΕΚ Κύπρου το 2013), την επανатаξινόμηση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, τις γνωστοποιήσεις για τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) και τους ισχυρισμούς επενδυτών σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου όσον αφορά τη μη συμμόρφωση της Εταιρίας με την Οδηγία για τις Αγορές Χρηματοπιστωτικών Μέσων (MiFID) για τις άμεσες επενδύσεις επενδυτών σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου.

Σε αυτό το στάδιο, δεν μπορεί να γίνει συγκεκριμένη εκτίμηση του αποτελέσματος των ερευνών ή για το ύψος των πιθανών προστίμων, παρόλο που δεν αναμένεται ότι οποιαδήποτε προκύπτουσα υποχρέωση ή αποζημίωση θα έχει σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Έρευνες Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) Κύπρου

Η ΕΚ Κύπρου βρίσκεται στη διαδικασία διερεύνησης:

- Θεμάτων που αφορούν πιθανή χειραγώγηση της αγοράς που αναλογούν στην Εταιρία για την περίοδο 1 Νοεμβρίου 2009 μέχρι 30 Ιουνίου 2010 μεταγενέστερα της επένδυσης της Εταιρίας στην Banca Transilvania.
- Την επάρκεια των προβλέψεων για απομείωση δανείων και χορηγήσεων για το έτος 2013 ενόψει των αποτελεσμάτων του Ελέγχου Ποιότητας Στοιχείων Ενεργητικού.

Επιπρόσθετα, κατά το τέλος του 2014 η ΕΚ Κύπρου ολοκλήρωσε μία έρευνα για το ποσό της υπεραξίας της CB Uniastrium Bank LLC που αναγνωρίστηκε στις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος το 2012. Τον Οκτώβριο του 2016, η ΕΚ Κύπρου εξέδωσε μία απόφαση, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η Εταιρία παραβίασε ορισμένους νόμους σχετικά με τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σε σχέση, μεταξύ άλλων, με τον Πράξεων Χειραγώγησης της Αγοράς (Κατάχρηση Αγοράς) Νόμο του 2005 και έχει επιβάλει διοικητικά πρόστιμα στην Εταιρία συνολικού ύψους €25 χιλ. Η ΕΚ Κύπρου έχει επίσης επιβάλει υψηλότερα πρόστιμα σε ορισμένα από τα τότε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της τότε διοίκησης της Εταιρίας. Η Εταιρία προτίθεται να καταχωρήσει προσφυγές ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου σχετικά με τις αποφάσεις της ΕΚ Κύπρου και τα πρόστιμα που της επιβλήθηκαν.

Το 2015, η ΕΚ Κύπρου ολοκλήρωσε μία έρευνα για την επανатаξινόμηση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου την 1 Απριλίου 2010, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα και του Συμβουλίου της ΕΚ Κύπρου. Η έρευνα της ΕΚ Κύπρου για την επάρκεια των προβλέψεων δανείων και χορηγήσεων που αναγνωρίστηκαν από την Εταιρία για το έτος 2011, βρίσκεται στα τελικά στάδια ολοκλήρωσης.

Οι πιο πάνω έρευνες βρίσκονται σε εξέλιξη ή οι αποφάσεις έχουν επιφυλαχθεί και δεν είναι εφικτό σε αυτό το στάδιο το Συγκρότημα να εκτιμήσει αξιόπιστα τις πιθανές συνέπειές τους, παρόλο που δεν αναμένεται ότι οποιαδήποτε προκύπτουσα υποχρέωση ή αποζημίωση θα έχει σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Δικαστικές υποθέσεις για Διάσωση με Ίδια Μέσα

Καταθέτες

Αριθμός καταθετών της Εταιρίας, που ισχυρίζονται ότι επηρεάστηκαν αρνητικά από το κούρεμα των καταθέσεων καταχώρησαν αγωγές κατά της Εταιρίας και άλλων μερών (όπως η ΚΤΚ και το Υπουργείο Οικονομικών της Κύπρου) στη βάση, μεταξύ άλλων, ότι ο 'περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος του 2013' και τα διάφορα Διατάγματα που εκδόθηκαν δυνάμει του Νόμου για να εφαρμοστεί η μετατροπή των καταθέσεων σε μετοχές, αντίκεινται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι καταθέτες ζητούν αποζημιώσεις για τις ζημιές που ισχυρίζονται ότι έχουν υποστεί από το κούρεμα των καταθέσεων. Η Εταιρία υπερασπίζεται τη θέση της.

23. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις (συνέχεια)

Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Δικαστικές υποθέσεις για Διάσωση με Ίδια Μέσα (συνέχεια)

Μέτοχοι

Πολυάριθμες προσφυγές ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καταχωρήθηκαν από μετόχους το 2013 (κάποιοι από τους οποίους είναι υφιστάμενοι μέτοχοι της Εταιρίας) εναντίον της Κυβέρνησης και της ΚΤΚ σε σχέση με την απομείωση του ποσοστού συμμετοχής τους, ως αποτέλεσμα της ανακεφαλαιοποίησης βάσει του Νόμου περί Εξυγίανσης και των Διαταγμάτων που εκδόθηκαν βάσει αυτού. Αυτές οι δικαστικές διαδικασίες επιζητούσαν την ακύρωση και τον παραμερισμό των περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διαταγμάτων ως αντισυνταγματικά και/ή παράνομα και/ή αντικανονικά. Η Εταιρία εμφανίστηκε στις διαδικασίες αυτές ως ενδιαφερόμενο μέρος και υποστήριξε πως οι υποθέσεις θα πρέπει να κριθούν στο πλαίσιο του ιδιωτικού δικαίου. Το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε τον Οκτώβριο του 2014 ότι οι διαδικασίες αυτές εμπίπτουν στο πλαίσιο του δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου και εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Κατά την παρούσα ημερομηνία, τόσο ο Νόμος περί Εξυγίανσης, όσο και τα Διατάγματα δεν έχουν ακυρωθεί από τα δικαστήρια και έτσι παραμένουν νομικά έγκυρα και σε ισχύ. Αναμένεται ότι μελλοντικά θα ασκηθούν αγωγές από τους μετόχους για αποζημιώσεις ενώπιον των Επαρχιακών Δικαστηρίων της Κύπρου.

Αγωγές που βασίζονται σε συμψηφισμό

Ορισμένες αγωγές έχουν καταχωρηθεί από πελάτες κατά της Εταιρίας που ισχυρίζονται ότι η εφαρμογή της Διάσωσης με Ίδια Μέσα σύμφωνα με τα περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα Διατάγματα δεν εκτελέστηκε σωστά σε σχέση με αυτούς και, ειδικότερα, ότι δεν έγιναν σεβαστά τα δικαιώματά τους για συμψηφισμό. Η Εταιρία προτίθεται να αντικρούσει αυτές τις αγωγές.

Καταθέτες και μέτοχοι της Λαϊκής Τράπεζας

Η Εταιρία έχει συνενωθεί ως εναγόμενος σε ορισμένες αγωγές που έχουν εγερθεί εναντίον της Λαϊκής Τράπεζας από τους καταθέτες, μετόχους και κατόχους πιστωτικών τίτλων της. Αυτές οι αγωγές έχουν εγερθεί σε παρόμοια βάση με αυτές που έχουν εγερθεί από τους καταθέτες και μετόχους της Εταιρίας που έχουν επηρεαστεί από την εφαρμογή της Διάσωσης με Ίδια Μέσα όπως περιγράφονται πιο πάνω. Η Εταιρία, μεταξύ άλλων, διατηρεί τη θέση ότι δεν πρέπει να είναι μέρος αυτής της διαδικασίας.

Εφαρμογή των Διαταγμάτων

Περιστασιακά, άλλες αγωγές εγείρονται εναντίον της Εταιρίας σε σχέση με την εφαρμογή των Διαταγμάτων που εκδόθηκαν μετά την εφαρμογή του Νόμου περί Εξυγίανσης (όσον αφορά τον τρόπο και τη μεθοδολογία με την οποία τα εν λόγω Διατάγματα έχουν εφαρμοστεί).

Νομική θέση του Συγκροτήματος

Όλες οι πιο πάνω αγωγές αμφισβητούνται έντονα από το Συγκρότημα, σε στενή διαβούλευση με τις αρμόδιες πολιτειακές και κυβερνητικές αρχές. Η θέση του Συγκροτήματος είναι ότι ο Νόμος περί Εξυγίανσης και τα Διατάγματα υπερισχύουν όλων των άλλων νόμων. Ως έχουν τα πράγματα, τόσο ο Νόμος περί Εξυγίανσης όσο και τα Διατάγματα που εκδόθηκαν δυνάμει αυτού είναι συνταγματικά και νόμιμα, δεδομένου ότι έχουν θεσπιστεί σωστά και δεν έχουν μέχρι στιγμής ακυρωθεί από οποιοδήποτε δικαστήριο.

Έρευνα Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού

Τον Απρίλιο 2014, μετά από έρευνα η οποία ξεκίνησε το 2010, η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) της Κύπρου εξέδωσε πόρισμα ισχυριζόμενη παραβάσεις του Κυπριακού και του Ευρωπαϊκού Νόμου περί Ανταγωνισμού σχετικά με τις δραστηριότητες ή/και παραλείψεις από μεταξύ άλλων την Εταιρία και την JCC Payment Systems Ltd (JCC), εταιρία επεξεργασίας συναλλαγών με κάρτες που ανήκει στην Εταιρία κατά 75%, σε ότι αφορά συναλλαγές πληρωμών με κάρτες.

Υπήρχε επίσης ένας ισχυρισμός σχετικά με τις συμφωνίες της Εταιρίας με την American Express, ότι αυτές οι αποκλειστικές συμφωνίες παραβίαζαν το Νόμο περί ανταγωνισμού της Κύπρου και της ΕΕ. Και για τα δύο θέματα η ΕΠΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Εταιρία (από κοινού με άλλες τράπεζες και τη JCC) έχει παραβιάσει τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία του ανταγωνισμού. Στο παρόν στάδιο, οι διαδικασίες ενώπιον της ΕΠΑ δεν προχωρούν λόγω μιας δικαστικής απόφασης του Ανωτάτου ότι η σύνθεση της ΕΠΑ ήταν αντίθετη με τον νόμο. Η απόφαση αυτή υπόκειται σε έφεση ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου από το Γενικό Εισαγγελέα. Η Εταιρία προτίθεται να καταθέσει προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου για να αμφισβητήσει την απόφαση της ΕΠΑ, για την περίπτωση όπου η απόφαση ισχύει και εάν και εφόσον θα επιβληθεί πρόστιμο.

23. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις (συνέχεια)

Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Έρευνα Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (συνέχεια)

Σε αυτό το στάδιο δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί το ποσό του προστίμου που δυνατόν να επιβληθεί στην Εταιρία, παρόλο που δεν αναμένεται ότι οποιαδήποτε προκύπτουσα υποχρέωση ή ζημιά θα έχει σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

CNP Διαιτησία

Η Γαλλική οντότητα CNP Assurances S.A. είχε ορισμένες αποκλειστικές συμφωνίες με τη Λαϊκή Τράπεζα αναφορικά με τα ασφαλιστικά προϊόντα που προσφέρονταν μεταξύ άλλων, στην Κύπρο μέσω της δημιουργίας μιας κυπριακής εταιρίας (CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd (Εταιρία στην οποία το Συγκρότημα κατέχει ποσοστό ύψους 49,9% των μετοχών που αποκτήθηκε ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας σύμφωνα με την Κανονιστική Διοικητική Πράξη 104/2013)). Η CNP Assurances S.A. κατείχε ποσοστό ύψους 50,1% των μετοχών της CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd και η Λαϊκή Τράπεζα ποσοστό ύψους 49,9% των μετοχών. Στο πλαίσιο της γενικής συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων, υπήρχαν δύο συμβάσεις μεταξύ της CNP Assurances S.A. και της Λαϊκής Τράπεζας, Σύμβαση Μετόχων και Σύμβαση Διανομής (στη Σύμβαση Διανομής η CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd ήταν επίσης συμβαλλόμενο μέρος).

Μετά την ένταξη της Λαϊκής Τράπεζας σε καθεστώς εξυγίανσης, η CNP Assurances S.A. και η CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd κίνησε διαδικασία διαιτησίας στο Λονδίνο υπό τους κανόνες διαιτησίας του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου, υποστηρίζοντας ότι η Εταιρία ήταν διάδοχος της Λαϊκής Τράπεζας σε σχέση και με τις δύο συμβάσεις της Σύμβασης Μετόχων και της Σύμβασης Διανομής, και ότι οι εν λόγω Συμβάσεις είχαν παραβιαστεί από την Εταιρία. Η CNP Assurances S.A. και η CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd διεκδικούσαν ποσά ύψους περίπου €240 εκατ. (περιλαμβανομένων των προσαρμογών για φόρους και τόκους πριν την ανάθεση τον Μάρτιο 2015). Η απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου εκδόθηκε το Σεπτέμβριο του 2016, απορρίπτοντας όλες τις απαιτήσεις των ενάγοντων και με τα έξοδα προς όφελος της Εταιρίας.

Υποθέσεις Ταμείου Προνοίας

Αριθμός αγωγών που εκκρεμούσαν ενώπιον του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών Κύπρου από ορισμένους πρώην υπαλλήλους της Εταιρίας σε σχέση με τα συνταξιοδοτικά ωφελήματά τους αποσύρθηκαν ανεπιφύλακτα και απορρίφθηκαν από το δικαστήριο τον Απρίλιο του 2016, μετά από μια εξωδικαστική διευθέτηση που ικανοποιεί την Εταιρία, χρησιμοποιώντας μέρος των προβλέψεων που υπήρχαν για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις.

Τον Δεκέμβριο 2015, το Ταμείο Προνοίας Υπαλλήλων Τράπεζας Κύπρου (το Ταμείο Προνοίας) κατέθεσε αγωγή εναντίων της Εταιρίας διεκδικώντας €70 εκατ. για συνεισφορές από την Εταιρία με τον ισχυρισμό ότι η απαίτηση βασίζεται σε συμφωνία με την συντεχνία ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 2011. Με βάση τα γεγονότα δεν είναι πρακτικό σε αυτό το στάδιο να εκτιμηθεί η κατάληξη της υπόθεσης καθώς και η χρονική ή κάποια πιθανή επίπτωση στην Εταιρία. Ωστόσο, σε αυτό το στάδιο το Συγκρότημα δεν αναμένει σημαντική επίπτωση στη χρηματοοικονομική του θέση.

Δικαστικές υποθέσεις εργοδότησης

Πρώην ανώτερα στελέχη της Εταιρίας έχουν κινήσει σύνολο τριών αγωγών για ισχυριζόμενη άδικη απόλυση και για τα δικαιώματά τους στο Ταμείο Προνοίας εναντίον της Εταιρίας και των Καταπιστευματοδόχων του Ταμείου Προνοίας. Κατά την παρούσα ημερομηνία μία από αυτές τις υποθέσεις έχει απορριφθεί επειδή είχε κατατεθεί εκπρόθεσμα αλλά ο ενάγων έχει εφεσιβάλει αυτή την απόφαση. Το Συγκρότημα δεν θεωρεί ότι αυτές οι υποθέσεις θα έχουν σημαντική επίδραση στην χρηματοοικονομική του θέση.

Υπόθεση Ελλάδας

Σε σχέση με μια νομική διαφωνία (που αφορά αγωγή από την Εταιρία εναντίον της Θέμις και αγωγή από την Θέμις εναντίον της Εταιρίας), σχετικά με τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες της Εταιρίας στην Ελλάδα (υπόθεση Θέμις), αναγνωρίστηκε πρόβλεψη σε προηγούμενες περιόδους (30 Σεπτεμβρίου 2014: €38.950 χιλ.), μετά από δικαστική απόφαση του Δικαστηρίου Αθηνών (η οποία απέρριψε τη θέση της Εταιρίας και προάσπισε τη θέση της Θέμις). Αυτή η πρόβλεψη αναστράφηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2014 μετά από την ακύρωση της απόφασης από τον Άρειο Πάγο τον Μάρτιο 2015.

23. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις (συνέχεια)

Επιδικίες και υπό διαιτησία διαφορές (συνέχεια)

Υπόθεση Ελλάδας (συνέχεια)

Ο Άρειος Πάγος αποφάσισε περαιτέρω ότι, τα αιτήματα αυτά (το αίτημα της Εταιρίας εναντίον της Θέμις για ποσό περίπου €25 εκατ. που μεταφέρθηκε στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ τον Μάρτιο του 2013, ως επίσης και το αίτημα της Θέμις ενάντια στην Εταιρία για παρόμοιο ποσό) θα επανεξεταστούν από τον Άρειο Πάγο επί της ουσίας τους μετά από προτροπή του επηρεαζόμενου μέρους. Και οι δύο υποθέσεις έχουν οριστεί για εκδίκαση τον Δεκέμβριο του 2016. Το Συγκρότημα ωστόσο δεν αναμένει ότι το αποτέλεσμα αυτή της υπόθεσης θα έχει σημαντική επίπτωση στη χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Νομικές υποθέσεις δανείων σε Ελβετικό Φράγκο στην Κύπρο και Ηνωμένο Βασίλειο

Έχουν κινηθεί αγωγές κατά της Εταιρίας από δανειζόμενους που έχουν δανειστεί σε ξένα νομίσματα (κυρίως σε Ελβετικό Φράγκο). Ο κύριος ισχυρισμός σε αυτές τις υποθέσεις ήταν ότι η Εταιρία παραπλάνησε τους δανειζόμενους και/ή έδωσε ανακριβή στοιχεία, παραβιάζοντας την ισχύουσα νομοθεσία. Η Εταιρία προτίθεται να αμφισβητήσει αυτές τις νομικές διαδικασίες. Το Συγκρότημα δεν αναμένει ότι θα έχει σημαντική επίπτωση στη χρηματοοικονομική του θέση.

Απαιτήσεις δανεισμού ακινήτων Ηνωμένου Βασιλείου

Η Εταιρία είναι ο εναγόμενος σε ορισμένες διαδικασίες με τον ισχυρισμό ότι η Εταιρία είναι νομικά υπεύθυνη για υποτιθέμενη, μεταξύ άλλων, παραπλανητική χορήγηση δανείων για αγορά ακινήτων στην Κύπρο από Βρετανούς υπηκόους. Οι διαδικασίες στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ανασταλεί, ούτως ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν χρόνο να διαπραγματευτούν πιθανούς διακανονισμούς.

Γενικές Ποινικές Έρευνες και διαδικασίες

Ως μέρος των ερευνών και ανακρίσεων σε σχέση με την οικονομική κρίση η οποία κορυφώθηκε τον Μάρτιο 2013, ο Γενικός Εισαγγελέας και η Κυπριακή Αστυνομία (η Αστυνομία) διεξάγουν διάφορες έρευνες για την επένδυση της Εταιρίας σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου και την επανатаξινόμησή τους στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας. Η Εταιρία συνεργάζεται πλήρως με το Γενικό Εισαγγελέα και την Αστυνομία και παρέχει όλη την απαιτούμενη πληροφόρηση. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες επί του παρόντος, το Συγκρότημα είναι της άποψης ότι περαιτέρω έρευνες ή απαιτήσεις που ενδέχεται να προκύψουν από τις εν λόγω έρευνες δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Ο Γενικός Εισαγγελέας έχει καταχωρήσει ποινική αγωγή εναντίον της Εταιρίας και πέντε πρώην μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για ισχυριζόμενη παράβαση του άρθρου 302 (συνομωσία για εξαπάτηση) του Ποινικού Κώδικα και του Άρθρου 19 του Περί των Πράξεων Προσώπων που κατέχουν Εμπιστευτικές Πληροφορίες και των Πράξεων Χειραγώγησης της Αγοράς (Κατάχρηση Αγοράς) Νόμος. Το ισχυριζόμενο αδίκημα αναφέρεται στη μη δημοσιοποίηση σε εύθετο χρόνο της αύξησης του κεφαλαιακού ελλείμματος της Εταιρίας το 2012. Η Εταιρία αρνείται όλους τους ισχυρισμούς. Η ακρόασης της υπόθεσης έχει οριστεί για τις 21-23 Νοεμβρίου 2016 και 1-2 Δεκεμβρίου 2016. Η μέγιστη ποινή που μπορεί να επιβληθεί στην Εταιρία, εάν κριθεί ένοχη, θα είναι η επιβολή προστίμου το οποίο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Ο Γενικός Εισαγγελέας έχει καταχωρήσει μια ξεχωριστή ποινική υπόθεση εναντίον της Εταιρίας και έξι πρώην μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για ισχυριζόμενη παραβίαση του Άρθρου 19 του Περί των Πράξεων Προσώπων που κατέχουν Εμπιστευτικές Πληροφορίες και των Πράξεων Χειραγώγησης της Αγοράς (Κατάχρηση Αγοράς) Νόμου, σε σχέση με τα Ελληνικά Κυβερνητικά ομόλογα. Το ισχυριζόμενο αδίκημα είναι σχετικά με τη μη δημοσιοποίηση της αγοράς των Ελληνικών Κυβερνητικών ομολόγων σε καθορισμένο χρονικό διάστημα. Η Εταιρία αρνείται όλους τους ισχυρισμούς. Η υπόθεση έχει οριστεί για απολογία στις 22 Νοεμβρίου 2016. Η μέγιστη ποινή της Εταιρίας, εάν κριθεί ένοχη, θα είναι η επιβολή προστίμου το οποίο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος.

Άλλες ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Το Συγκρότημα ως μέρος της διαδικασίας πώλησης κάποιων από των δραστηριοτήτων του, παραχώρησε διαβεβαιώσεις, εγγυήσεις και αποζημιώσεις στους αγοραστές. Αυτές σχετίζονται με, περιλαμβανομένων άλλων, την ιδιοκτησία δανείων, την εγκυρότητα των υποθηκών, την έκθεση φορολογίας και άλλων θεμάτων που συμφωνήθηκαν με τους αγοραστές. Ως αποτέλεσμα, το Συγκρότημα μπορεί να υποχρεωθεί να αποζημιώσει τους αγοραστές σε περίπτωση που γίνει αποδεκτή η απαίτηση των αγοραστών σε σχέση με τις πιο πάνω διαβεβαιώσεις, εγγυήσεις και αποζημιώσεις.

23. Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις (συνέχεια)**Άλλες ενδεχόμενες υποχρεώσεις (συνέχεια)**

Έχει γίνει πρόβλεψη βάσει της καλύτερης δυνατής εκτίμησης από τη διοίκηση για πιθανές εκροές, όπου εκτιμήθηκε ότι οι εκροές είναι πιθανές.

24. Μετοχικό κεφάλαιο

	30 Σεπτεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	€000	Αριθμός μετοχών (χιλ.)	€000
<i>Εγκεκριμένο</i>				
Συνήθεις μετοχές €0,10 η κάθε μια	47.677.593	4.767.759	47.677.593	4.767.759
<i>Εκδοθέν</i>				
1 Ιανουαρίου	8.922.945	892.294	8.922.378	892.238
Έκδοση μετοχών	-	-	567	56
30 Σεπτεμβρίου 2016/31 Δεκεμβρίου 2015	8.922.945	892.294	8.922.945	892.294

Εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο

Κατά την περίοδο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 δεν υπήρχαν αλλαγές στο εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο.

Όλες οι εκδομένες μετοχές φέρουν τα ίδια δικαιώματα.

Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

Το αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, το οποίο τηρείται με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 55 του περί Εταιριών Νόμου, Κεφ. 113, δεν είναι διαθέσιμο για διανομή υπό μορφή μερίσματος στους μετόχους.

Το αποθεματικό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο δημιουργήθηκε το 2014 και 2015 από την έκδοση 4.167.234 χιλ. μετοχών ονομαστικής αξίας €0,10 η κάθε μία στην τιμή των €0,24 η κάθε μία, και μειώθηκε με τα σχετικά έξοδα συναλλαγής ύψους €30.794 χιλ.

Αποθεματικό από μείωση κεφαλαίου

Το αποθεματικό από μείωση κεφαλαίου, το οποίο τηρείται με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 55 του περί Εταιριών Νόμου, Κεφ. 113, δεν είναι διαθέσιμο για διανομή υπό μορφή μερίσματος στους μετόχους.

Το αποθεματικό από μείωση κεφαλαίου δημιουργήθηκε το 2014 με τη μείωση της ονομαστικής αξίας των συνήθων μετοχών από €1,00 η κάθε μία σε €0,10 η κάθε μία. Η μείωση κεφαλαίου ανερχόταν σε €4.280.140 χιλ. από την οποία ποσό ύψους €2.327.654 χιλ. χρησιμοποιήθηκε για τη διαγραφή συσσωρευμένων ζημιών και ποσό ύψους €1.952.486 χιλ. πιστώθηκε στο αποθεματικό από μείωση κεφαλαίου.

Ίδιες μετοχές της Εταιρίας

Οι μετοχές της Εταιρίας που κατέχονται από οντότητες που ελέγχονται από το Συγκρότημα αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση αυτών των μετοχών. Δεν αναγνωρίζεται οποιοδήποτε κέρδος ή ζημία στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Κατά το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 όλες οι ίδιες μετοχές έχουν πωληθεί και επομένως δεν υπάρχουν ίδιες μετοχές της Εταιρίας στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 (31 Δεκεμβρίου 2015: 5.136 χιλ. ονομαστικής αξίας €0,10 η κάθε μία. Η συνολική αξία κτήσης των ιδίων μετοχών στις 31 Δεκεμβρίου 2015 ανήλθε σε €41.301 χιλ.).

Επιπρόσθετα, στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 η θυγατρική εταιρία του Συγκροτήματος που διεξάγει ασφαλιστικές εργασίες κλάδου ζωής είχε στην κατοχή της 2.889 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: 2.889 χιλ.) μετοχές της Εταιρίας ως μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επενδύονται προς όφελος των ασφαλιζομένων. Η αξία κτήσεως των μετοχών αυτών ήταν €25.333 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €25.333 χιλ.).

24. Μετοχικό κεφάλαιο (συνέχεια)

Δικαιώματα Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών

Στις 24 Νοεμβρίου 2015, η Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρίας εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο να καταρτίσει και να εφαρμόσει ένα Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων και επέτρεψε στην Εταιρία την ευελιξία για αύξηση της αναλογίας μεταξύ των κυμαινόμενων στοιχείων αμοιβής και των σταθερών στοιχείων αμοιβής με ανώτατο όριο ύψους το 100% της σταθερής αμοιβής για μέλη της ανώτατης διεύθυνσης ('Απόφαση Μετόχων'). Το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων περιλαμβάνει τη χορήγηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών σε συγκεκριμένη ομάδα υπαλλήλων του Συγκροτήματος και σύμφωνα με τους υφιστάμενους όρους της Απόφασης Μετόχων:

- (i) ο συνολικός αριθμός μετοχών που μπορεί να εκδοθεί και να παραχωρηθεί στα πλαίσια του Μακροπρόθεσμου Σχεδίου Παροχής Κινήτρων δεν θα υπερβαίνει τις 178.458.891 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €0,10 η κάθε μία,
- (ii) η τιμή εξάσκησης θα καθοριστεί σε €0,25 ανά μετοχή,
- (iii) τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών που θα κατοχυρωθούν θα μπορούν να εξασκηθούν μόνο μετά από τρία χρόνια από την ημερομηνία παραχώρησής τους, και
- (iv) τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών που δεν θα εξασκηθούν μέχρι τις 31 Μαρτίου 2026 θα παύσουν να έχουν οποιαδήποτε ισχύ.

Τα δικαιώματα θα σχεδιαστούν ώστε να κατοχυρώνονται μόνο εφόσον πληρούνται ορισμένες βασικές προϋποθέσεις απόδοσης, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, την πλήρη αποπληρωμή της χρηματοδότησης από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA), την άρση των περιορισμών μερισμάτων, την ακύρωση των κυβερνητικών εγγυήσεων και την απόδοση των επιλεγμένων υπαλλήλων.

Το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων τελεί υπό την αίρεση εξασφάλισης εποπτικής έγκρισης. Συνεπώς η αρχική προτεινόμενη ημερομηνία παραχώρησης σύμφωνα με την Απόφαση Μετόχων στις 31 Μαρτίου 2016 θα αναβληθεί μέχρι τη λήψη όλων των απαιτούμενων εγκρίσεων από τις εποπτικές αρχές για το Μακροπρόθεσμο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων.

Μέχρι την ημερομηνία έκδοσης αυτών των Ενδιάμεσων Συνοπτικών Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων δεν εκδόθηκαν οποιαδήποτε δικαιώματα μετοχών.

25. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών αποτελούνται από:

	30 Σεπτεμβρίου 2016	30 Σεπτεμβρίου 2015
	€000	€000
Μετρητά και μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	1.454.029	870.059
Ομόλογα αποπληρωτέα εντός τριών μηνών	-	21.846
Δάνεια και απαιτήσεις από τράπεζες αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την αρχική τους λήξη	1.010.528	1.147.468
	2.464.557	2.039.373

Ανάλυση μετρητών και καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες και δανείων και απαιτήσεων από τράπεζες

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Μετρητά και μη υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	1.454.029	1.299.795
Υποχρεωτικές καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	133.357	122.807
Σύνολο μετρητών και καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες	1.587.386	1.422.602

25. Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών (συνέχεια)

Ανάλυση μετρητών και καταθέσεων με κεντρικές τράπεζες και δανείων και απαιτήσεων από τράπεζες (συνέχεια)

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις από τράπεζες αποπληρωτέες εντός τριών μηνών από την αρχική τους λήξη	1.010.528	1.085.098
Άλλα δάνεια και απαιτήσεις από τράπεζες που υπόκεινται σε περιορισμούς	82.825	82.123
Άλλα δάνεια και απαιτήσεις από τράπεζες	90.226	147.159
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από τράπεζες	1.183.579	1.314.380

Τα άλλα δάνεια και απαιτήσεις από τράπεζες που υπόκεινται σε περιορισμούς αφορούν εξασφαλίσεις συναλλαγών σε παράγωγα ύψους €82.825 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €82.123 χιλ.) τα οποία δεν είναι άμεσα διαθέσιμα για χρήση από το Συγκρότημα, αλλά γίνονται διαθέσιμα όταν οι συναλλαγές τερματίζονται.

26. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης

	30 Σεπτεμβρίου 2016			31 Δεκεμβρίου 2015		
	Εντός ενός έτους	Πέραν του ενός έτους	Σύνολο	Εντός ενός έτους	Πέραν του ενός έτους	Σύνολο
Περιουσιακά στοιχεία	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	1.455.382	132.004	1.587.386	1.300.846	121.756	1.422.602
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	1.027.676	155.903	1.183.579	1.212.418	101.962	1.314.380
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	11.591	374	11.965	13.939	84	14.023
Επενδύσεις	127.787	467.435	595.222	348.596	660.691	1.009.287
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	5.494.918	10.444.675	15.939.593	5.147.878	12.043.754	17.191.632
Περιουσιακά στοιχεία ασφαλιστικών κλάδων ζωής που αναλογούν στους ασφαλιζόμενους	12.388	478.115	490.503	17.243	458.160	475.403
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	105.070	127.661	232.731	87.690	194.090	281.780
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	424.424	424.424	485	397.636	398.121
Επενδύσεις σε ακίνητα	-	37.519	37.519	-	34.628	34.628
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες	-	112.582	112.582	-	107.753	107.753
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	4.800	445.597	450.397	8.828	447.703	456.531
Αποθέματα ακινήτων	352.242	952.386	1.304.628	90.115	425.743	515.858
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	11.569	-	11.569	48.503	-	48.503
	8.603.423	13.778.675	22.382.098	8.276.541	14.993.960	23.270.501
Υποχρεώσεις						
Καταθέσεις από τράπεζες	289.257	82.121	371.378	206.997	35.140	242.137
Χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες	1.300.045	650.000	1.950.045	2.744.764	1.708.086	4.452.850
Συμφωνίες επαναγοράς	45.022	284.303	329.325	111.605	256.546	368.151
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	5.444	45.016	50.460	16.032	38.367	54.399
Καταθέσεις πελατών	5.145.415	10.497.509	15.642.924	4.981.609	9.199.072	14.180.681
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	81.211	493.375	574.586	80.118	486.807	566.925
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	240.728	74.848	315.576	219.346	63.485	282.831
Ομολογιακά δάνεια	-	-	-	712	-	712
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	428	44.712	45.140	415	40.392	40.807
Μη κυκλοφορούντες υποχρεώσεις και ομάδα εκποίησης που κατέχονται προς πώληση	-	-	-	3.677	-	3.677
	7.107.550	12.171.884	19.279.434	8.365.275	11.827.895	20.193.170

26. Ανάλυση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση την αναμενόμενη ημερομηνία λήξης (συνέχεια)

Οι κύριες παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον καθορισμό της αναμενόμενης ημερομηνίας λήξης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων παρουσιάζονται πιο κάτω.

Η αναχρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) η οποία αποτελεί μέρος της χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες έχει συμπεριληφθεί στην εντός του ενός έτους κατηγορία, καθώς αναμένεται να αποπληρωθεί εντός του έτους. Η αναχρηματοδότηση μέσω των πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης η οποία αποτελεί μέρος της χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες έχει συμπεριληφθεί στην πέραν του ενός έτους κατηγορία καθώς εκτιμάται ότι θα εξακολουθήσει να είναι αναγκαία και διαθέσιμη. Ωστόσο σημειώνεται, ότι η παροχή έκτακτης ρευστότητας (ELA) και η αναχρηματοδότηση μέσω των πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης έχουν συμβατική λήξη εντός ενός έτους.

Οι επενδύσεις κατηγοριοποιούνται στην ανάλογη χρονική ζώνη βάσει των προοπτικών πώλησης. Στις περισσότερες περιπτώσεις αυτή είναι η ημερομηνία λήξης, εκτός αν υπάρχει ένδειξη ότι η λήξη τους θα παραταθεί ή υπάρχει πρόθεση για πώληση, ή αντικατάσταση τους με κάποια παρόμοια. Το τελευταίο, αφορά περιπτώσεις όπου το Συγκρότημα έχει εξασφαλισμένο δανεισμό, που απαιτεί την εκχώρηση ομολόγων και αυτά τα ομόλογα λήγουν πριν τη λήξη του εξασφαλισμένου δανεισμού. Η λήξη των ομολόγων επεκτείνεται για να καλύψει την περίοδο του εξασφαλισμένου δανεισμού.

Τα εξυπηρετούμενα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην Κύπρο κατηγοριοποιούνται βάσει του συμβατικού χρονοδιαγράμματος αποπληρωμής. Τα παρατραβήγματα ταξινομούνται στην κατηγορία πέραν του ενός έτους. Τα απομειωμένα δάνεια όπως ορίζονται στη Σημείωση 27, μετά την αφαίρεση ατομικής και συλλογικής πρόβλεψης, καθώς και τα δάνεια σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών, κατηγοριοποιούνται στην κατηγορία πέραν του ενός έτους εκτός από τις αναμενόμενες εισπράξεις που συμπεριλαμβάνονται σε χρονικές ζώνες, με βάση τα ιστορικά ποσά που εισπράχθηκαν κατά τους τελευταίους μήνες.

Ένα ποσοστό των καταθέσεων πελατών στην Κύπρο με λήξη εντός ενός έτους μεταφέρεται στην κατηγορία πέραν του ενός έτους, βάσει της παρατηρήσιμης συμπεριφοράς των πελατών. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Ρουμανία και τα Channel Islands οι καταθέσεις πελατών κατηγοριοποιούνται βάσει της συμβατικής τους λήξης.

Οι επενδύσεις προς εμπορία κατηγοριοποιούνται με λήξη εντός ενός έτους.

Η αναμενόμενη ημερομηνία λήξης των προπληρωμών, δεδουλευμένων εσόδων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων και δεδουλευμένων, αναβαλλόμενων εσόδων και λοιπών υποχρεώσεων είναι η ίδια με τη συμβατική τους λήξη. Αν δεν έχουν συμβατική λήξη, η αναμενόμενη ημερομηνία λήξης είναι το χρονικό πλαίσιο που το περιουσιακό στοιχείο αναμένεται να ρευστοποιηθεί και η υποχρέωση αναμένεται να διακανονιστεί.

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος

Στα πλαίσια των συνήθων δραστηριοτήτων του, το Συγκρότημα εκτίθεται σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος παρακολουθείται με διάφορους μηχανισμούς ελέγχου σε όλες τις εταιρίες του Συγκροτήματος ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση υπέρμετρων κινδύνων και να τιμολογούνται οι πιστωτικές διευκολύνσεις και τα προϊόντα λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο αυτό.

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που απορρέει από την πιθανή αδυναμία ενός ή περισσότερων πελατών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους έναντι του Συγκροτήματος.

Η Υπηρεσία Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει τις αρχές χρηματοδότησης του Συγκροτήματος και βεβαιώνεται για την εφαρμογή της πιστωτικής πολιτικής σε κάθε τομέα και βεβαιώνεται για την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου του Συγκροτήματος μέσω έγκαιρου εντοπισμού των προβληματικών πελατών. Ο πιστωτικός κίνδυνος από συνδεδεμένους λογαριασμούς ενοποιείται και παρακολουθείται σε ενοποιημένη βάση.

Η Υπηρεσία Πιστωτικού Κινδύνου, προστατεύει την αποτελεσματική διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου σε όλα τα στάδια του πιστωτικού κύκλου, βεβαιώνεται για την ποιότητα των αποφάσεων και επεξεργάζεται και διασφαλίζει ότι η πιστωτική λειτουργία επιβολής κυρώσεων χρήζει σωστής διαχείρισης.

Οι χρηματοδοτικές πολιτικές συνδυάζονται με σύγχρονες μεθόδους αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών (credit rating και credit scoring systems).

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Το δανειακό χαρτοφυλάκιο αναλύεται με βάση εκτιμήσεις για την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών, τον τομέα της οικονομίας και τη χώρα δραστηριότητάς τους.

Ο πιστωτικός κίνδυνος για το Συγκρότημα είναι διεσπαρμένος τόσο γεωγραφικά όσο και στους διάφορους κλάδους της οικονομίας. Η Υπηρεσία Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει τους απαγορευτικούς/επικίνδυνους κλάδους της οικονομίας και καθορίζει αυστηρότερη πολιτική στους κλάδους αυτούς, ανάλογα με το βαθμό επικινδυνότητάς τους.

Οι σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές του Συγκροτήματος αναφορικά με τον καθορισμό των προβλέψεων για απομείωση παρατίθενται στη Σημείωση 7 'Σημαντικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές' των Ενδιάμεσων Συνοπτικών Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς αξιολογεί τον πιστωτικό κίνδυνο για όλες τις επενδύσεις σε ρευστά διαθέσιμα (κυρίως δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες και ομόλογα) και υποβάλλει εισηγήσεις για τον καθορισμό ορίων σε τράπεζες και χώρες στην Επιτροπή Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων (ALCO) για έγκριση.

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο, πριν τις εμπράγματα και μετρήσιμες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις που έχουν ληφθεί.

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	1.456.172	1.268.585
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	1.183.579	1.314.380
Επενδύσεις προς εμπορία - ομόλογα	487	317
Ομόλογα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	13.557	17.430
Ομόλογα που ταξινομήθηκαν ως διαθέσιμα προς πώληση και δάνεια και απαιτήσεις	532.337	898.869
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (Σημ. 15)	11.965	14.023
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες (Σημ. 17)	15.939.593	17.191.632
Χρεώστες (Σημ. 19)	23.723	23.020
Μερίδιο αντασφαλιστών στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων (Σημ. 19)	50.070	56.763
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία και εισπρακτέα από πωλήσεις δραστηριοτήτων	109.075	156.641
Σύνολο στον ισολογισμό	19.320.558	20.941.660
<i>Ενδεχόμενες υποχρεώσεις</i>		
Αποδοχές και εγγυήσεις εξ' αποδοχών	7.472	8.385
Εγγυητικές	806.078	793.111
<i>Ανειλημμένες υποχρεώσεις</i>		
Ενέγγυες πιστώσεις	24.611	18.441
Όρια δανείων και απαιτήσεων που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη χρησιμοποιηθεί	1.992.726	2.088.619
Σύνολο εκτός ισολογισμού	2.830.887	2.908.556
Συνολική έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο	22.151.445	23.850.216

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις (συνέχεια)

Η μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο αναλύεται κατά γεωγραφικό τομέα ως ακολούθως:

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Στον ισολογισμό	€000	€000
Κύπρος	17.435.548	18.851.208
Ελλάδα	55.141	57.032
Ρωσία	43.872	93.432
Ηνωμένο Βασίλειο	1.607.997	1.673.293
Ρουμανία	178.000	266.695
	19.320.558	20.941.660

Εκτός ισολογισμού		
Κύπρος	2.697.904	2.736.014
Ελλάδα	115.305	131.172
Ρωσία	-	20.000
Ηνωμένο Βασίλειο	17.253	21.063
Ρουμανία	425	307
	2.830.887	2.908.556

Σύνολο στον ισολογισμό και εκτός ισολογισμού		
Κύπρος	20.133.452	21.587.222
Ελλάδα	170.446	188.204
Ρωσία	43.872	113.432
Ηνωμένο Βασίλειο	1.625.250	1.694.356
Ρουμανία	178.425	267.002
	22.151.445	23.850.216

Το Συγκρότημα προσφέρει στους πελάτες του εγγυήσεις για τις οποίες μπορεί να χρειαστεί να προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό τους και εισέρχεται σε δεσμεύσεις για επέκταση των πιστωτικών διευκολύνσεων για την εξασφάλιση των αναγκών ρευστότητάς τους.

Οι πιστωτικές και εγγυητικές επιστολές (περιλαμβανομένων και των ορίων πιστώσεων) δεσμεύουν το Συγκρότημα σε πληρωμές για λογαριασμό των πελατών του σε περίπτωση συγκεκριμένης πράξης, που συνήθως αφορά την εισαγωγή ή εξαγωγή εμπορευμάτων. Αυτές οι δεσμεύσεις εκθέτουν το Συγκρότημα σε κινδύνους παρόμοιους με αυτούς των δανείων και απαιτήσεων και ως εκ τούτου παρακολουθούνται χρησιμοποιώντας τις ίδιες πολιτικές και μηχανισμούς ελέγχου.

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Η Υπηρεσία Πιστωτικού Κινδύνου καθορίζει το ποσό και το είδος της εξασφάλισης και τις άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις που απαιτούνται για τη χορήγηση νέων δανείων σε πελάτες.

Οι κύριες κατηγορίες των εξασφαλίσεων που λαμβάνει το Συγκρότημα είναι υποθήκες ακινήτων, εξασφαλίσεις μετρητών/δεσμευμένες καταθέσεις, τραπεζικές εγγυήσεις, κυβερνητικές εγγυήσεις, ενεχυριάσεις μετοχών και χρεογράφων δημόσιων εταιριών, ομόλογα σταθερής και κυμαινόμενης επιβάρυνσης επί εταιρικών περιουσιακών στοιχείων, εκχώρηση ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής, εκχώρηση δικαιωμάτων σε συγκεκριμένα συμβόλαια και προσωπικές και εταιρικές εγγυήσεις.

Η διεύθυνση του Συγκροτήματος παρακολουθεί τις αλλαγές στην αγοραία αξία των εξασφαλίσεων σε συνεχή βάση και, όπου χρειάζεται, λαμβάνει επιπρόσθετες εξασφαλίσεις με βάση τη σχετική συμφωνία.

Άλλα χρηματοοικονομικά μέσα

Οι εξασφαλίσεις που λαμβάνονται για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία εκτός από δάνεια και απαιτήσεις, καθορίζονται ανάλογα με τη φύση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Συνήθως τα ομόλογα και άλλα χρεόγραφα δεν είναι εξασφαλισμένα, εκτός από τα ομόλογα που είναι διασφαλισμένα με περιουσιακά στοιχεία (asset-backed securities) και άλλα παρόμοια μέσα, τα οποία εξασφαλίζονται με χαρτοφυλάκιο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Επιπρόσθετα, κάποια ομόλογα φέρουν κυβερνητική εγγύηση.

Το Συγκρότημα έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί τη σύμβαση ISDA Master Agreement για την καταχώρηση των συναλλαγών του σε παράγωγα. Η σύμβαση αυτή παρέχει το συμβατικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη διεξαγωγή ενός πλήρους φάσματος συναλλαγών σε μη οργανωμένες αγορές (over-the-counter) και δεσμεύει συμβατικά τα αντισυμβαλλόμενα μέρη να συμψηφίζουν όλες τις ανοικτές συναλλαγές οι οποίες διέπονται από τη σύμβαση στην περίπτωση που κάποιο από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη την αθετήσει. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα αντισυμβαλλόμενα μέρη υπογράφουν σύμβαση Credit Support Annex (CSA) σε συνδυασμό με τη σύμβαση ISDA Master Agreement. Η σύμβαση CSA παρέχει εξασφαλίσεις στα αντισυμβαλλόμενα μέρη έτσι ώστε να μετριαστεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος που εμπεριέχεται στις ανοικτές τους θέσεις.

Ο κίνδυνος διακανονισμού προκύπτει όταν γίνεται μια πληρωμή μετρητών ή αξιών, με αντάλλαγμα την αναμενόμενη είσπραξη αξιών ή μετρητών. Το Συγκρότημα καθορίζει ημερήσια όρια διακανονισμού για κάθε αντισυμβαλλόμενο μέρος. Ο κίνδυνος διακανονισμού μετριάζεται όταν οι συναλλαγές πραγματοποιούνται μέσω οργανωμένων συστημάτων πληρωμής ή βάσει παράδοσης έναντι πληρωμής.

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Υπάρχουν περιορισμοί στη συγκέντρωση δανείων που επιβάλλονται από τον περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο της Κύπρου, τις σχετικές Οδηγίες της ΚΤΚ και τους Κανονισμούς Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR). Σύμφωνα με αυτούς τους περιορισμούς, οι τράπεζες δεν δικαιούνται να δανείσουν περισσότερο από 25% της κεφαλαιακής βάσης σε ένα συγκρότημα πελατών. Η πολιτική διάθεσης ανάληψης κινδύνων του Συγκροτήματος επιβάλλει αυστηρότερα συγκεντρωτικά όρια και το Συγκρότημα λαμβάνει μέτρα για να μειώσει σταδιακά αυτές τις εκθέσεις οι οποίες έχουν υπερβεί τα εσωτερικά όρια κατά την πάροδο του χρόνου.

Επιπρόσθετα, οι θυγατρικές του Συγκροτήματος στο εξωτερικό πρέπει να συμμορφώνονται με τις οδηγίες σχετικά με μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, όπως αυτές καθορίζονται από τις εποπτικές αρχές των χωρών στις οποίες δραστηριοποιούνται.

Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση

Η αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση αφορά τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποκτήθηκαν ως μέρος της εξαγοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Λαϊκής Τράπεζας κατά το 2013 και δάνεια που θεωρήθηκαν απομειωμένα κατά την αρχική τους αναγνώριση. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΔΠΧΑ 3 και του ΔΛΠ 39, η αναπροσαρμογή αυτή έχει επιφέρει μείωση στα μεικτά υπόλοιπα των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες. Ωστόσο για σκοπούς γνωστοποίησης, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7, καθώς και για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, η εν λόγω αναπροσαρμογή δεν συμπεριλήφθηκε στα μεικτά υπόλοιπα των δανείων και απαιτήσεων.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

Η συγκέντρωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες του Συγκροτήματος ανά χώρα και κλάδο της οικονομίας παρουσιάζονται πιο κάτω:

	Κύπρος	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Ρωσία	Σύνολο	Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
30 Σεπτεμβρίου 2016	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ανά κλάδο της οικονομίας								
Εμπόριο	2.103.311	-	13.955	12.223	58.022	2.187.511	(98.086)	2.089.425
Βιομηχανία	675.217	-	6.171	7.645	16.407	705.440	(28.991)	676.449
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	1.322.524	-	94.409	5.600	-	1.422.533	(61.928)	1.360.605
Κατασκευές	3.120.004	-	17.091	75.307	11.309	3.223.711	(230.243)	2.993.468
Ακίνητα	2.080.775	19.344	989.626	207.486	6.532	3.303.763	(129.101)	3.174.662
Ιδιώτες	7.072.328	216	31.764	3.225	-	7.107.533	(236.273)	6.871.260
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	1.297.846	-	67.975	12.874	99.856	1.478.551	(75.763)	1.402.788
Λοιποί κλάδοι	1.100.874	24.843	11.474	29.281	-	1.166.472	(128.299)	1.038.173
	18.772.879	44.403	1.232.465	353.641	192.126	20.595.514	(988.684)	19.606.830
Ανά πελατειακό τομέα								
Μεγάλες επιχειρήσεις	7.848.668	44.187	953.031	340.082	175.258	9.361.226	(510.435)	8.850.791
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	4.195.305	-	248.412	13.279	10.336	4.467.332	(224.286)	4.243.046
Ιδιώτες								
- στεγαστικά	4.227.114	-	14.050	101	-	4.241.265	(103.165)	4.138.100
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	2.083.372	216	16.972	179	6.532	2.107.271	(141.139)	1.966.132
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	356.058	-	-	-	-	356.058	(4.207)	351.851
Διαχείριση περιουσίας	62.362	-	-	-	-	62.362	(5.452)	56.910
	18.772.879	44.403	1.232.465	353.641	192.126	20.595.514	(988.684)	19.606.830

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

	Κύπρος	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Ρωσία	Σύνολο	Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
30 Σεπτεμβρίου 2016	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη								
Μεγάλες επιχειρήσεις	2.493.134	44.187	953.031	239.040	161.562	3.890.954	(65.007)	3.825.947
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.438.331	-	248.412	13.080	10.336	1.710.159	(38.075)	1.672.084
Ιδιώτες								
- στεγαστικά	3.565.293	-	14.050	101	-	3.579.444	(42.811)	3.536.633
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	1.341.433	216	16.972	179	-	1.358.800	(29.180)	1.329.620
Αναδιρθώσεις χρεών								
- μεγάλες επιχειρήσεις	2.302.437	-	-	33.944	-	2.336.381	(163.941)	2.172.440
- επιχειρήσεις	1.098.015	-	-	-	-	1.098.015	(30.078)	1.067.937
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.260.684	-	-	-	-	1.260.684	(54.921)	1.205.763
Ανακτήσεις χρεών								
- μεγάλες επιχειρήσεις	1.955.082	-	-	67.098	13.696	2.035.876	(251.409)	1.784.467
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.496.290	-	-	199	-	1.496.489	(131.290)	1.365.199
- στεγαστικά	661.821	-	-	-	-	661.821	(60.354)	601.467
- λοιπά καταναλωτικά	741.939	-	-	-	6.532	748.471	(111.959)	636.512
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	356.058	-	-	-	-	356.058	(4.207)	351.851
Διαχείριση περιουσίας	62.362	-	-	-	-	62.362	(5.452)	56.910
	18.772.879	44.403	1.232.465	353.641	192.126	20.595.514	(988.684)	19.606.830

Ο πελατειακός τομέας αναδιρθώσεις χρεών μεγάλων επιχειρήσεων περιλαμβάνει πελάτες με ανοίγματα πάνω από €100.000 χιλιάδες, ενώ ο πελατειακός τομέας αναδιρθώσεις χρεών επιχειρήσεων περιλαμβάνει πελάτες με ανοίγματα μεταξύ €6.000 χιλιάδες και €100.000 χιλιάδες.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

	Κύπρος	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Ρωσία	Σύνολο	Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
31 Δεκεμβρίου 2015	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ανά κλάδο της οικονομίας								
Εμπόριο	2.267.092	-	23.138	12.360	57.704	2.360.294	(121.192)	2.239.102
Βιομηχανία	801.536	-	9.214	7.604	15.066	833.420	(31.596)	801.824
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	1.463.129	-	98.871	6.209	-	1.568.209	(77.444)	1.490.765
Κατασκευές	3.976.254	-	27.119	56.830	10.457	4.070.660	(335.803)	3.734.857
Ακίνητα	2.130.028	43.443	927.423	250.956	69.132	3.420.982	(137.185)	3.283.797
Ιδιώτες	7.282.322	216	44.627	5.684	-	7.332.849	(268.496)	7.064.353
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	1.595.010	-	64.398	38.834	96.542	1.794.784	(101.913)	1.692.871
Λοιποί κλάδοι	1.145.327	24.866	12.325	28.759	-	1.211.277	(133.781)	1.077.496
	20.660.698	68.525	1.207.115	407.236	248.901	22.592.475	(1.207.410)	21.385.065
Ανά πελατειακό τομέα								
Μεγάλες επιχειρήσεις	9.222.429	68.309	918.423	386.973	232.733	10.828.867	(666.631)	10.162.236
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	4.408.096	-	248.647	17.523	9.520	4.683.786	(263.630)	4.420.156
Ιδιώτες								
- στεγαστικά	4.285.156	-	17.336	1.306	-	4.303.798	(108.267)	4.195.531
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	2.152.950	216	22.709	1.434	6.648	2.183.957	(154.174)	2.029.783
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	528.795	-	-	-	-	528.795	(8.056)	520.739
Διαχείριση περιουσίας	63.272	-	-	-	-	63.272	(6.652)	56.620
	20.660.698	68.525	1.207.115	407.236	248.901	22.592.475	(1.207.410)	21.385.065

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

	Κύπρος	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Ρωσία	Σύνολο	Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
31 Δεκεμβρίου 2015 (επαναπαρουσίαση)	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη								
Μεγάλες επιχειρήσεις	2.188.777	68.309	918.423	305.980	219.040	3.700.529	(83.695)	3.616.834
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.502.261	-	248.647	17.523	9.520	1.777.951	(46.973)	1.730.978
Ιδιώτες								
- στεγαστικά	3.657.181	-	17.336	1.306	-	3.675.823	(45.585)	3.630.238
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	1.409.855	216	22.709	1.434	-	1.434.214	(36.834)	1.397.380
Αναδιρθρώσεις χρεών								
- μεγάλες επιχειρήσεις	2.877.985	-	-	35.736	-	2.913.721	(175.920)	2.737.801
- επιχειρήσεις	1.814.518	-	-	-	-	1.814.518	(75.945)	1.738.573
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.376.635	-	-	-	-	1.376.635	(67.758)	1.308.877
Ανακτήσεις χρεών								
- μεγάλες επιχειρήσεις	2.341.149	-	-	45.257	13.693	2.400.099	(331.071)	2.069.028
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.529.200	-	-	-	-	1.529.200	(148.899)	1.380.301
- στεγαστικά	627.975	-	-	-	-	627.975	(62.682)	565.293
- λοιπά καταναλωτικά	743.095	-	-	-	6.648	749.743	(117.340)	632.403
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	528.795	-	-	-	-	528.795	(8.056)	520.739
Διαχείριση περιουσίας	63.272	-	-	-	-	63.272	(6.652)	56.620
	20.660.698	68.525	1.207.115	407.236	248.901	22.592.475	(1.207.410)	21.385.065

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην Κύπρο περιλαμβάνουν δάνεια που χορηγήθηκαν από την Εταιρία στην Κύπρο σε Ελληνικές οντότητες ως μέρος των συνήθων εργασιών της λογιστικής αξίας ύψους €79.674 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €81.078 χιλ.) και δάνεια στην Κύπρο με εξασφαλίσεις στην Ελλάδα λογιστικής αξίας ύψους €144.575 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €69.983 χιλ.).

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Συγκέντρωση έκθεσης ανά νόμισμα δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

	Κύπρος	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Ρωσία	Σύνολο	Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
30 Σεπτεμβρίου 2016	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ευρώ	17.652.641	44.403	26.126	352.220	16.075	18.091.465	(929.454)	17.162.011
Δολάριο Αμερικής	202.403	-	475	20	75.662	278.560	(10.409)	268.151
Αγγλική Στερλίνα	67.709	-	1.186.076	85	-	1.253.870	(7.651)	1.246.219
Ρωσικό Ρούβλι	2	-	-	-	100.389	100.391	(2)	100.389
Ρουμανικό Λέι	1	-	-	1.316	-	1.317	-	1.317
Ελβετικό Φράγκο	751.731	-	7.524	-	-	759.255	(32.719)	726.536
Άλλα νομίσματα	98.392	-	12.264	-	-	110.656	(8.449)	102.207
	18.772.879	44.403	1.232.465	353.641	192.126	20.595.514	(988.684)	19.606.830
31 Δεκεμβρίου 2015								
Ευρώ	19.261.905	68.525	28.423	405.998	16.099	19.780.950	(1.128.137)	18.652.813
Δολάριο Αμερικής	250.757	-	507	22	137.204	388.490	(11.540)	376.950
Αγγλική Στερλίνα	49.052	-	1.154.110	93	-	1.203.255	(10.121)	1.193.134
Ρωσικό Ρούβλι	108	-	-	-	95.598	95.706	(1)	95.705
Ρουμανικό Λέι	1	-	-	1.123	-	1.124	-	1.124
Ελβετικό Φράγκο	1.028.865	-	13.492	-	-	1.042.357	(51.761)	990.596
Άλλα νομίσματα	70.010	-	10.583	-	-	80.593	(5.850)	74.743
	20.660.698	68.525	1.207.115	407.236	248.901	22.592.475	(1.207.410)	21.385.065

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Η ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες του Συγκροτήματος παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

	30 Σεπτεμβρίου 2016			31 Δεκεμβρίου 2015		
	Μεικτά δάνεια πριν από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια πριν από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση	Μεικτά δάνεια μετά από αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ενήμερα	10.896.147	(168.573)	10.727.574	10.442.903	(173.260)	10.269.643
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	2.488.188	(46.701)	2.441.487	3.048.929	(60.803)	2.988.126
Απομειωμένα	7.211.179	(773.410)	6.437.769	9.100.643	(973.347)	8.127.296
	20.595.514	(988.684)	19.606.830	22.592.475	(1.207.410)	21.385.065

Τα δάνεια σε καθυστέρηση είναι τα δάνεια με καθυστερημένες πληρωμές ή με υπέρβαση των εγκριμένων ορίων τους. Τα απομειωμένα δάνεια είναι τα δάνεια τα οποία δεν θεωρούνται πλήρως ανακτήσιμα και για τα οποία έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη απομείωσης σε ατομική βάση ή για τα οποία υφίστανται ζημιές κατά την αρχική αναγνώριση ή πελατών στην Υπηρεσία Ανάκτησης Χρεών.

Κατά το εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 οι συνολικές μη συμβατικές διαγραφές που αναγνωρίστηκαν από το Συγκρότημα ανήλθαν σε €425.043 χιλ. (έτος 2015: €172.670 χιλ.). Το υπόλοιπο των μεικτών δανείων αυτών των πελατών στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ήταν €264.052 χιλ., εκ των οποίων €11.076 χιλ. ήταν σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών αλλά δεν ήταν απομειωμένα και €103.083 χιλ. ήταν απομειωμένα.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είναι σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
Σε καθυστέρηση:	€000	€000
- μέχρι 30 μέρες	587.149	468.791
- από 31 μέχρι 90 μέρες	344.092	351.450
- από 91 μέχρι 180 μέρες	145.994	144.362
- από 181 μέχρι 365 μέρες	144.279	258.920
- πέραν του ενός έτους	1.266.674	1.825.406
	2.488.188	3.048.929

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που κατέχει το Συγκρότημα (στο βαθμό που αυτές μειώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο) για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είναι σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 είναι €1.993.242 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €2.466.960 χιλ.). Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων περιορίζεται στην μεικτή λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ποιότητα χαρτοφυλακίου δανείων και απαιτήσεων από πελάτες (συνέχεια)

Απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	30 Σεπτεμβρίου 2016		31 Δεκεμβρίου 2015	
	Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις	Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	Μεικτά δάνεια και απαιτήσεις	Εύλογη αξία εξασφαλίσεων
	€000	€000	€000	€000
Κύπρος	6.648.897	4.122.263	8.414.868	5.596.169
Ελλάδα	44.187	17.930	68.309	17.945
Ρωσία	190.377	86.456	247.319	94.417
Ηνωμένο Βασίλειο	35.005	15.699	56.584	10.821
Ρουμανία	292.713	67.368	313.563	170.080
	7.211.179	4.309.716	9.100.643	5.889.432

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται πιο πάνω έχει υπολογιστεί με βάση το βαθμό που οι εξασφαλίσεις αυτές μειώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο και περιορίζεται στην μεικτή λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες.

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Απομειωμένα:		
- χωρίς καθυστερήσεις	514.188	875.488
- μέχρι 30 μέρες	22.286	78.176
- από 31 μέχρι 90 μέρες	52.006	24.353
- από 91 μέχρι 180 μέρες	14.519	65.382
- από 181 μέχρι 365 μέρες	106.016	310.167
- πέραν του ενός έτους	6.502.164	7.747.077
	7.211.179	9.100.643

Έσοδα από τόκους απομειωμένων δανείων

Τα έσοδα από τόκους δανείων και απαιτήσεων από πελάτες περιλαμβάνουν τόκο στο ανακτήσιμο ποσό των απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ύψους €157.713 χιλ. (αντίστοιχη περίοδος 2015: €179.657 χιλ.).

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση

Η κίνηση των προβλέψεων για απομείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες, περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Άλλες χώρες	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	3.731.750	33.833	195.017	232.833	4.193.433
Διάλυση θυγατρικών	-	-	-	(6.154)	(6.154)
Εξαγορά θυγατρικής	(8.577)	-	-	-	(8.577)
Συναλλαγματικές και άλλες διαφορές	96.666	-	2.850	(3.627)	95.889
Διαγραφές απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(718.967)	-	(62.228)	(18.186)	(799.381)
Δεδουλευμένοι τόκοι απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(110.353)	(518)	(468)	(529)	(111.868)
Εισπράξεις από προηγούμενως διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	1.285	-	-	34	1.319
Επιβάρυνση για την περίοδο (Σημ. 11)	266.130	2.617	16.014	17.815	302.576
30 Σεπτεμβρίου	3.257.934	35.932	151.185	222.186	3.667.237
Απομείωση σε ατομική βάση	2.848.643	31.556	150.246	217.839	3.248.284
Συλλογική απομείωση	409.291	4.376	939	4.347	418.953

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

30 Σεπτεμβρίου 2015	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Άλλες χώρες	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	2.867.345	9.275	415.894	195.334	3.487.848
Πώληση δραστηριοτήτων στη Ρωσία	-	-	(238.012)	-	(238.012)
Συναλλαγματικές και άλλες διαφορές	66.423	-	4.729	2.028	73.180
Μεταφορά μεταξύ γεωγραφικών τομέων	(83.378)	6.329	-	77.049	-
Διαγραφές απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(87.527)	(16.700)	(60.723)	(59.583)	(224.533)
Δεδουλευμένοι τόκοι απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(158.407)	(1.100)	-	(40)	(159.547)
Εισπράξεις από προηγούμενως διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	2.561	-	-	3.916	6.477
Επιβάρυνση για την περίοδο - συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 11)	550.786	13.230	33.400	31.385	628.801
Επιβάρυνση για την περίοδο - μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Σημ. 8)	-	-	42.665	-	42.665
30 Σεπτεμβρίου	3.157.803	11.034	197.953	250.089	3.616.879
Απομείωση σε ατομική βάση	2.555.450	11.034	197.732	242.941	3.007.157
Συλλογική απομείωση	602.353	-	221	7.148	609.722

Δεν υπάρχουν δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που κατέχονται προς πώληση στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και 30 Σεπτεμβρίου 2015. Ο πιο πάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει την πρόβλεψη για απομείωση χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και ανειλημμένων υποχρεώσεων που περιλαμβάνεται στα 'Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις' (Σημ. 23).

Η ζημιά απομείωσης επιμετρείται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του δανείου και της παρούσας αξίας των εκτιμημένων μελλοντικών ταμειακών ροών, περιλαμβανομένων ταμειακών ροών που μπορεί να προκύψουν από εγγυήσεις και εμπράγματα εξασφαλίσεις.

Η λογιστική αξία του δανείου μειώνεται μέσω της χρήσης ενός λογαριασμού πρόβλεψης και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Δάνεια μαζί με τις σχετικές προβλέψεις τους, διαγράφονται όταν δεν υπάρχει ρεαλιστική προοπτική για μελλοντική ανάκτησή τους. Μέρος των διαγραφών, περιλαμβανομένων μη συμβατικών διαγραφών, μπορεί επίσης να προκύψει όταν εκτιμάται ότι δεν υπάρχει εφικτή προοπτική για ανάκτηση των μελλοντικών ταμειακών ροών. Επιπλέον οι διαγραφές μπορεί να αντικατοπτρίζουν ενέργειες αναδιάρθρωσης με πελάτες που υπόκεινται στους όρους συμφωνίας και την ικανοποιητική επίδοση.

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων από πελάτες περιλαμβανομένων των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που κατέχονται προς πώληση (συνέχεια)

Οι παραδοχές που έχουν γίνει αφορούν τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες ακινήτων, καθώς και το χρονικό ορίζοντα της ρευστοποίησης της εξασφάλισης, το κόστος φορολογίας και τα έξοδα ανάκτησης και μετέπειτα πώλησης της εξασφάλισης. Έχει χρησιμοποιηθεί ο ανάλογος δείκτης για τον υπολογισμό της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων, ενώ έγιναν παραδοχές με βάση ένα μακροοικονομικό σενάριο για τις μελλοντικές αλλαγές στις αξίες των ακινήτων. Το χρονικό πλαίσιο είσπραξης των εξασφαλίσεων ακινήτων έχει υπολογιστεί σε 3 έτη κατά μέσο όρο, με εξαίρεση συγκεκριμένων περιπτώσεων όπου έχει χρησιμοποιηθεί μια διαφορετική περίοδος βασισμένη σε συγκεκριμένα στοιχεία και περιστάσεις και για πελάτες της Υπηρεσίας Ανάκτησης Χρεών όπου έχει χρησιμοποιηθεί περίοδος κατά μέσο όρο 6 χρόνων. Σύμφωνα με τις περί της Απομείωσης Δανείων και των Διαδικασιών Διενέργειας Προβλέψεων Οδηγίες 2014 και 2015 της ΚΤΚ, η συσσωρευμένη μέση μελλοντική μεταβολή της αξίας των ακινήτων κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου έχει περιοριστεί στο μηδέν. Ο μέσος όρος της μείωσης ρευστότητας και εξόδων πωλήσεων που χρησιμοποιήθηκε στον υπολογισμό των προβλέψεων είναι 10% της τρέχουσας αγοραίας αξίας των ακινήτων για εκείνες τις εξασφαλίσεις για τις οποίες η αξία τους περιορίστηκε στο μηδέν και 10% της προβλεπόμενης αγοραίας αξίας των ακινήτων για εκείνες τις εξασφαλίσεις για τις οποίες η αξία τους αναμένεται να μειωθεί.

Οποιοσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές ή διαφορές μεταξύ των παραδοχών που έγιναν και των πραγματικών αποτελεσμάτων θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στα ποσά των απαιτούμενων προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων.

Ανάλυση ευαισθησίας

Το Συγκρότημα έχει προβεί σε ανάλυση ευαισθησίας σε συγκεκριμένες παραδοχές στην απομείωση δανείων σχετικά με το δανειακό χαρτοφυλάκιο στην Κύπρο με ημερομηνία αναφοράς 30 Σεπτεμβρίου 2016. Η επίδραση στις προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων παρουσιάζεται πιο κάτω.

	Αύξηση/(μείωση) στις προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων €000
<i>Αλλαγή στις παραδοχές προβλέψεων:</i>	
Αύξηση του χρονικού πλαισίου είσπραξης των εξασφαλίσεων από υποθήκες κατά 1 χρόνο (σε μέσο όρο 4 χρόνων) για τους πελάτες που είχαν αξιολογηθεί σε συλλογική βάση, εξαιρουμένων των πελατών στην Υπηρεσία Ανάκτησης Χρεών	27.557
Μείωση του χρονικού πλαισίου είσπραξης των εξασφαλίσεων από υποθήκες κατά 1 χρόνο (σε μέσο όρο 2 χρόνων) για τους πελάτες που είχαν αξιολογηθεί σε συλλογική βάση, εξαιρουμένων των πελατών στην Υπηρεσία Ανάκτησης Χρεών	(25.170)
Μείωση του πραγματικού ανακτήσιμου ποσού των εξασφαλίσεων πελατών που αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση με αναγνωρισμένη ζημιά απομείωσης και όλων των πελατών στην Υπηρεσία Ανάκτησης Χρεών κατά 5% σε σύγκριση με το αναμενόμενο ανακτήσιμο ποσό που εφαρμόστηκε στους υπολογισμούς προβλέψεων	108.175
Μείωση του πραγματικού ανακτήσιμου ποσού των εξασφαλίσεων πελατών που αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση με αναγνωρισμένη ζημιά απομείωσης και όλων των πελατών στην Υπηρεσία Ανάκτησης Χρεών κατά 10% σε σύγκριση με το αναμενόμενο ανακτήσιμο ποσό που εφαρμόστηκε στους υπολογισμούς προβλέψεων	217.377
Αύξηση του πραγματικού ανακτήσιμου ποσού των εξασφαλίσεων πελατών που αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση με αναγνωρισμένη ζημιά απομείωσης και όλων των πελατών στην Υπηρεσία Ανάκτησης Χρεών κατά 5% σε σύγκριση με το αναμενόμενο ανακτήσιμο ποσό που εφαρμόστηκε στους υπολογισμούς προβλέψεων	(106.829)
Αύξηση του πραγματικού ανακτήσιμου ποσού των εξασφαλίσεων πελατών που αξιολογήθηκαν σε ατομική βάση με αναγνωρισμένη ζημιά απομείωσης και όλων των πελατών στην Υπηρεσία Ανάκτησης Χρεών κατά 10% σε σύγκριση με το αναμενόμενο ανακτήσιμο ποσό που εφαρμόστηκε στους υπολογισμούς προβλέψεων	(211.926)
Αύξηση του χρονικού πλαισίου είσπραξης των εξασφαλίσεων κατά 1 χρόνο και μείωση ρευστοποίησης κατά 20%, πελατών που έχουν αξιολογηθεί ατομικά για απομείωση και με αναγνωρισμένη ζημιά απομείωσης και πελατών που έχουν αξιολογηθεί συλλογικά για απομείωση	70.061
Μείωση του χρονικού πλαισίου είσπραξης των εξασφαλίσεων κατά 1 χρόνο και αύξηση ρευστοποίησης κατά 20%, σε πελάτες που έχουν αξιολογηθεί ατομικά για απομείωση και με αναγνωρισμένη ζημιά απομείωσης και σε πελάτες που έχουν αξιολογηθεί συλλογικά για απομείωση	(67.161)

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ρυθμίσεις

Τα ρυθμιστικά μέτρα προκύπτουν στις περιπτώσεις στις οποίες ο πελάτης θεωρείται ότι δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στους όρους και τις προϋποθέσεις της σύμβασης λόγω οικονομικών δυσκολιών. Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις δυσκολίες, το Συγκρότημα αποφασίζει να τροποποιήσει τους όρους της σύμβασης παραχωρώντας στον πελάτη τη δυνατότητα να εξυπηρετήσει το χρέος ή να αναχρηματοδοτήσει τη σύμβαση, είτε μερικώς, είτε συνολικά.

Η πρακτική της επέκτασης ρυθμιστικών μέτρων συνιστά είτε προσωρινή είτε μόνιμη παραχώρηση συγκατάβασης στον πελάτη. Η παραχώρηση μπορεί να περιλαμβάνει την αναδιάρθρωση των συμβατικών όρων του δανείου ή την πληρωμή με κάποια μορφή εκτός από μετρητά, όπως μια διευθέτηση όπου ο δανειολήπτης μεταφέρει δεσμευμένες εξασφαλίσεις στο Συγκρότημα. Ως εκ τούτου, αποτελεί μια αντικειμενική ένδειξη απομείωσης και απαιτείται όπως αξιολογηθεί το ενδεχόμενο απομείωσης του δανείου.

Τροποποιήσεις σε δάνεια και απαιτήσεις που δεν επηρεάζουν διευθετήσεις σε πληρωμές, όπως η αναδιάρθρωση των εξασφαλίσεων ή ασφαλιστικών διευθετήσεων, δε θεωρούνται επαρκείς για την ένδειξη απομείωσης καθώς από μόνες τους δεν αποτελούν απαραίτητα ένδειξη πιστωτικών δυσκολιών που να επηρεάζουν την ικανότητα πληρωμής.

Δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης θεωρούνται όλα τα δάνεια για τα οποία το Συγκρότημα έχει προβεί σε τροποποίηση του προγράμματος αποπληρωμής (πρόβλεψη περιόδου χάριτος, αναστολή καταβολής μίας ή περισσότερων δόσεων, μείωση του ποσού της δόσης και/ή διαγραφή καθυστερημένων δόσεων κεφαλαίου ή τόκου) και τρεχούμενοι λογαριασμοί/παρatraβήγματα των οποίων το όριο έχει αυξηθεί με αποκλειστικό σκοπό την κάλυψη της υπέρβασης.

Ένας λογαριασμός για να πληροί τις προϋποθέσεις για αναδιάρθρωση πρέπει να πληροί συγκεκριμένα κριτήρια περιλαμβανομένου του κριτηρίου βιωσιμότητας της επιχείρησης του πελάτη. Ο βαθμός στον οποίο το Συγκρότημα προβαίνει σε αναδιάρθρωση λογαριασμών με βάση το πλαίσιο των υφιστάμενων πολιτικών του μπορεί να ποικίλει ανάλογα με την άποψή του για τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες και άλλους παράγοντες που μπορεί να αλλάξουν από χρόνο σε χρόνο. Επιπλέον, εξαιρέσεις από τις πολιτικές και τις πρακτικές μπορεί να γίνουν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις λόγω νομοθετικών ή κανονιστικών συμφωνιών ή εντολών.

Οι ρυθμίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν μέτρα για την αναδιάρθρωση της επιχείρησης του δανειολήπτη (λειτουργική αναδιάρθρωση) και/ή μέτρα για την αναδιάρθρωση χρηματοδότησης (χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση) του δανειολήπτη.

Οι επιλογές αναδιάρθρωσης δύναται να είναι βραχυπρόθεσμου ή μακροπρόθεσμου χαρακτήρα ή συνδυασμός των δύο. Το Συγκρότημα έχει αναπτύξει και διαδίδει βιώσιμες λύσεις αναδιάρθρωσης, οι οποίες είναι κατάλληλες για το δανειολήπτη και αποδεκτές από το Συγκρότημα.

Βραχυπρόθεσμες αναδιρθρώσεις ορίζονται ως οι λύσεις αναδιάρθρωσης με διάρκεια αποπληρωμής μικρότερη των δύο ετών. Στις περιπτώσεις δανείων για κατασκευή εμπορικών ακινήτων και για τη χρηματοδότηση έργων (project finance), η διάρκεια βραχυπρόθεσμων σχεδίων αναδιάρθρωσης δεν δύναται να υπερβεί τον ένα χρόνο.

Οι βραχυπρόθεσμες λύσεις αναδιρθρώσεων μπορεί να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Μόνο τόκοι: κατά τη διάρκεια μίας καθορισμένης βραχυπρόθεσμης περιόδου, καταβάλλεται μόνο ο τόκος των πιστωτικών διευκολύνσεων και δεν γίνεται καμία αποπληρωμή κεφαλαίου.
- Μειωμένες πληρωμές: μείωση του ποσού των δόσεων αποπληρωμής για μια καθορισμένη βραχυπρόθεσμη περίοδο, προκειμένου να προσαρμοστούν στη νέα κατάσταση ταμειακών ροών του δανειολήπτη.
- Κεφαλαιοποίηση καθυστερήσεων ή/και τόκων: η κεφαλαιοποίηση των καθυστερήσεων ή/και των δεδουλευμένων τόκων, δηλαδή απόληψη των καθυστερημένων οφειλών και κεφαλαιοποίηση των μη καταβληθέντων τόκων για αποπληρωμή βάσει του αναθεωρημένου προγράμματος.
- Περίοδος χάριτος: συμφωνία που επιτρέπει στο δανειολήπτη καθορισμένη καθυστέρηση αναφορικά με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αποπληρωμής συνήθως σε σχέση με το κεφάλαιο.
- Μείωση επιτοκίου: μόνιμη ή προσωρινή μείωση του επιτοκίου (σταθερού ή κυμαινόμενου) σε ένα δίκαιο και εφικτό επιτόκιο.

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Ρυθμίσεις (συνέχεια)

Οι μακροπρόθεσμες λύσεις αναδιάρθρωσεων μπορεί να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Παράταση της διάρκειας αποπληρωμής: παράταση της διάρκειας αποπληρωμής του δανείου, η οποία επιτρέπει τη μείωση του ποσού των δόσεων με την επέκταση των αποπληρωμών σε μεγαλύτερη περίοδο.
- Πρόσθετη εξασφάλιση: όταν λαμβάνονται πρόσθετα βάρη επί των μη βεβαρημένων περιουσιακών στοιχείων ως επιπρόσθετη εξασφάλιση από το δανειολήπτη, προκειμένου να αντισταθμιστεί ο υψηλότερος κίνδυνος έκθεσης και ως μέρος της διαδικασίας αναδιάρθρωσης.
- Ρύθμιση των κυρώσεων σε δανειακές συμβάσεις: προσωρινή ή μόνιμη κατάργηση κυρώσεων για παραβιάσεις συμβατικών όρων σε δανειακές συμβάσεις.
- Επαναπρογραμματισμός των πληρωμών: το υφιστάμενο συμβατικό πρόγραμμα αποπληρωμής προσαρμόζεται σε ένα νέο βιώσιμο πρόγραμμα αποπληρωμής το οποίο βασίζεται σε μία ρεαλιστική εκτίμηση, των τρέχουσων και προβλεπόμενων, ταμειακών ροών του δανειολήπτη.
- Ενίσχυση των υφιστάμενων εξασφαλίσεων: μία λύση αναδιάρθρωσης μπορεί για παράδειγμα να συνεπάγεται τη δέσμευση επιπρόσθετων εξασφαλίσεων, προκειμένου να αποζημιωθεί για τη μείωση στα επιτόκια ή για να σταθμιστούν τα πλεονεκτήματα που ο δανειολήπτης λαμβάνει από την αναδιάρθρωση.
- Νέες πιστωτικές διευκολύνσεις: δύναται να χορηγηθούν νέες πιστωτικές διευκολύνσεις ως μέρος της συμφωνίας αναδιάρθρωσης, οι οποίες μπορεί να συνεπάγονται τη δέσμευση πρόσθετων εξασφαλίσεων και στις περιπτώσεις διευθετήσεων μεταξύ πιστωτών, την εισαγωγή όρων προκειμένου να αντισταθμιστεί ο πρόσθετος κίνδυνος που αναλαμβάνει το Συγκρότημα παρέχοντας νέα χρηματοδότηση σε δανειολήπτη που παρουσιάζει οικονομικές δυσκολίες.
- Ενοποίηση χορηγήσεων: ενοποίηση αριθμού ανοιγμάτων σε ένα δάνειο, ή σε ένα περιορισμένο αριθμό δανείων.
- Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο (Debt/equity swaps): μέρος του χρέους μετατρέπεται σε μετοχικό κεφάλαιο το οποίο λαμβάνεται από το Συγκρότημα, ώστε το υπόλοιπο του χρέους να προσαρμόζεται στο σωστό μέγεθος βάσει των ταμειακών ροών του δανειολήπτη για να επιτρέψει στο Συγκρότημα να εισπράξει το λαβείν του από την αποπληρωμή της προσαρμοσμένης χορήγησης και την ενδεχόμενη πώληση του μετοχικού κεφαλαίου στην εταιρία. Η λύση αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε απομακρυσμένες περιπτώσεις και μόνο όταν έχουν εξαντληθεί όλες οι άλλες προσπάθειες για αναδιάρθρωση και μετά που διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με περιουσιακά στοιχεία (Debt/asset swaps): Συμφωνία μεταξύ του Συγκροτήματος και του δανειολήπτη για την οικειοθελή πώληση του εξασφαλισμένου περιουσιακού στοιχείου για την μερική ή ολική αποπληρωμή του δανείου. Το περιουσιακό στοιχείο μπορεί να αποκτηθεί από το Συγκρότημα και οποιοδήποτε υπόλοιπο δανείου να αναδιարθρωθεί με ένα κατάλληλο σχέδιο αποπληρωμής με βάση την επανεξετασμένη ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη.
- Διαγραφή χρεών: ακύρωση μέρους ή του συνολικού ποσού χορηγήσεων που παραμένει ανεξόφλητο από το δανειολήπτη. Το Συγκρότημα εφαρμόζει τη διαγραφή χρεών (debt forgiveness) μόνο σαν τελευταία επιλογή και σε σπάνιες περιπτώσεις, αφού λάβει υπόψη τη δυνατότητα αποπληρωμής του πελάτη στο χρονικό πλαίσιο που συμφωνήθηκε και την πιθανότητα η διαγραφή να οδηγήσει σε ηθικό κίνδυνο (moral hazard).
- Διαχωρισμός και πάγωμα: το χρέος του πελάτη διαχωρίζεται σε βιώσιμο και μη βιώσιμο μέρος. Το βιώσιμο μέρος αναδιαρθρώνεται και συνεχίζει να λειτουργεί. Το μη βιώσιμο μέρος 'παγώνεται' για την περίοδο της αναδιάρθρωσης του βιώσιμου μέρους. Στην λήξη της αναδιάρθρωσης, το παγωμένο μέρος είτε διαγράφεται κατά αναλογία (βασισμένο πάνω στην πραγματική αποπληρωμή του βιώσιμου μέρους) ή αναδιαρθρώνεται.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης

Οι παρακάτω πίνακες δείχνουν τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες του Συγκροτήματος που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης ανά κλάδο δραστηριότητας, γεωγραφική περιοχή και πιστωτική ποιοτική κατάταξη, καθώς και τις προβλέψεις για απομείωση και τις εμπράγματα εξασφαλίσεις που κατέχονται για τα δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης.

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
1 Ιανουαρίου	8.391.624	24.865	138.376	116.232	119.185	8.790.282
Νέα δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης μέσα στην περίοδο	847.572	-	-	50.106	18.216	915.894
Περιουσιακά στοιχεία που δεν τυγχάνουν πλέον αναδιάρθρωσης (περιλαμβανομένων αποπληρωμών)	(1.116.866)	(46)	(73.479)	(44.860)	(1.409)	(1.236.660)
Διαγραφές δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	(557.524)	-	-	(273)	(188)	(557.985)
Δεδουλευμένοι τόκοι δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	257.443	24	879	509	981	259.836
Συναλλαγματικές διαφορές	723	-	13.658	(14.184)	1.596	1.793
30 Σεπτεμβρίου	7.822.972	24.843	79.434	107.530	138.381	8.173.160
31 Δεκεμβρίου 2015						
1 Ιανουαρίου	7.024.847	75.778	234.659	136.421	184.585	7.656.290
Πώληση δραστηριοτήτων στην Ρωσία	-	-	(118.313)	-	-	(118.313)
Νέα δάνεια και απαιτήσεις που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης μέσα στο έτος	2.189.524	-	24.097	32.695	-	2.246.316
Περιουσιακά στοιχεία που δεν τυγχάνουν πλέον αναδιάρθρωσης (περιλαμβανομένων αποπληρωμών)	(1.125.219)	(35.927)	-	(66.606)	(32.396)	(1.260.148)
Διαγραφές δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	(80.896)	(16.700)	-	-	(33.888)	(131.484)
Δεδουλευμένοι τόκοι δανείων και απαιτήσεων που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης	337.231	1.714	10.424	5.538	1.687	356.594
Συναλλαγματικές διαφορές	46.137	-	(12.491)	8.184	(803)	41.027
31 Δεκεμβρίου	8.391.624	24.865	138.376	116.232	119.185	8.790.282

Η κατηγοριοποίηση των δανείων ως δάνεια που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης διακόπτεται όταν πληρούνται όλα τα απαιτούμενα κριτήρια της EAT για διακοπή της ταξινόμησης ως ρυθμιζόμενα δάνεια. Αυτά παρατίθενται στις αναφορές βάσει των Εκτελεστικών Τεχνικών Προτύπων (ΕΤΠ) της EAT σχετικά με τις αναδιρθρώσεις και τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Ποιότητα χαρτοφυλακίου

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ενήμερα	4.201.642	-	-	88.523	57.143	4.347.308
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	1.338.359	-	763	16.307	1.193	1.356.622
Απομειωμένα	2.282.971	24.843	78.671	2.700	80.045	2.469.230
	7.822.972	24.843	79.434	107.530	138.381	8.173.160
31 Δεκεμβρίου 2015						
Ενήμερα	3.636.868	-	-	84.829	60.182	3.781.879
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	1.591.934	-	699	29.229	297	1.622.159
Απομειωμένα	3.162.822	24.865	137.677	2.174	58.706	3.386.244
	8.391.624	24.865	138.376	116.232	119.185	8.790.282

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σημειώσεις στις Ενδιάμεσες Συνοπτικές Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Εύλογη αξία των εξασφαλίσεων

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Ρωσία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000
Ενήμερα	3.939.511	-	78.385	55.585	4.073.481
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	1.132.586	763	5.948	1.193	1.140.490
Απομειωμένα	1.910.007	48.233	2.582	23.077	1.983.899
	6.982.104	48.996	86.915	79.855	7.197.870
31 Δεκεμβρίου 2015					
Ενήμερα	3.360.868	-	84.722	59.930	3.505.520
Σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα	1.407.575	696	29.182	178	1.437.631
Απομειωμένα	2.709.602	49.297	1.668	39.696	2.800.263
	7.478.045	49.993	115.572	99.804	7.743.414

Η εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται πιο πάνω υπολογίστηκε με βάση το βαθμό στον οποίο η εξασφάλιση μετριάξει τον πιστωτικό κίνδυνο.

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ανά κλάδο της οικονομίας						
Εμπόριο	687.798	-	32.926	263	2.749	723.736
Βιομηχανία	215.966	-	15.154	-	1.263	232.383
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	641.591	-	-	10.354	5.586	657.531
Κατασκευές	1.715.863	-	8.558	10.641	24.826	1.759.888
Ακίνητα	1.117.031	-	-	63.375	103.335	1.283.741
Ιδιώτες	2.636.370	-	-	1.164	59	2.637.593
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	462.285	-	22.796	11.661	-	496.742
Λοιποί κλάδοι	346.068	24.843	-	10.072	563	381.546
	7.822.972	24.843	79.434	107.530	138.381	8.173.160
Ανά πελατειακό τομέα						
Μεγάλες επιχειρήσεις	3.688.889	24.843	74.349	90.803	136.892	4.015.776
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.714.074	-	5.085	15.633	1.430	1.736.222
Ιδιώτες						
- στεγαστικά	1.762.968	-	-	-	-	1.762.968
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	575.808	-	-	1.094	59	576.961
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	73.372	-	-	-	-	73.372
Διαχείριση περιουσίας	7.861	-	-	-	-	7.861
	7.822.972	24.843	79.434	107.530	138.381	8.173.160

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου (συνέχεια)

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη						
Μεγάλες επιχειρήσεις	680.604	24.843	74.349	90.803	136.710	1.007.309
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	504.087	-	5.085	15.633	1.430	526.235
Ιδιώτες						
- στεγαστικά	1.608.603	-	-	-	-	1.608.603
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	464.934	-	-	1.094	59	466.087
Αναδιρθώσεις χρεών						
- μεγάλες επιχειρήσεις	1.550.820	-	-	-	182	1.551.002
- επιχειρήσεις	892.412	-	-	-	-	892.412
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	814.471	-	-	-	-	814.471
Ανακτήσεις χρεών						
- μεγάλες επιχειρήσεις	565.053	-	-	-	-	565.053
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	395.516	-	-	-	-	395.516
- στεγαστικά	154.365	-	-	-	-	154.365
- λοιπά καταναλωτικά	110.874	-	-	-	-	110.874
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	73.372	-	-	-	-	73.372
Διαχείριση περιουσίας	7.861	-	-	-	-	7.861
	7.822.972	24.843	79.434	107.530	138.381	8.173.160

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)**Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)***Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου (συνέχεια)*

31 Δεκεμβρίου 2015	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ανά κλάδο της οικονομίας						
Εμπόριο	707.105	-	31.580	-	2.936	741.621
Βιομηχανία	282.449	-	14.207	136	1.258	298.050
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	743.585	-	-	7.072	6.196	756.853
Κατασκευές	2.155.778	-	8.081	14.862	2.444	2.181.165
Ακίνητα	1.069.156	-	-	59.190	82.739	1.211.085
Ιδιώτες	2.526.554	-	-	4.393	153	2.531.100
Επαγγελματικές και άλλες υπηρεσίες	584.836	-	84.508	19.517	22.697	711.558
Λοιποί κλάδοι	322.161	24.865	-	11.062	762	358.850
	8.391.624	24.865	138.376	116.232	119.185	8.790.282
Ανά πελατειακό τομέα						
Μεγάλες επιχειρήσεις	4.368.307	24.865	133.932	99.603	116.385	4.743.092
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	1.720.453	-	4.444	12.519	2.647	1.740.063
Ιδιώτες						
- στεγαστικά	1.685.668	-	-	-	-	1.685.668
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	568.986	-	-	4.110	153	573.249
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	42.481	-	-	-	-	42.481
Διαχείριση περιουσίας	5.729	-	-	-	-	5.729
	8.391.624	24.865	138.376	116.232	119.185	8.790.282

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)

Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου (συνέχεια)

31 Δεκεμβρίου 2015 (επαναπαρουσίαση)	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Ανά πελατειακό τομέα υφιστάμενης διαχείρισης του πελάτη						
Μεγάλες επιχειρήσεις	647.785	24.865	133.932	99.603	115.639	1.021.824
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	550.664	-	4.444	12.519	2.647	570.274
Ιδιώτες						
- στεγαστικά	1.562.149	-	-	-	-	1.562.149
- καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και λοιπά	468.368	-	-	4.110	153	472.631
Αναδιρθώσεις χρεών						
- μεγάλες επιχειρήσεις	1.768.782	-	-	-	626	1.769.408
- επιχειρήσεις	1.272.086	-	-	-	-	1.272.086
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	798.010	-	-	-	-	798.010
Ανακτήσεις χρεών						
- μεγάλες επιχειρήσεις	679.654	-	-	-	120	679.774
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις	371.779	-	-	-	-	371.779
- στεγαστικά	123.519	-	-	-	-	123.519
- λοιπά καταναλωτικά	100.618	-	-	-	-	100.618
Διεθνείς τραπεζικές εργασίες	42.481	-	-	-	-	42.481
Διαχείριση περιουσίας	5.729	-	-	-	-	5.729
	8.391.624	24.865	138.376	116.232	119.185	8.790.282

27. Διαχείριση κινδύνων - Πιστωτικός κίνδυνος (συνέχεια)**Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που έχουν τύχει αναδιάρθρωσης (συνέχεια)***Προβλέψεις για απομείωση*

30 Σεπτεμβρίου 2016	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ρουμανία	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Απομείωση σε ατομική βάση	952.015	24.843	60.041	1.852	56.235	1.094.986
Συλλογική απομείωση	202.206	-	378	303	1.613	204.500
	1.154.221	24.843	60.419	2.155	57.848	1.299.486
31 Δεκεμβρίου 2015						
Απομείωση σε ατομική βάση	1.144.475	22.966	113.177	1.396	35.694	1.317.708
Συλλογική απομείωση	207.106	-	49	266	1.813	209.234
	1.351.581	22.966	113.226	1.662	37.507	1.526.942

28. Διαχείριση κινδύνων – Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τιμές αγοράς από αλλαγές στα επιτόκια, στις τιμές συναλλάγματος και στις τιμές αξιών. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση του κινδύνου που προκύπτει από αυτές τις αλλαγές με στόχο την ελαχιστοποίηση της επίδρασης στα κέρδη και τα κεφάλαια. Το τμήμα παρακολουθεί επίσης τον κίνδυνο ρευστότητας και τον πιστωτικό κίνδυνο με αντισυμβαλλόμενους και χώρες. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις διάφορες πολιτικές και διαδικασίες που αφορούν τον κίνδυνο αγοράς.

Κίνδυνος επιτοκίων

Ο κίνδυνος επιτοκίων είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσει διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίων προκύπτει κυρίως λόγω του ετεροχρονισμού στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων σε περιουσιακά στοιχεία, υποχρεώσεις και στοιχεία εκτός ισολογισμού.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος η εύλογη αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσει διακυμάνσεις λόγω μεταβολών στις ισοτιμίες ξένου συναλλάγματος.

Κίνδυνος τιμών

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των μετοχών

Ο κίνδυνος ζημιών από μεταβολές στις τιμές των μετοχών προκύπτει από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των επενδύσεων σε μετοχές που κατέχει το Συγκρότημα.

Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων

Ο κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές των ομολόγων είναι ο κίνδυνος ζημιάς ως αποτέλεσμα δυσμενών μεταβολών στις τιμές των ομολόγων που έχει στην κατοχή του το Συγκρότημα. Οι τιμές των ομολόγων μεταβάλλονται όταν αλλάξει ο πιστωτικός κίνδυνος του εκδότη και/ή όταν αλλάξει το επιτόκιο για τους τίτλους σταθερού επιτοκίου. Το Συγκρότημα επενδύει σημαντικό μέρος των ρευστών περιουσιακών του στοιχείων σε ομόλογα, εκδομένα κυρίως από κυβερνήσεις και τράπεζες.

Το Συγκρότημα θεωρεί ότι το προφίλ του κινδύνου αγοράς παρέμεινε όμοιο με εκείνο που επικρατούσε στις 31 Δεκεμβρίου 2015, όπως παρουσιάζεται στη Σημείωση 45 των Ετήσιων Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων για το έτος 2015.

29. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης

Ο κίνδυνος ρευστότητας προκύπτει από την πιθανή αδυναμία του Συγκροτήματος να αποπληρώσει πλήρως ή έγκαιρα τις τρέχουσες και μελλοντικές υποχρεώσεις του. Στον κίνδυνο αυτό περιλαμβάνεται και η πιθανότητα το Συγκρότημα να χρειαστεί χρηματοδότηση σε υψηλότερα επιτόκια ή να πωλήσει περιουσιακά στοιχεία με έκπτωση για να αποπληρώσει πλήρως και έγκαιρα τις υποχρεώσεις του.

Αντικατοπτρίζει την πιθανότητα οι εισερχόμενες και εξερχόμενες πληρωμές να μην αντιστοιχούν μεταξύ τους και λαμβάνει υπόψη τις μη αναμενόμενες καθυστερήσεις στις αποπληρωμές ή απροσδόκητα υψηλές εκροές. Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει επίσης τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης του χαρτοφυλακίου των περιουσιακών στοιχείων και τον κίνδυνο μη ρευστοποίησης μιας θέσης σε σωστό χρονικό πλαίσιο, με λογικούς όρους.

Για να περιοριστεί αυτός ο κίνδυνος, η διοίκηση στοχεύει στην επίτευξη διαφοροποιημένων πηγών χρηματοδότησης πέραν από την κύρια καταθετική βάση του Συγκροτήματος, και έχει υιοθετήσει μια πολιτική διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με κύριο γνώμονα τη ρευστότητα και την παρακολούθηση των ταμειακών ροών και της ρευστότητας σε καθημερινή βάση. Το Συγκρότημα έχει αναπτύξει διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και σχέδια έκτακτης ανάγκης για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας. Αυτές περιλαμβάνουν την εκτίμηση των αναμενόμενων ταμειακών ροών και της διαθεσιμότητας εξασφαλίσεων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την εξασφάλιση επιπλέον χρηματοδότησης, εάν απαιτηθεί.

29. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Διοίκηση και δομή

Το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει την πολιτική διάθεσης ανάληψης κινδύνων ρευστότητας του Συγκροτήματος ως το επίπεδο κινδύνου στο οποίο πρέπει να λειτουργεί το Συγκρότημα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, εγκρίνει την Πολιτική Διαχείρισης Ρευστότητας και επανεξετάζει, σχεδόν σε κάθε συνεδρίαση, την κατάσταση ρευστότητας του Συγκροτήματος. Επίσης παρέχεται πληροφόρηση για τις εισροές/εκροές.

Η επιτροπή ALCO είναι υπεύθυνη για να καθορίζει τις πολιτικές για αποτελεσματική διαχείριση και παρακολούθηση της ρευστότητας στο Συγκρότημα. Παρακολουθεί επίσης τη θέση ρευστότητας των κύριων τραπεζικών μονάδων τουλάχιστον σε μηνιαία βάση. Η επιτροπή ALCO της Bank of Cyprus UK Ltd είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση της θέσης ρευστότητας της μονάδας και για τον έλεγχο συμμόρφωσης με τις εγκεκριμένες πολιτικές. Δεδομένης της τρέχουσας θέσης ρευστότητας της Εταιρίας, η επιτροπή ALCO θεωρεί την παρακολούθηση των ρευστών διαθέσιμων και των ταμειακών εισροών/εκροών της Εταιρίας στην Κύπρο, ως υψίστης σημασίας.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της ρευστότητας σε επίπεδο Συγκροτήματος και για την επίβλεψη των δραστηριοτήτων της τραπεζικής μονάδας κάθε χώρας, για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με εσωτερικές και εποπτικές πολιτικές αναφορικά με τη ρευστότητα και για την παροχή καθοδήγησης ως προς τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται αναφορικά με τις ανάγκες ρευστότητας. Μεσοπρόθεσμος στόχος της κάθε μονάδας είναι να διαχειρίζεται τη ρευστότητα της και να χρηματοδοτεί τις δικές της ανάγκες. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος αξιολογεί σε συνεχή βάση και ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα την επιτροπή ALCO για την επάρκεια των ρευστών διαθεσίμων και προβαίνει σε ενέργειες για ενίσχυση της ρευστότητας του Συγκροτήματος.

Η ρευστότητα παρακολουθείται επίσης σε ημερήσια βάση από το τμήμα Κινδύνου Αγοράς, ένα ανεξάρτητο τμήμα, υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης της κάθε μονάδας χωριστά, καθώς και του Συγκροτήματος στο σύνολό του, με τους εσωτερικούς κανονισμούς και όρια, καθώς και τα όρια που θέτουν οι εποπτικές αρχές στις χώρες όπου δραστηριοποιείται το Συγκρότημα. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει τουλάχιστον μηνιαίως την επιτροπή ALCO για την εποπτική θέση ρευστότητας των διαφόρων μονάδων του Συγκροτήματος. Επίσης παρουσιάζει τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στην επιτροπή ALCO τουλάχιστον σε τριμηνία βάση.

Η ρευστότητα ελέγχεται και διευθύνεται σε συνεχή βάση μέσω:

- (i) Διάθεση ανάληψης κινδύνου: συστάθηκε ομάδα διάθεσης ανάληψης κινδύνου Συγκροτήματος σε συνδυασμό με τα κατάλληλα όρια για τη διαχείριση όλων των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων ρευστότητας.
- (ii) Πολιτική ρευστότητας: καθορίζει τις αρμοδιότητες για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας καθώς και το πλαίσιο και τα όρια.
- (iii) Όρια ρευστότητας: μια σειρά από εσωτερικά και ρυθμιστικά όρια παρακολουθούνται σε ημερήσια, μηνιαία και τριμηνιαία βάση. Έχει εισηχθεί ένα σύστημα φωτεινού σηματοδότη (RAG), προκειμένου να εντοπίσει περιπτώσεις επιδείνωσης των δεικτών, όπου ισχύει.
- (iv) Δείκτες έγκαιρης προειδοποίησης: παρακολουούθηση μιας σειράς δεικτών της αγοράς για τα πρώτα σημάδια του κινδύνου ρευστότητας στην αγορά ή ειδικά για το Συγκρότημα. Αυτοί είναι σχεδιασμένοι για να εντοπίσουν την εμφάνιση αυξημένου κινδύνου ρευστότητας για να μεγιστοποιήσουν το διαθέσιμο χρόνο για την εκτέλεση των κατάλληλων περιοριστικών μέτρων.
- (v) Σχέδιο Χρηματοδότησης Εκτάκτου Ανάγκης: διατήρηση Σχεδίου Χρηματοδότησης Εκτάκτου Ανάγκης το οποίο έχει σχεδιαστεί για να παρέχει ένα πλαίσιο για να διαχειρίζεται αποτελεσματικά μια κρίση ρευστότητας. Το σχέδιο αυτό παρέχει ένα σχέδιο επικοινωνίας και περιλαμβάνει δράσεις διαχείρισης για να ανταποκριθεί στις πιέσεις ρευστότητας.
- (vi) Σχέδιο Ανάκαμψης: το Συγκρότημα έχει αναπτύξει ένα Σχέδιο Ανάκαμψης. Οι βασικοί στόχοι είναι να παρέχει στο Συγκρότημα μια σειρά από επιλογές για να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα της επιχείρησης σε πιέσεις, να καθορίσει Δείκτες Έγκαιρης Προειδοποίησης και Ανάκαμψης και να επιτρέψει στο Συγκρότημα να είναι επαρκώς προετοιμασμένο να ανταποκριθεί σε ακραίες συνθήκες.

29. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Διαδικασία παρακολούθησης

Καθημερινή

Η καθημερινή παρακολούθηση των ταμειακών ροών και των άμεσα ρευστών διαθεσίμων είναι σημαντική για να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη συνέχιση των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος. Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοιμάζει σχετική έκθεση για υποβολή στην ΚΤΚ και ΕΚΤ/Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ΕΕΜ), υποδεικνύοντας τις ταμειακές εισροές και εκροές οι οποίες παρατηρήθηκαν σε υπόλοιπα πελατών και σε άλλα υπόλοιπα, καθώς επίσης και το αρχικό και τελικό υπόλοιπο μετρητών. Επίσης, η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος παρακολουθεί σε ημερήσια βάση τις εισροές και εκροές στα κύρια νομίσματα τα οποία χρησιμοποιεί το Συγκρότημα.

Από το Μάιο 2016, το τμήμα Κινδύνου Αγοράς διενεργεί ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για κρίση στην Τράπεζα, κρίση στην αγορά και συνδυασμό των δύο προηγούμενων. Η απαίτηση είναι να έχει επαρκή αποθέματα ρευστότητας για να μπορέσει η Εταιρία να επιβιώσει για δύο εβδομάδες σε περίοδο κρίσης και να έχει η Εταιρία επαρκή ικανότητα να αυξήσει τη χρηματοδότηση για περίοδο 3 μηνών για όλα τα σενάρια.

Τα αποθέματα ρευστότητας αποτελούνται από: χαρτονομίσματα, υπόλοιπα με την ΚΤΚ (εξαιρουμένων των Ελάχιστων Αποθεματικών (MRR)), διατραπεζικούς τρεχούμενους λογαριασμούς, τοποθετήσεις σε χρηματαγορά μέχρι τον ορίζοντα αντοχής, διαθέσιμο πιστωτικό όριο ΕΚΤ και μη επιβαρυνόμενα/διαθέσιμα ομόλογα ρευστότητας σε τρέχουσες τιμές αγοράς μείον ένα ποσοστό περικοπής.

Ο σχεδιασμός των ασκήσεων αντοχής ακολούθησε τις βέλτιστες οδηγίες και βασίστηκε στους κινδύνους ρευστότητας που αναγνωρίζονται διεθνώς από την Προληπτική Εποπτική Αρχή (ΠΕΑ) και τη ΔΕΕΑ της ΕΑΤ. Οι παραδοχές των ασκήσεων αντοχής περιλαμβάνονται στην Πολιτική Ρευστότητας του Συγκροτήματος, οι οποίες εξετάζονται σε ετήσια βάση και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ωστόσο, κάθε φορά που κρίνεται αναγκαίο να τροποποιηθούν οι παραδοχές κατά τη διάρκεια του έτους, ζητείται έγκριση από την Επιτροπή ALCO και την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα κύρια θέματα στα διάφορα σενάρια είναι: εκροές καταθέσεων, χρηματοδότηση από αγορές (wholesale funding), αποπληρωμές δανείων, ανειλημμένες υποχρεώσεις εκτός ισολογισμού, εμπορεύσιμα χρεόγραφα και εξασφαλίσεις μετρητών για παράγωγα.

Εβδομαδιαία

Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοιμάζει σε εβδομαδιαία βάση, κατάσταση που παρουσιάζει την ασυμφωνία ρευστότητας του Ευρώ και ξένων νομισμάτων η οποία υποβάλλεται στην ΚΤΚ.

Μηνιαία

Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ετοιμάζει εκθέσεις που αφορούν τη συμμόρφωση με εσωτερικούς και εποπτικούς δείκτες ρευστότητας για όλες τις τραπεζικές μονάδες και για το Συγκρότημα οι οποίες υποβάλλονται στην Επιτροπή ALCO, στην Εκτελεστική Επιτροπή και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου του Συγκροτήματος. Υπολογίζονται επίσης οι αναμενόμενες ροές σε σενάρια ακραίων καταστάσεων και συγκρίνονται με τα προβλεπόμενα διαθέσιμα αποθέματα ρευστότητας για τον υπολογισμό των ημερών επιβίωσης. Επίσης παρουσιάζονται στην Επιτροπή ALCO τα ποσοστά ανανέωσης των καταθέσεων τακτής προθεσμίας και οι καταθέσεις ανά ληκτότητα.

Το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει μηνιαίως την ΚΤΚ/ΕΚΤ για τον Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (ΔΚΡ) και για τα Πρόσθετα Μέτρα Παρακολούθησης της Ρευστότητας.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος ετοιμάζει έκθεση ρευστότητας, η οποία υποβάλλεται στην επιτροπή ALCO και την Εκτελεστική Επιτροπή σε μηνιαία βάση. Η έκθεση υποδεικνύει τη θέση ρευστότητας της Εταιρίας, πληροφορίες για μηνιαίες πελατειακές ροές, καθώς και σημαντικές εξελίξεις που αφορούν τη ρευστότητα. Επιπλέον, η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος ετοιμάζει έκθεση για τις αναμενόμενες ταμειακές ροές που καλύπτει περίοδο ενός μήνα και δύο μηνών και αποστέλλεται στην ΕΚΤ/ΕΕΜ/ΚΤΚ.

29. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Διαδικασία παρακολούθησης (συνέχεια)

Τριμηνιαία

Τα αποτελέσματα των καθημερινών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για κρίση, παρουσιάζονται στην Επιτροπή ALCO και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου σε τριμηνιαία βάση. Επιπλέον, το τμήμα Κινδύνου Αγοράς ενημερώνει την ΚΤΚ/ΕΚΤ σε τριμηνιαία βάση για τον Δείκτη Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (ΔΚΣΧ), το Δείκτη Μόχλευσης και διάφορες άλλες εκθέσεις ρευστότητας, που περιλαμβάνονται στη βραχυπρόθεσμη άσκηση του ΕΕΜ με βάση τις οδηγίες της ΔΕΕΑ.

Ετήσια

Το Συγκρότημα ετοιμάζει σε ετήσια βάση την έκθεση του για την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Ρευστοτικής Επάρκειας (ΕΔΑΡΕ). Η έκθεση για το έτος 2015, εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο και υποβλήθηκε στην ΚΤΚ και την ΕΚΤ εντός της προθεσμίας που ήταν στις 30 Απριλίου 2016.

Το Συγκρότημα, σαν μέρος των διαδικασιών του για παρακολούθηση και διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, διαθέτει Σχέδιο Χρηματοδότησης Εκτάκτου Ανάγκης για τη διαχείριση δυσκολιών ρευστότητας. Στο σχέδιο, αναλύονται τα μέτρα που θα ληφθούν όταν παρουσιαστούν προβλήματα στη ρευστότητα, τα οποία κλιμακώνονται με ειδική σύγκλιση της επιτροπής ALCO. Το σχέδιο καθορίζει τα μέλη της Επιτροπής καθώς και μία σειρά πιθανών μέτρων που μπορεί να ληφθούν. Αυτό το σχέδιο καθώς και η Πολιτική Ρευστότητας του Συγκροτήματος αναθεωρούνται από την επιτροπή ALCO τουλάχιστον χρονιαία κατά τη διάρκεια της ΕΔΑΡΕ. Η επιτροπή ALCO υποβάλλει την επικαιροποιημένη πολιτική με εισηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου για έγκριση. Η εγκεκριμένη πολιτική κοινοποιείται στον ΕΕΜ.

Δείκτες ρευστότητας

Ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων επί του συνόλου των καταθέσεων και άλλων υποχρεώσεων που λήγουν τους επόμενους δώδεκα μήνες ετοιμάζεται σε μηνιαία βάση από το τμήμα Κινδύνου Αγοράς και παρακολουθείται από την επιτροπή ALCO. Τα ρευστά διαθέσιμα ορίζονται ως μετρητά, καταθέσεις στη διατραπεζική αγορά που λήγουν εντός τριάντα ημερών, καθώς και ομόλογα και μετοχές, με περικοπές σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες των εποπτικών αρχών. Οι συνολικές καταθέσεις αποτελούνται από όλες τις καταθέσεις πελατών ανεξάρτητα από τη λήξη τους και οι άλλες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν όλες τις μη πελατειακές καταθέσεις/υποχρεώσεις που λήγουν εντός των επόμενων δώδεκα μηνών.

Ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων του Συγκροτήματος ήταν ως ακολούθως:

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	%	%
Τέλος λογιστικής περιόδου/έτους	15,79	18,25
Μέσος μηνιαίος δείκτης	16,24	18,31
Μέγιστος μηνιαίος δείκτης	17,22	21,62
Ελάχιστος μηνιαίος δείκτης	14,48	15,64

Οι ελάχιστοι δείκτες ρευστότητας για τις δραστηριότητες στην Κύπρο όπως καθορίζονται από την ΚΤΚ ανέρχονται σε: 20% για το Ευρώ και 70% για τα ξένα νομίσματα. Σημειώνεται ότι στον υπολογισμό των πιο πάνω δεικτών, καθώς και για τη ρυθμιστική έκθεση της ΚΤΚ, ο Μηχανισμός Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) θεωρείται ως μακροπρόθεσμη υποχρέωση. Επί του παρόντος, η Εταιρία δεν πληροί τις εποπτικές απαιτήσεις ρευστότητας σε σχέση με τις δραστηριότητες της στην Κύπρο και βασίζεται στην συνεχιζόμενη ανοχή των εποπτικών αρχών.

Κατά τις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015 οι άλλες τραπεζικές μονάδες του Συγκροτήματος πληρούσαν τους εποπτικούς δείκτες ρευστών διαθεσίμων.

29. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Δείκτες ρευστότητας (συνέχεια)

Ο δείκτης δανείων και απαιτήσεων προς καταθέσεις πελατών παρουσιάζεται πιο κάτω:

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	%	%
Τέλος λογιστικής περιόδου/έτους	101,60	120,92
Μέσος δείκτης τριμήνου	112,79	133,57
Μέγιστος δείκτης τριμήνου	120,92	141,48
Ελάχιστος δείκτης τριμήνου	101,60	120,92

Πηγές χρηματοδότησης

Επί του παρόντος τις κύριες πηγές ρευστότητας του Συγκροτήματος αποτελούν η καταθετική του βάση και η χρηματοδότηση από κεντρικές τράπεζες, είτε μέσω πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος είτε μέσω του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA).

Η εξάρτηση για χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) μειώθηκε από το ψηλότερο επίπεδο ύψους €11,4 δις τον Απρίλιο 2013. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, η χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) ανήλθε σε €1,3 δις (31 Δεκεμβρίου 2015: €3,8 δις) (Σημ. 21).

Η ρευστότητα που αντλείται από κεντρικές τράπεζες υπόκειται στους σχετικούς κανονισμούς και πρέπει να έχει ως εξασφάλιση αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία.

Η χρηματοδότηση προς το Συγκρότημα μέσω του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) έχει βραχυπρόθεσμη λήξη, συνήθως 2-4 εβδομάδες. Η χρηματοδότηση από πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος έχει εύρος διάρκειας από βραχυπρόθεσμες πράξεις σε μακροπρόθεσμες πράξεις. Επί του παρόντος, το Συγκρότημα δανείζεται σε βραχυπρόθεσμη λήξη, μέσω εβδομαδιαίων πράξεων παροχής ρευστότητας (Πράξεις Κύριας Αναχρηματοδότησης).

Τον Μάιο του 2016, η Εταιρία άντλησε νέα χρηματοδότηση μέσω των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος χρησιμοποιώντας ως εξασφάλιση σύνολο ομαδοποιημένων στεγαστικών δανείων τα οποία πληρούν τα κριτήρια καταλληλότητας του Πλαισίου των πρόσθετων δανειακών απαιτήσεων όπως περιγράφονται στις περί της Εφαρμογής του Πλαισίου της Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωσυστήματος Οδηγίες του 2015 και 2016.

Επιπρόσθετα, το Μάιο του 2016 η Εταιρία διεκπεραίωσε την πρώτη από το 2013 συναλλαγή χρηματοδότησης έναντι εξασφάλισης (υπό μορφή συναλλαγής συμφωνίας επαναγοράς), η οποία αποπληρώθηκε μερικώς τον Αύγουστο 2016 και τερματίστηκε πλήρως από την Εταιρία τον Οκτώβριο 2016.

Το 2014, το Συγκρότημα συμμετείχε στις ΣΠΠΜΑ της ΕΚΤ για ποσό ύψους €500 εκατ. Στις 29 Ιουνίου 2016 η Εταιρία αποπλήρωσε την χρηματοδότηση μέσω ΣΠΠΜΑ ύψους €500 εκατ. μέσω χρηματοδότησης από τις Πράξεις Κύριας Αναχρηματοδότησης.

Χρηματοδότηση προς θυγατρικές

Η χρηματοδότηση από την Εταιρία προς τις θυγατρικές της, για σκοπούς ρευστότητας, είναι πληρωτέα σύμφωνα με τους όρους των σχετικών συμφωνιών. Για δανεισμό που δίδεται για κεφαλαιακή ενίσχυση (δανειακό κεφάλαιο μειωμένης εξασφάλισης) απαιτείται συνήθως η προέγκριση των εποπτικών αρχών για αποπληρωμή πριν τη λήξη και για την Bank of Cyprus UK Ltd απαιτείται επίσης έγκριση για την τελική αποπληρωμή. Οι θυγατρικές της Εταιρίας, Bank of Cyprus UK Ltd και Bank of Cyprus (Channel Islands) Ltd, δεν μπορούν να έχουν τοποθετήσεις με το Συγκρότημα πέραν των μέγιστων ορίων που καθορίζονται από την τοπική εποπτική αρχή.

Οποιαδήποτε καινούρια χρηματοδότηση στις θυγατρικές, χρειάζεται έγκριση από την ΕΚΤ και την ΚΤΚ.

Οι θυγατρικές θα μπορούν να διανέμουν μερίσματα σε μετρητά στην Εταιρία, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παραβιάζουν τις εποπτικές απαιτήσεις όσον αφορά το κεφάλαιο και τη ρευστότητα τους. Επί του παρόντος, υπάρχουν συγκεκριμένες θυγατρικές για τις οποίες υπάρχει εισήγηση από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές για αποφυγή της διανομής μερίσματος.

29. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Απαιτήσεις εγγυήσεων

Η λογιστική αξία των επιβαρυνμένων περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015, συνοψίζεται πιο κάτω:

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Μετρητά και άλλα ρευστά διαθέσιμα	176.724	154.896
Επενδύσεις	477.220	892.728
Δάνεια και απαιτήσεις	9.322.569	12.882.139
Ακίνητα	92.698	93.500
	10.069.211	14.023.263

Τα μετρητά χρησιμοποιούνται κυρίως για να καλύψουν εξασφαλίσεις που χρειάζονται για (i) παράγωγα και συμφωνίες επαναγοράς, (ii) εμπορικές συναλλαγές και εγγυητικές που εκδόθηκαν και (iii) το καλυμμένο αξιόγραφο.

Οι επενδύσεις χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφάλιση για συμφωνίες επαναγοράς με εμπορικές τράπεζες καθώς επίσης και ως συμπληρωματικά περιουσιακά στοιχεία για το καλυμμένο αξιόγραφο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις που παρουσιάζονται ως επιβαρυνόμενα στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015 χρησιμοποιούνται κυρίως ως εξασφάλιση για χρηματοδότηση από την ΚΤΚ, το καλυμμένο αξιόγραφο και την ΕΚΤ.

Στην περίπτωση του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA), όπου η εξασφάλιση συνήθως δεν αποδεσμεύεται κατά την πληρωμή της χρηματοδότησης, μπορεί να υπάρξει ένα εγγενές απόθεμα που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για περαιτέρω χρηματοδότηση αν απαιτείται.

Τον Αύγουστο του 2016, η Εταιρία ακύρωσε δύο ομόλογα εγγυημένα από την Κυπριακή Δημοκρατία, ύψους €500 εκατ. το καθένα. Τα ομόλογα έφεραν ετήσιο σταθερό επιτόκιο 5%. Τα ομόλογα ήταν εγγυημένα από την Κυπριακή Δημοκρατία και είχαν εκδοθεί σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία και τα διατάγματα για τον περί της 'Παραχώρησης Κυβερνητικών Εγγυήσεων για τη Σύναψη Δανείων και/ή την Έκδοση Ομολόγων από Πιστωτικά Ιδρύματα Νόμο'. Η υποχρέωση από την έκδοση αυτών των ομολόγων δεν παρουσιάζονταν στα ομολογιακά δάνεια στον ενοποιημένο ισολογισμό, γιατί οι σχετικοί τίτλοι που εκδόθηκαν κατέχονταν εξ' ολοκλήρου από την Εταιρία. Τα ομόλογα ήταν εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και ήταν ενεχυριασμένα ως εξασφάλιση για τη λήψη χρηματοδότησης από κεντρικές τράπεζες. Τον Ιούνιο 2016, αποδεσμεύτηκε το ένα ομόλογο από το εξασφαλισμένο χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA). Λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική μείωση στη χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA), το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας σε συνεδρία του που πραγματοποιήθηκε στις 16 Αυγούστου 2016, αποφάσισε να προχωρήσει με την ακύρωση των δύο ομολόγων. Δεδομένης της απόφασης για ακύρωση, η ΚΤΚ αποδέσμευσε και το δεύτερο ομόλογο στις 19 Αυγούστου 2016. Τα δύο ομόλογα ακυρώθηκαν στις 25 Αυγούστου 2016 κατόπιν λήψης όλων των εγκρίσεων/συγκαταθέσεων από τις αρμόδιες αρχές.

Η Εταιρία διατηρεί πρόγραμμα για την έκδοση Καλυμμένου Αξιόγραφου σύμφωνα με τον περί Καλυμμένων Αξιογράφων Νόμο της Κύπρου και την περί Καλυμμένων Αξιογράφων Οδηγία της ΚΤΚ.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, η Εταιρία εξέδωσε το Δεκέμβριο του 2011 καλυμμένα αξιόγραφα ύψους €1.000 εκατ. Τα καλυμμένα αξιόγραφα που εκδόθηκαν είχαν διάρκεια λήξης τριών ετών με δικαίωμα επέκτασης ενός έτους, έφεραν επιτόκιο ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο euribor πλέον 1,25% σε τριμηνιαία βάση και διαπραγματεύονταν στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου.

Οι όροι του καλυμμένου αξιογράφου ύψους €1.000 εκατ. το οποίο είναι εξασφαλισμένο με ενυπόθηκα οικιστικά δάνεια στην Κύπρο τροποποιήθηκαν τον Ιούνιο 2014 και η ημερομηνία λήξης τους άλλαξε για τις 12 Ιουνίου 2017 με δικαίωμα επέκτασης ενός έτους και με επιτόκιο ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο euribor πλέον 3,25% σε τριμηνιαία βάση. Όλα τα αξιόγραφα που εκδόθηκαν κατέχονται εξ' ολοκλήρου από την Εταιρία.

29. Διαχείριση κινδύνων - Κίνδυνος ρευστότητας και χρηματοδότησης (συνέχεια)

Απαιτήσεις εγγυήσεων (συνέχεια)

Στις 29 Σεπτεμβρίου 2015 τροποποιήθηκαν οι όροι του προγράμματος για την έκδοση καλυμμένου αξιόγραφου και του διακρατούμενου καλυμμένου αξιόγραφου ύψους €1.000 εκατ. σε Conditional Pass-Through. Στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης, το υπόλοιπο του διακρατούμενου καλυμμένου αξιόγραφου που εκκρεμεί μειώθηκε σε €650 εκατ. με νέα ημερομηνία λήξης στις 12 Δεκεμβρίου 2018. Η πιστωτική αξιολόγηση του καλυμμένου αξιόγραφου αναβαθμίστηκε στην επενδυτική κατηγορία (investment grade) και αποτελεί αποδεκτό περιουσιακό στοιχείο για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος.

Από τις 2 Οκτωβρίου 2015, το καλυμμένο αξιόγραφο χρησιμοποιείται ως εξασφάλιση για δανεισμό από την ΕΚΤ. Μέσω αυτής της συναλλαγής η Εταιρία άντλησε χρηματοδότηση ύψους €550 εκατ. από την ΕΚΤ. Πριν από την αναβάθμιση του, το καλυμμένο αξιόγραφο χρησιμοποιείτο ως εξασφάλιση για χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA).

Τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως εξασφάλιση για το καλυμμένο αξιόγραφο περιλαμβάνονται ήδη στον πιο πάνω πίνακα.

Η Κύπρος εξήλθε από τη Σύμβαση Δανειακής Διευκόλυνσης το Μάρτιο 2016. Οι αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας από τους κύριους οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας συνεχίζουν να είναι κάτω από τον επενδυτικό βαθμό. Ως αποτέλεσμα, η ΕΚΤ δεν μπορεί πλέον να αποδέχεται τα ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας στο πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων, ή ως αποδεκτή εξασφάλιση για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, όπως ίσχυε, λόγω του ότι η χώρα ήταν κάτω από ένα πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής. Αυτό οδήγησε στην αποπληρωμή χρηματοδότησης από την ΕΚΤ στο τέλος Μαρτίου 2016 για ποσό ύψους €100 εκατ. η οποία ήταν εξασφαλισμένη με ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας και μείωσε σημαντικά τα διαθέσιμα αποθεματικά της ΕΚΤ (τα διαθέσιμα αποθεματικά αντιπροσωπεύουν το ποσό που θα μπορούσε να διατεθεί από την ΕΚΤ βάσει των εξασφαλίσεων που εκχωρήθηκαν). Ωστόσο, τα ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας τα οποία είναι μη εξασφαλισμένα μπορούν να θεωρηθούν ως αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για εξασφάλιση για σκοπούς χρηματοδότησης από τον Μηχανισμό Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA).

Τον Αύγουστο του 2016 η ΚΤΚ αποδέσμευσε δάνεια και απαιτήσεις συμβατικής αξίας €2 δις τα οποία εξασφάλιζαν χρηματοδότηση μέσω του Μηχανισμού Παροχής Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) και τον Οκτώβριο του 2016 αποδέσμευσε επιπρόσθετα δάνεια και απαιτήσεις συμβατικής αξίας €2,5 δις.

30. Διαχείριση κεφαλαίου

Ο κύριος στόχος της διαχείρισης κεφαλαίου του Συγκροτήματος είναι η διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις σχετικές εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, καθώς επίσης και η διατήρηση ισχυρών δεικτών πιστοληπτικής διαβάθμισης και υγιών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας έτσι ώστε να μπορεί να υποστηρίξει τις εργασίες του και να μεγιστοποιεί την αξία προς τους μετόχους του.

Οι κανονισμοί κεφαλαιακής επάρκειας που διέπουν τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος καθορίζονται από την ΚΤΚ/ΕΚΤ.

Το Συγκρότημα συμμορφώνεται με τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις (Πυλώνας I και Πυλώνας II).

Επιπρόσθετα, θυγατρικές εταιρίες του Συγκροτήματος που διεξάγουν τραπεζικές εργασίες στο εξωτερικό συμμορφώνονται με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τοπικών εποπτικών αρχών στις χώρες όπου λειτουργούν. Οι θυγατρικές ασφαλιστικές εταιρίες του Συγκροτήματος συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιριών, περιλαμβανομένου του ελάχιστου περιθωρίου φερεγγυότητας. Οι ρυθμισμένες επενδυτικές εταιρίες του Συγκροτήματος συμμορφώνονται με τις εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις των νόμων και κανονισμών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τα εποπτικά κεφάλαια γνωστοποιούνται στις Επιπρόσθετες Γνωστοποιήσεις Κινδύνων και Διαχείρισης Κεφαλαίου (μη ελεγμένες), οι οποίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Συγκροτήματος www.bankofcyprus.com (Σχέσεις Επενδυτών).

31. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
Δάνεια και απαιτήσεις:		
- μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη	2.866	3.354
- συνδεδεμένα πρόσωπα	429	886
	3.295	4.240
Καταθέσεις:		
- μέλη Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη	2.730	3.366
- συνδεδεμένα πρόσωπα	3.108	3.147
	5.838	6.513

Ο πιο πάνω πίνακας δεν περιλαμβάνει υπόλοιπα στο τέλος της περιόδου/έτους δηλαδή 30 Σεπτεμβρίου 2016 και 31 Δεκεμβρίου 2015 αντίστοιχα, για μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των συνδεδεμένων τους προσώπων που παραιτήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου/έτους.

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και συνδεδεμένων προσώπων και άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένων προσώπων από δάνεια και απαιτήσεις και καταθέσεις για το εννιάμηνο που έληξε 30 Σεπτεμβρίου 2016 ανήλθαν σε €75 χιλ. και €54 χιλ. αντίστοιχα (αντίστοιχη περίοδος του 2015: €106 χιλ. και €164 χιλ. αντίστοιχα). Τα έσοδα και έξοδα από τόκους γνωστοποιούνται από την ημερομηνία διορισμού τους.

Επιπρόσθετα από τα δάνεια και απαιτήσεις, υπήρχαν ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις προς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και συνδεδεμένων τους προσώπων που απορρέουν κυρίως από πιστώσεις, εγγυήσεις και μη χρησιμοποιηθέντα όρια, ύψους €47 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €135 χιλ.). Υπήρχαν επίσης ενδεχόμενες και ανειλημμένες υποχρεώσεις προς άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένα τους πρόσωπα ύψους €382 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €856 χιλ.).

Το σύνολο των ακάλυπτων ποσών των δανείων και απαιτήσεων και ενδεχόμενων και ανειλημμένων υποχρεώσεων προς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών και συνδεδεμένων τους προσώπων (χρησιμοποιώντας αξίες καταναγκαστικής πώλησης για εμπράγματα εξασφαλίσεις και χωρίς τον προσδιορισμό αξίας για οποιαδήποτε άλλα είδη εξασφαλίσεων) στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ανήλθε σε €663 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €1.094 χιλ.).

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 το Συγκρότημα είχε επένδυση στο Invesco Euro Short Term Bond Fund, στο οποίο ο κ. Wilbur L. Ross Jr. είναι εκτελεστικός Σύμβουλος. Η εύλογη αξία της επένδυσης στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ανέρχεται σε €4.050 χιλ.

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 το Συγκρότημα είχε κατάθεση ύψους €534 χιλ. στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ, στην οποία ο κ. Arne Berggren είναι μη εκτελεστικός Σύμβουλος.

Κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2015 δεν υπήρξαν συναλλαγές με υφιστάμενα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή με μέλη που παραιτήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου, ή με τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα.

Τα συνδεδεμένα πρόσωπα περιλαμβάνουν τους συζύγους, τα ανήλικα τέκνα και εταιρίες στις οποίες οι σύμβουλοι/άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, τουλάχιστον 20% του δικαιώματος ψήφου σε γενική συνέλευση ή είναι εκτελεστικοί σύμβουλοι ή έχουν με οποιοδήποτε τρόπο τον έλεγχο τους.

Όλες οι συναλλαγές με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και με τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα γίνονται με συνήθεις εμπορικούς όρους που ισχύουν για συγκρίσιμες συναλλαγές με πελάτες παρόμοιας πιστοληπτικής ικανότητας. Όσον αφορά τα άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη και τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα, αριθμός πιστωτικών διευκολύνσεων τους έχει χορηγηθεί με βάση τους ισχύοντες όρους όπως ισχύουν και για το υπόλοιπο προσωπικό του Συγκροτήματος.

31. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα (συνέχεια)**Αμοιβές και απολαβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου και άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών**

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015
Αμοιβή διοικητικών συμβούλων	€000	€000
<i>Εκτελεστικοί</i>		
Μισθοί και άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα	1.397	732
Εισφορές εργοδότη	68	44
Δαπάνη προγράμματος παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης	124	95
	1.589	871
<i>Μη εκτελεστικοί</i>		
Αμοιβές	635	194
Σύνολο αμοιβών διοικητικών συμβούλων	2.224	1.065
Αμοιβή άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών		
Μισθοί και άλλα βραχυπρόθεσμα ωφελήματα	2.368	2.570
Ωφελήματα τερματισμού	397	-
Εισφορές εργοδότη	147	116
Δαπάνη προγράμματος παροχής ωφελημάτων αφυπηρέτησης	119	136
Σύνολο αμοιβών άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών	3.031	2.822
Σύνολο	5.255	3.887

Οι αμοιβές των μη εκτελεστικών Συμβούλων περιλαμβάνουν αμοιβές ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας και των θυγατρικών της, καθώς και των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα ωφελήματα τερματισμού αφορούν αποζημίωση που καταβλήθηκε σε μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής που αποχώρησαν από το Συγκρότημα μέσω του σχεδίου εθελούσιας εξόδου.

Οι αμοιβές των άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών περιλαμβάνουν την αμοιβή των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής από την ημερομηνία διορισμού τους ως μέλη της Επιτροπής και άλλα μέλη της διευθυντικής ομάδας που αναφέρονται απευθείας στον Ανώτατο Εκτελεστικό Διευθυντή ή τον Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο.

32. Εταιρίες του Συγκροτήματος

Οι κύριες θυγατρικές εταιρίες και υποκαταστήματα που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος, η χώρα καταστατικής τους έδρας, οι δραστηριότητές τους και το ποσοστό που κατέχει η Εταιρία σε αυτές (άμεσα ή έμμεσα) στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 είναι:

Εταιρία	Χώρα	Δραστηριότητες	Ποσοστό συμμετοχής (%)
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	Κύπρος	Εμπορική τράπεζα	Δ/Ε
Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων και Αξιών Λτδ (CISCO)	Κύπρος	Διαχείριση χαρτοφυλακίων, επενδυτικές και χρηματιστηριακές εργασίες	100
Γενικές Ασφάλειες Κύπρου Λτδ	Κύπρος	Ασφάλειες γενικού κλάδου	100
EuroLife Ltd	Κύπρος	Ασφάλειες κλάδου ζωής	100
Κέρμια Λτδ	Κύπρος	Ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων	100
Kermia Properties & Investments Ltd	Κύπρος	Ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων	100
Cytrustees Investment Public Company Ltd	Κύπρος	Επενδυτική εταιρία κλειστού τύπου	54
Finerose Properties Ltd	Κύπρος	Χρηματοδοτικές υπηρεσίες	100
LCP Holdings and Investments Public Ltd (πρώην Laiki Capital Public Co Ltd)	Κύπρος	Μητρική εταιρία	67
JCC Payment Systems Ltd	Κύπρος	Υπηρεσίες διεκπεραίωσης συναλλαγών με κάρτες	75
CLR Investment Fund Public Ltd	Κύπρος	Επενδυτική εταιρία	20
Auction Yard Ltd	Κύπρος	Εταιρία δημοπρασίας	100
BOC Secretarial Company Ltd	Κύπρος	Γραμματειακές υπηρεσίες	100
S.Z. Eliades Leisure Ltd	Κύπρος	Ανάπτυξη γης και λειτουργία γκολφ	70
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (υποκατάστημα της Εταιρίας)	Ελλάδα	Διαχείριση εγγυήσεων και κατοχή ακινήτων	Δ/Ε
Κύπρου Ζωής (υποκατάστημα της EuroLife Ltd)	Ελλάδα	Ασφάλειες κλάδου ζωής	Δ/Ε
Κύπρου Ασφαλιστική (υποκατάστημα των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου Λτδ)	Ελλάδα	Ασφάλειες γενικού κλάδου	Δ/Ε
Bank of Cyprus UK Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	Εμπορική τράπεζα	100
BOC Financial Services Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	Πρακτόρευση χρηματοεπενδυτικών προϊόντων	100
Bank of Cyprus (Channel Islands) Ltd	Channel Islands	Εμπορική τράπεζα	100
Bank of Cyprus Romania (υποκατάστημα της Εταιρίας)	Ρουμανία	Εμπορική τράπεζα	Δ/Ε
Cyprus Leasing Romania IFN SA	Ρουμανία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100
MC Investment Assets Management LLC	Ρωσία	Διαχείριση προβληματικών περιουσιακών στοιχείων	100
Kyprou Finance (NL) B.V.	Ολλανδία	Χρηματοδοτικές υπηρεσίες	100
Fortuna Astrum Ltd	Σερβία	Διαχείριση προβληματικών περιουσιακών στοιχείων	100

32. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Επιπρόσθετα από τις πιο πάνω εταιρίες, η Εταιρία κατείχε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 το 100% του μετοχικού κεφαλαίου των πιο κάτω εταιριών. Η κύρια δραστηριότητά τους είναι η κατοχή και διαχείριση ακινήτων:

Κύπρος: Timeland Properties Ltd, Cobhan Properties Ltd, Bramwell Properties Ltd, Birkdale Properties Ltd, Newton Properties Ltd, Innerwick Properties Ltd, Ramendi Properties Ltd, Ligisimo Properties Ltd, Moonland Properties Ltd, Polkima Properties Ltd, Nalmosa Properties Ltd, Smooland Properties Ltd, Emovera Properties Ltd, Estaga Properties Ltd, Skellom Properties Ltd, Blodar Properties Ltd, Spaceglowing Properties Ltd, Threelfield Properties Ltd, Lepidoland Properties Ltd, Ecunaland Properties Ltd, Tebane Properties Ltd, Cranmer Properties Ltd, Vieman Ltd, Les Coraux Estates Ltd, Natakoon Company Ltd, Oceania Ltd, Dominion Industries Ltd, Ledra Estate Ltd, Eurolife Properties Ltd, Laiki Lefkothea Center Ltd, Labancor Ltd, Steparco Ltd, Joberco Ltd, Zecomex Ltd, Domita Estates Ltd, Memdes Estates Ltd, Pamaco Platres Complex Ltd, Vameron Properties Ltd, Thryan Properties Ltd, Otoba Properties Ltd, Edoric Properties Ltd, Canosa Properties Ltd, Silen Properties Ltd, Kernland Properties Ltd, Unduma Properties Ltd, Danoma Properties Ltd, Kimrar Properties Ltd, Jobelis Properties Ltd, Metin Properties Ltd, Pekiro Properties Ltd, Melsolia Properties Ltd, Nimoland Properties Ltd, Lozzaria Properties Ltd, Koralmoon Properties Ltd, Petrassimo Properties Ltd, Kedonian Properties Ltd, Lasteno Properties Ltd, Armozio Properties Ltd, Spacous Properties Ltd, Calinora Properties Ltd, Marcozaco Properties Ltd, Solutio Properties Ltd, Solomaco Properties Ltd, Linaland Properties Ltd, Andaz Properties Ltd, Unital Properties Ltd, Neraland Properties Ltd, Canemia Properties Ltd, Pariza Properties Ltd, Wingstreet Properties Ltd, Nolory Properties Ltd, Lynoco Properties Ltd, Renalandia Properties Ltd, Fitrus Properties Ltd, Lisbo Properties Ltd, Mantinec Properties Ltd, Browneye Properties Ltd, Syniga Properties Ltd, Colar Properties Ltd, Irida Properties Ltd, Valiro Properties Ltd, Avolo Properties Ltd, Bracando Properties Ltd, Provezaco Properties Ltd, Hillbay Properties Ltd, Jungax Properties Ltd, Ofraco Properties Ltd, Forenaco Properties Ltd, Vidalaco Properties Ltd, Jemina Properties Ltd, Hovita Properties Ltd, Flitous Properties Ltd, Badrul Properties Ltd, Belaland Properties Ltd, Glodas Properties Ltd, Belzeco Properties Ltd, Bothwick Properties Ltd, Fireford Properties Ltd, Citlali Properties Ltd, Endar Properties Ltd, Astromeria Properties Ltd, Orzo Properties Ltd, Basiga Properties Ltd, Regetona Properties Ltd, Arcandello Properties Ltd, Sylvesta Properties Ltd, Camela Properties Ltd, Nerofarm Properties Ltd, Subworld Properties Ltd, Jongeling Properties Ltd, Introsolve Properties Ltd, Alomco Properties Ltd, Cereas Properties Ltd, Fareland Properties Ltd, Landeed Properties Ltd, Sindelaco Properties Ltd, Barosca Properties Ltd, Fogland Properties Ltd, Tebasco Properties Ltd, Dolapo Properties Ltd, Homirova Properties Ltd, Nabela Properties Ltd, Valecross Properties Ltd, Altco Properties Ltd, Forsban Properties Ltd, Marisaco Properties Ltd, Olivero Properties Ltd, Cavadino Properties Ltd, Jaselo Properties Ltd, Elosa Properties Ltd, Garveno Properties Ltd, Flona Properties Ltd, Toreva Properties Ltd, Resoma Properties Ltd, Singleserve Properties Ltd, Consento Properties Ltd, Mostero Properties Ltd, Helal Properties Ltd, Yossi Properties Ltd, Gozala Properties Ltd, Molla Properties Ltd, Lezanco Properties Ltd, Pendalo Properties Ltd, Frontyard Properties Ltd, Bascot Properties Ltd, Bonsova Properties Ltd, Givolo Properties Ltd, Nasebia Properties Ltd, Vanemar Properties Ltd, Garmozzy Properties Ltd, Orasmo Properties Ltd, Palmco Properties Ltd, Crolandia Properties Ltd, Benely Properties Ltd, Arcozil Properties Ltd, Denmor Properties Ltd, Coramono Properties Ltd, Galozy Properties Ltd, Primantela Properties Ltd, Varony Properties Ltd και Thermano Properties Ltd.

Ρουμανία: Otherland Properties Dorobanti SRL, Pittsburg Properties SRL, Battersee Real Estate SRL, Trecoda Real Estate SRL, Green Hills Properties SRL, Bocaland Properties SRL, Buchuland Properties SRL, Commonland Properties SRL, Romaland Properties SRL, Janoland Properties SRL, Blindingqueen Properties SRL, Fledgego Properties SRL, Hotel New Montana SRL, Loneland Properties SRL, Frozenport Properties SRL, Imoreth Properties SRL, Inroda Properties SRL, Melgred Properties SRL, Tantora Properties SRL, Zunimar Properties SRL, Allioma Properties SRL, και Nikaba Properties SRL.

Επίσης, στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 η Εταιρία κατείχε το 100% της Iperi Properties Ltd, Obafemi Holdings Ltd, Stamoland Properties Ltd και Gosman Properties Ltd οι κύριες δραστηριότητες των οποίων είναι η κατοχή μετοχών και άλλων επενδύσεων και είναι εγγεγραμμένες στην Κύπρο.

32. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, η Εταιρία κατείχε το 100% των πιο κάτω εταιριών οι οποίες κρατούνται για να δεκτούν ακίνητα:

Κύπρος: Belvesi Properties Ltd, Ingane Properties Ltd, Indene Properties Ltd, Warmbaths Properties Ltd, Tavoni Properties Ltd, Tezia Properties Ltd, Carnota Properties Ltd, Demoro Properties Ltd, Venicous Properties Ltd, Primaco Properties Ltd, Amary Properties Ltd, Hamura Properties Ltd, Gileco Properties Ltd, Meriacco Properties Ltd, Caruzoco Properties Ltd, Consoly Properties Ltd, Venetolio Properties Ltd, Flymoon Properties Ltd, Senadaco Properties Ltd, Lasmane Properties Ltd, Lorman Properties Ltd, Desogus Properties Ltd, Intelamon Properties Ltd, Weinan Properties Ltd, Holstone Properties Ltd, Balasec Properties Ltd, Eracor Properties Ltd, Nouralia Properties Ltd, Mazima Properties Ltd, Alomnia Properties Ltd, Diafor Properties Ltd, Prosilia Properties Ltd και Rulemon Properties Ltd.

Ρουμανία: Mirodi Properties SRL, Nallora Properties SRL και Selilar Properties SRL.

Επίσης η Εταιρία κατέχει το 100% των πιο κάτω ενδιάμεσων μητρικών εταιριών:

Κύπρος: Otherland Properties Ltd, Pittsburg Properties Ltd, Battersee Properties Ltd, Trecoda Properties Ltd, Bonayia Properties Ltd, Bocaland Properties Ltd, Buchuland Properties Ltd, Commonland Properties Ltd, Romaland Properties Ltd, BC Romanoland Properties Ltd, Blindingqueen Properties Ltd, Fledgeo Properties Ltd, Janoland Properties Ltd, Threerich Properties Ltd, Loneland Properties Ltd, Unknownplan Properties Ltd, Frozenport Properties Ltd, Imoreth Properties Ltd, Inroda Properties Ltd, Melgred Properties Ltd, Tantora Properties Ltd, Zunimar Properties Ltd, Selilar Properties Ltd, Mirodi Properties Ltd, Nallora Properties Ltd, Nikaba Properties Ltd, Allioma Properties Ltd, Hydrobius Ltd και Landanafield Properties Ltd.

Επίσης, το Συγκρότημα κατέχει 100% των πιο κάτω αδρανών Εταιριών:

Κύπρος: Laiki Bank (Nominees) Ltd, Fairford Properties Ltd, Thames Properties Ltd, Paneuropean Ltd, Philiki Ltd, Cyprialife Ltd, Imperial Life Assurance Ltd, Philiki Management Services Ltd, Nelcon Transport Co. Ltd, Ilera Properties Ltd, Weinco Properties Ltd, Calomland Properties Ltd, Lameland Properties Ltd, Fantasio Properties Ltd, Lancast Properties Ltd, Kandoramo Properties Ltd, Cronaland Properties Ltd, Thelemic Properties Ltd, Maledico Properties Ltd, Dentorio Properties Ltd, Alepar Properties Ltd, Valioco Properties Ltd, Bascone Properties Ltd, Balisimo Properties Ltd, Artozaco Properties Ltd, Elizano Properties Ltd, Nelipo Properties Ltd, Allodica Properties Ltd, Resocot Properties Ltd, Jomento Properties Ltd, Soblano Properties Ltd, Talamon Properties Ltd, Unoplan Properties Ltd και BOC Asset Management Ltd.

Ελλάδα: Κύπρου Εμπορική ΑΕ και Κύπρου Ακίνητα ΑΕ.

Όλες οι εταιρίες του Συγκροτήματος ενοποιούνται ως θυγατρικές με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης.

Τερματισμός δραστηριοτήτων χρηματοδοτικών μισθώσεων της Cyprus Leasing Romania IFN SA

Στις 26 Σεπτεμβρίου 2016 οι μέτοχοι της Cyprus Leasing Romania IFN SA αποφάσισαν να:

- διαγραφεί η εταιρία από το μητρώο μη τραπεζικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας,
- τερματιστούν οι δραστηριότητες χρηματοδοτικών μισθώσεων και πιστώσεων της εταιρίας, και
- αλλάξει το όνομα της εταιρίας σε Cyprus Leasing SA.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, η κύρια δραστηριότητα της εταιρίας θα είναι η είσπραξη του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου των εισπρακτέων, περιλαμβανομένων εισπρακτέων από τρίτους.

Εκκρεμεί η έγκριση των πιο πάνω από την Εθνική Τράπεζα της Ρουμανίας.

Έλεγχος της CLR Investment Fund Public Ltd (CLR) χωρίς σημαντική συμμετοχή

Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί έλεγχο στην CLR μέσω του ελέγχου των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και εκτίθεται σε κυμαινόμενες αποδόσεις μέσω της συμμετοχής του.

32. Εταιρίες του Συγκροτήματος (συνέχεια)

Διάλυση και πώληση θυγατρικών

Στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, οι ακόλουθες θυγατρικές ήταν σε διαδικασία διάλυσης ή σε διαδικασία διαγραφής: Samarinda Navigation Co Ltd, Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ, BOC Ventures Ltd, Tefkros Investments Ltd, Salecom Ltd, Longtail Properties Ltd, Diners Club (Cyprus) Ltd, Leasing Finance LLC, Corner LLC, Omiks Finance LLC, και Unknownplan Properties SRL.

Οι Tefkros Investments (CI) Ltd, Bank of Cyprus Mutual Funds Ltd, Laiki EDAK Ltd, Limestone Holding Ltd και Turnmill Properties Ltd διαλύθηκαν κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016. Οι Mainport Properties Ltd, Besadoco Properties Ltd, Odaina Properties Ltd, Icecastle Properties Ltd και Gilfront Properties Ltd πωλήθηκαν κατά τη διάρκεια του εννιαμήνου που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ως μέρος της διαδικασίας πώλησης των ανακτηθέντων ακινήτων της Εταιρίας.

Στα πλαίσια της στρατηγικής του Συγκροτήματος για επικέντρωση σε κύριες δραστηριότητες και αγορές, το Συγκρότημα αποφάσισε να τερματίσει τις δραστηριότητες της Bank of Cyprus (Channel Islands) Ltd και να μεταφέρει τις δραστηριότητες αυτές σε άλλες οντότητες του Συγκροτήματος.

33. Εξαγορές και πωλήσεις

33.1 Εξαγορές κατά το 2016

33.1.1 Εξαγορά της S.Z. Eliades Leisure Ltd

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του Συγκροτήματος, αποκτήθηκε στις 15 Ιουνίου 2016 το 70% του μετοχικού κεφαλαίου της S.Z. Eliades Leisure Ltd ως ανταλλαγή για την εξόφληση χρέους που οφειλόταν, συνολικού μικτού ποσού ύψους €52.335 χιλ. Η S.Z. Eliades Leisure Ltd δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη γης και τη λειτουργία γηπέδου γκολφ στην Κύπρο. Η εύλογη αξία της τιμής εξαγοράς του 70% του μετοχικού κεφαλαίου της S.Z. Eliades Leisure Ltd ανέρχεται σε €43.758 χιλ. Η εξαγορά δεν περιλάμβανε οποιοδήποτε αντάλλαγμα σε μετρητά. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί έλεγχο στην S.Z. Eliades Leisure Ltd.

Τα δικαιώματα μειοψηφίας επιμετρούνται σε αναλογία μεριδίου των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν.

Η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της S.Z. Eliades Leisure Ltd κατά την ημερομηνία εξαγοράς τους παρουσιάζεται πιο κάτω:

Περιουσιακά στοιχεία	€000
Ακίνητα και εξοπλισμός	20.308
Αποθέματα ακινήτων	48.632
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	580
	69.520
Υποχρεώσεις	
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	3.807
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	3.202
	7.009
Καθαρά αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν	62.511
Μείον δικαιώματα μειοψηφίας	(18.753)
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν	43.758

Δεν αποκτήθηκαν μετρητά και αντίστοιχα μετρητών.

33. Εξαγορές και πωλήσεις (συνέχεια)

33.2 Πωλήσεις κατά το 2016

33.2.1 Πώληση της Kermia Hotels Ltd και παρακείμενης γης

Τον Ιούνιο 2016, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση της συμμετοχής του ύψους 100% στη θυγατρική Kermia Hotels Ltd και παρακείμενης γης που κατηγοριοποιήθηκε ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση στις 31 Δεκεμβρίου 2015.

Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που πωλήθηκαν κατά την ημερομηνία πώλησης τους παρουσιάζεται πιο κάτω:

Περιουσιακά στοιχεία	€000
Ακίνητα και εξοπλισμός	27.130
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	678
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	1.132
	28.940
Υποχρεώσεις	
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	3.677
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	1.308
	4.985
Καθαρά περιουσιακά στοιχεία που πωλήθηκαν	23.955

Το τίμημα πώλησης που εισπράκτηκε ανέρχεται σε €26.500 χιλ. και η πώληση είχε ως αποτέλεσμα κέρδος ύψους €2.545 χιλ.

33.3 Πωλήσεις κατά το 2015

33.3.1 Πώληση της πλειοψηφίας των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος στη Ρωσία

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση της πλειοψηφίας των δραστηριοτήτων του στη Ρωσία, που αποτελείται από (i) το ποσοστό συμμετοχής του στη θυγατρική BOC Russia (Holdings) Ltd ύψους 100%, το ποσοστό συμμετοχής του στη θυγατρική τράπεζα στη Ρωσία, CB Uniastrum Bank LLC, ύψους 80% και το ποσοστό συμμετοχής του στη θυγατρική εταιρία χρηματοδοτικών μισθώσεων στη Ρωσία, Leasing Company Uniastrum Leasing LLC, ύψους 80% και (ii) ορισμένα δανειακά ανοίγματα στη Ρωσία.

Η λογιστική ζημιά από την πώληση ανερχόταν σε €23.032 χιλ., η οποία αποτελείται από ζημιά ύψους €28.237 χιλ., από τη μεταφορά των σχετικών αποθεματικών μετατροπής ξένου συναλλάγματος από τα λοιπά συνολικά εισοδήματα στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και κέρδη ύψους €5.205 χιλ. έναντι της καθαρής λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων την ημερομηνία πώλησης. Ως μέρος της συμφωνίας πώλησης, τα μέρη συμφώνησαν σε μια διευθέτηση ανταλλαγής περιουσιακών στοιχείων που περιλάμβανε την ανταλλαγή ορισμένων περιουσιακών στοιχείων μεταξύ τους που οδήγησε σε εισπρακτέο ποσό για το Συγκρότημα ύψους €41.849 χιλ. κατά την ημερομηνία της πώλησης.

Μετά την πώληση των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος στη Ρωσία, η εναπομείνουσα καθαρή έκθεση στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 στη Ρωσία ανέρχεται σε €45.358 χιλ. και αποτελείται κυρίως από δάνεια σε πελάτες.

Τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος από τις δραστηριότητες στη Ρωσία από 1 Ιανουαρίου 2015 μέχρι την ημερομηνία πώλησης παρουσιάζονται στη Σημείωση 8 αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και κατηγοριοποιούνται ως μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες.

33. Εξαγορές και πωλήσεις (συνέχεια)

33.3 Πωλήσεις κατά το 2015 (συνέχεια)

33.3.1 Πώληση της πλειοψηφίας των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος στη Ρωσία (συνέχεια)

Τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος στη Ρωσία κατά την ημερομηνία πώλησής τους παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

Περιουσιακά στοιχεία	€000
Μετρητά και καταθέσεις με κεντρικές τράπεζες	64.291
Δάνεια και απαιτήσεις σε τράπεζες	26.269
Επενδύσεις	12.726
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	343.909
Προπληρωμές, δεδουλευμένα έσοδα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία	41.950
	489.145
Υποχρεώσεις	
Καταθέσεις από τράπεζες	24.422
Καταθέσεις πελατών	494.274
Ομολογιακά δάνεια	139
Δανειακό κεφάλαιο	2.673
Δεδουλευμένα, αναβαλλόμενα έσοδα και λοιπές υποχρεώσεις	4.976
	526.484
Καθαρές υποχρεώσεις	(37.339)

Το τίμημα πώλησης αναλύεται πιο κάτω:

	€000
Καθαρό τίμημα πώλησης που εισπράχθηκε, εκ των οποίων:	2.896
- Εκροές μετρητών και αντίστοιχα μετρητών	(3.945)

Οι καθαρές ταμειακές ροές από τις δραστηριότητες στη Ρωσία είναι:

	Εννιάμηνο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου	
	2016	2015
	€000	€000
Εργασίες	-	(34.108)
Επενδυτικές	-	(15.927)
Χρηματοδοτικές	-	(1.733)
Καθαρή ταμειακή εκροή για την περίοδο	-	(51.768)

33. Εξαγορές και πωλήσεις (συνέχεια)

33.3 Πωλήσεις κατά το 2015 (συνέχεια)

33.3.2 Πώληση του συγκροτήματος Αφροδίτη

Το Σεπτέμβριο του 2015, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε την πώληση συμμετοχής ύψους 65% στο Aphrodite Hills Resort Ltd και Aphrodite Hills (Λάκκος του Φράγκου) Ltd, για ποσό ύψους €500 χιλ. Μετά την πώληση, το Συγκρότημα απέκτησε μειοψηφικό ποσοστό μετοχών ύψους 10% στο συγκρότημα Αφροδίτη. Η συναλλαγή περιλάμβανε επίσης τη αναδιάρθρωση του οφειλόμενου χρέους από αυτές τις εταιρίες στο Συγκρότημα.

33.3.3 Πώληση της Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ

Μετά την πώληση των εργασιών χρηματοδοτικών μισθώσεων του Συγκροτήματος στην Ελλάδα στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ με βάση το Διάταγμα που εκδόθηκε στις 26 Μαρτίου 2013, το Συγκρότημα ολοκλήρωσε τη μεταβίβαση της νομικής ιδιοκτησίας της θυγατρικής του, Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις ΑΕ (Κyprou Leasing SA), στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2015.

34. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες

Λογιστική αξία της επένδυσης σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες

	30 Σεπτεμβρίου 2016	31 Δεκεμβρίου 2015
	€000	€000
CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd	110.495	105.540
Interfund Investments Plc	2.087	2.201
Aris Capital Management LLC	-	-
Rosequeens Properties Limited	-	-
Rosequeens Properties SRL	-	-
Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ	-	12
Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ	-	-
D.J. Karapatakis & Sons Ltd	-	-
Rodhagate Entertainment Ltd	-	-
Fairways Automotive Holdings Ltd	-	-
	112.582	107.753

Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες

Οι επενδύσεις του Συγκροτήματος σε συγγενείς εταιρίες αποτελούνται από την CNP Cyprus Insurance Holdings Ltd (ποσοστό συμμετοχής 49,90%), την Aris Capital Management LLC (ποσοστό συμμετοχής 30,00%), την Interfund Investments Plc (ποσοστό συμμετοχής 23,12%), την Rosequeens Properties Limited (πραγματικό ποσοστό συμμετοχής 33,33%), την Rosequeens Properties SRL (πραγματικό ποσοστό συμμετοχής 33,33%), τη Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ (ποσοστό συμμετοχής 15,00%), τη D.J. Karapatakis & Sons Ltd (ποσοστό συμμετοχής 7,50%) τη Rodhagate Entertainment Ltd (ποσοστό συμμετοχής 7,50%) και τη Fairways Automotive Ltd (ποσοστό συμμετοχής 45,00%). Η λογιστική αξία της Rosequeens Properties Limited, της Rosequeens Properties SRL και της Aris Capital Management LLC περιορίζεται στο μηδέν.

Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ

Κατά τη διάρκεια της περιόδου, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του, το Συγκρότημα απέκτησε ποσοστό ύψους 15,00% στο μετοχικό κεφάλαιο της Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ. Η Μ.Σ. (Σκύρα) Βάσας Λτδ είναι η μητρική εταιρία συγκροτήματος εταιριών (συγκρότημα Σκύρα Βάσας) με δραστηριότητες στην παραγωγή, επεξεργασία και διανομή υλικών (θρυμματισμένες πέτρες και άμμος) και παροχή άλλων δομικών υλικών, και υπηρεσίες που βασίζονται σε βασικά προϊόντα όπως έτοιμο σκυρόδεμα, ασφαλτος και συσκευασία υλικών. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή στο συγκρότημα Σκύρα Βάσας καθώς μπορεί να εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και να ψηφίζει για θέματα που αφορούν τις δραστηριότητες του συγκροτήματος Σκύρα Βάσας. Η επένδυση θεωρείται ότι έχει μηδενική λογιστική αξία και η αξία της περιορίζεται στο μηδέν.

34. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες (συνέχεια)

Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες (συνέχεια)

D.J. Karapatakis & Sons Limited και Rodhagate Entertainment Ltd

Κατά τη διάρκεια της περιόδου, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του, το Συγκρότημα απέκτησε ποσοστό ύψους 7,50% στο μετοχικό κεφάλαιο της D.J. Karapatakis & Sons Limited και της Rodhagate Entertainment Ltd, με δραστηριότητες που αφορούν την αναψυχή, τον τουρισμό, τον κινηματογράφο και τη ψυχαγωγία στην Κύπρο. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή στις δύο εταιρίες καθώς μπορεί να εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και να ψηφίζει για θέματα που αφορούν τις δραστηριότητες των δύο εταιριών. Οι επενδύσεις θεωρούνται ότι έχουν μηδενική λογιστική αξία και η αξία τους περιορίζεται στο μηδέν.

Fairways Automotive Holdings Ltd

Κατά τη διάρκεια της περιόδου, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αναδιάρθρωσης των δανείων του, το Συγκρότημα απέκτησε ποσοστό ύψους 45,00% στο μετοχικό κεφάλαιο της Fairways Automotive Holdings Ltd. Η Fairways Automotive Holdings Ltd είναι η μητρική εταιρία της Fairways Ltd η οποία δραστηριοποιείται στην εισαγωγή και εμπορία μηχανοκίνητων οχημάτων και ανταλλακτικών. Το Συγκρότημα θεωρεί ότι ασκεί σημαντική επιρροή στην εταιρία. Η επένδυση θεωρείται ότι έχει μηδενική λογιστική αξία και η αξία της περιορίζεται στο μηδέν.

Επενδύσεις σε κοινοπραξίες

Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ

Το Συγκρότημα κατέχει το 50% του μετοχικού κεφαλαίου της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ. Η μετοχική συμφωνία με τον άλλο μέτοχο της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ καθορίζει αριθμό θεμάτων που απαιτούν τη συναίνεση και των δύο μετόχων, επομένως το Συγκρότημα θεωρεί ότι έχει από κοινού έλεγχο στην εταιρία. Η λογιστική αξία της Τσίρος (Άγιος Τύχων) Λτδ περιορίζεται στο μηδέν.

35. Συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμφωνίες για κεφαλαιουχικές δαπάνες σε ακίνητα, εξοπλισμό και άυλα περιουσιακά στοιχεία στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 ανέρχονται σε €12.440 χιλ. (31 Δεκεμβρίου 2015: €17.099 χιλ.).

36. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

36.1 Αίτηση για εισαγωγή των μετοχών της στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου μέσω μητρικής εταιρίας

Η Εταιρία σήμερα ανακοίνωσε ότι θα υποβάλει αίτηση για εισαγωγή των μετοχών της στην standard κατηγορία του Χρηματιστηρίου Αξιών του Λονδίνου (London Stock Exchange, LSE). Η Εταιρία προτίθεται να διατηρήσει τη διαπραγμάτευση των μετοχών της στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και δεν θα διατηρήσει τη διαπραγμάτευση των μετοχών της στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Η εισαγωγή στο χρηματιστήριο του Λονδίνου συνάδει με τη μακροπρόθεσμη στρατηγική δέσμευση της Εταιρίας για εισαγωγή των μετοχών της σε μεγάλο Ευρωπαϊκό χρηματιστήριο. Η Εταιρία εξακολουθεί να εργάζεται για εισαγωγή των μετοχών της στην premium κατηγορία του LSE, και προτίθεται να προχωρήσει στην υποβολή αίτησης για εισαγωγή στην κατηγορία αυτή στο μέλλον, με στόχο να θεωρηθεί επιλέξιμη για συμπερίληψη στους δείκτες FTSE UK. Οι εργασίες συνεχίζονται και η εισαγωγή στην standard κατηγορία του LSE αποτελεί ενδιάμεσο στάδιο της μακροχρόνιας πορείας του Συγκροτήματος.

Για να καταστεί επιλέξιμη για μελλοντική συμπερίληψη της στους δείκτες FTSE UK, κατόπιν εισαγωγής των μετοχών στην premium κατηγορία του LSE, η Εταιρία αποφάσισε την ίδρυση μίας νέας μητρικής εταιρίας στην Ιρλανδία, η οποία σαν δικαιοδοσία πληροί τα κριτήρια ένταξης στους δείκτες FTSE. Η νεοσύστατη εταιρία Bank of Cyprus Holdings PLC (BOC Holdings) συστάθηκε πρόσφατα στην Ιρλανδία για τον σκοπό αυτό.

Η BOC Holdings αναμένεται να κατέχει όλες τις υφιστάμενες μετοχές της Εταιρίας και οι υφιστάμενοι μέτοχοι της Εταιρίας αναμένεται να λάβουν μετοχές στη BOC Holdings σε αναλογία με το υφιστάμενο ποσοστό που κατέχουν.

Η έδρα, η διεύθυνση και οι λειτουργικές δραστηριότητες του Συγκροτήματος θα παραμείνουν στην Κύπρο, και η νέα μητρική εταιρία καθώς και η Εταιρία θα συνεχίσει να έχει, τη φορολογική της έδρα στην Κύπρο. Το Συγκρότημα θα συνεχίσει να εποπτεύεται από την ΕΚΤ και την ΚΤΚ.

36. Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς (συνέχεια)

36.1 Αίτηση για εισαγωγή των μετοχών της στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου μέσω μητρικής εταιρίας (συνέχεια)

Η αλλαγή στην εταιρική δομή του Συγκροτήματος θα εφαρμοστεί στη βάση των διατάξεων του περί Εταιριών Νόμου της Κύπρου για το σχέδιο διακανονισμού (το Σχέδιο) και συνεπώς τελεί, μεταξύ άλλων, υπό την έγκριση/επικύρωση (i) των μετόχων σε έκτακτη γενική συνέλευση, (ii) των Εποπτικών Αρχών της Εταιρίας (περιλαμβανομένης της ΕΚΤ και της ΚΤΚ) και (iii) από τα Κυπριακά Δικαστήρια μετά από ακρόαση για την αμεροληψία των όρων του Σχεδίου. Αναμένεται να αποσταλεί εγκύκλιος στους μετόχους της Εταιρίας εντός των προσεχών ημερών αναλύοντας λεπτομερώς το Σχέδιο και ακολουθώντας να δημοσιευτεί ενημερωτικό δελτίο σε σχέση με τις μετοχές στη νέα μητρική εταιρία.

36.2 Άλλα γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

Τα σημαντικά γεγονότα που προέκυψαν μετά την ημερομηνία αναφοράς περιλαμβάνονται στη Σημείωση 29 αυτών των Ενδιάμεσων Συνοπτικών Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Έκθεση ελεγκτών προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ για την επισκόπηση των ενδιάμεσων συνοπτικών ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και για το εννιάμηνο που έληξε την ημερομηνία αυτή

Εισαγωγή

Επισκοπήσαμε τις ενδιάμεσες συνοπτικές ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (η 'Εταιρία') και των θυγατρικών της (μαζί με την Εταιρία, το 'Συγκρότημα') στις σελίδες 1 μέχρι 94, που αποτελούνται από τον ενδιάμεσο ενοποιημένο ισολογισμό στις 30 Σεπτεμβρίου 2016, τις σχετικές ενδιάμεσες ενοποιημένες καταστάσεις λογαριασμού αποτελεσμάτων, συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών στα ίδια κεφάλαια και ταμειακών ροών για το εννιάμηνο που έληξε την ημερομηνία αυτή, τις ενδιάμεσες ενοποιημένες καταστάσεις λογαριασμού αποτελεσμάτων και συνολικών εισοδημάτων για την τριμηνιαία περίοδο που έληξε την ημερομηνία αυτή και επεξηγηματικές σημειώσεις. Αυτές οι καταστάσεις παρουσιάζουν ενοποιημένο ισολογισμό με σύνολο ιδίων κεφαλαίων €3.103 εκατ. και σύνολο περιουσιακών στοιχείων €22.382 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2016 και σύνολο ενοποιημένων κερδών για το εννιάμηνο που έληξε την ημερομηνία αυτή €65.178 χιλιάδων. Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και παρουσίαση αυτών των ενδιάμεσων συνοπτικών ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς ('ΔΠΧΑ'), εφαρμόσιμα σε ενδιάμεση χρηματοοικονομική πληροφόρηση, ΔΛΠ 34 Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά ('ΔΛΠ 34') όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε συμπέρασμα πάνω σ' αυτές τις ενδιάμεσες συνοπτικές ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις με βάση την επισκόπησή μας.

Εύρος της Επισκόπησης

Διενεργήσαμε την επισκόπησή μας σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο για Επισκοπήσεις 2410, 'Επισκόπηση Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης που Διενεργείται από τον Ανεξάρτητο Ελεγκτή της Οντότητας'. Μια επισκόπηση ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης περιλαμβάνει τη διενέργεια ερωτήσεων, που απευθύνονται κυρίως σε στελέχη υπεύθυνα για χρηματοοικονομικά και λογιστικά θέματα, και τη διεκπεραίωση διαδικασιών σύγκρισης και κριτικής ανάλυσης οικονομικών στοιχείων και άλλες διαδικασίες επισκόπησης. Μια επισκόπηση είναι ουσιαστικά μικρότερη σε εύρος από ένα έλεγχο που διενεργείται με βάση τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, και συνεπώς δεν μας παρέχει τη δυνατότητα να αποκτήσουμε τη διασφάλιση ότι θα περιέλθουν στην αντίληψή μας όλα τα σημαντικά θέματα τα οποία θα μπορούσαν να εντοπισθούν σε ένα έλεγχο. Κατά συνέπεια, δεν εκφράζουμε γνώμη βασισμένη σε έλεγχο.

Συμπέρασμα

Με βάση την επισκόπησή μας, τίποτα δεν έχει περιέλθει στην αντίληψή μας που θα μας οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι οι ενδιάμεσες συνοπτικές ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις δεν έχουν ετοιμαστεί, από όλες τις ουσιώδεις απόψεις, σύμφωνα με το ΔΛΠ 34 'Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά'.

Έμφαση θέματος

Εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 5 'Συνεχιζόμενη δραστηριότητα' των ενδιάμεσων συνοπτικών ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων όπου γίνεται αναφορά στην αξιολόγηση της διοίκησης όσον αφορά την ικανότητα του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα και το γεγονός ότι δεν πληροί τις εποπτικές απαιτήσεις ρευστότητας στην Κύπρο, το οποίο υποδηλώνει την ύπαρξη σημαντικής αβεβαιότητας ως προς τη δυνατότητα του να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική μονάδα. Στη γνώμη μας δεν διατυπώνεται επιφύλαξη σε σχέση με το θέμα αυτό.

Σάββας Πεντάρης
Εγκεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της

Ernst & Young Cyprus Limited
Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές

Λευκωσία
14 Νοεμβρίου 2016